

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

6

динара

БРОЈ

1374

28. 4. 1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

1. МАЈ

Ripley

Веровати или не!

Кларенс Дарроу

(1857—1938)
ЧУВЕНИ АМЕРИЧКИ
АДВОКАТ, БРАНИО ЈЕ У
СВОЈОЈ КАРИЈЕРИ
100
ОСОБА ОПТУЖЕНИХ
ЗА УБИСТВО
— И НИЈЕДНА ОД
ЊИХ НИЈЕ БИЛА
ОСУЂЕНА
НА
СМРТ.

РАСПОРЕДИ
БРОЈЕВЕ
ОД 1 ДО 16
ТАКО ДА ЗБИР
У СВИМ ПРАВЦИМА
БУДЕ 34.

9	2	3	11
5	11	10	8
6	7	9	12
4	15	14	1

11	9	11	4
13	12	5	14
15	8	2	6
10	7	16	1

или

ЦИНОВСКИ МРАВИЊАЦИ

У ТАНГАНЈИКИ
(АФРИКА)
ВИСОКИ СУ И ПО
7,5 МЕТРА.

ВИЛИЈАМ Ф. КОДИ- БУФАЛО БИЛ

(1846—1917)
ВОДИЧ У АМЕРИЧКОЈ
ВОЈСЦИ И ПОЗНАТИ ДОБАВЛАЧ
БИВШЕГ МЕСА ЗА РАДНИКЕ
НА ИЗГРАДЊИ ЖЕЛЕЗНИЧКИХ
ПРУГА НА ДИВАЉЕМ ЗАПАДУ,
ОРГАНИЗОВАО ЈЕ
ГРУПУ
КОЈУ ЈЕ НАЗВАО
РЕВИЈА ДИВАЉЕГ ЗАПАДА
И С КОЈОМ ЈЕ
ГОДИНАМА ПУТОВАО
ПО АМЕРИЦИ И
ЕВРОПИ.

КАМЕНИ ЧОВЕК И ЊЕГОВ ПАС

У БЛИЗИНИ СЕЈМУРА
(САД)
БАЗАРСКО СУ ДЕЛО
ПРИРОДЕ.

РУМЕР ГОДЕН

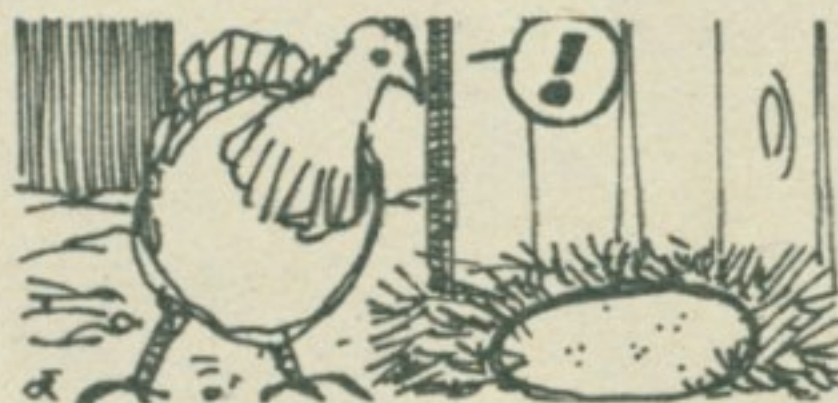
КЊИЖЕВНИЦА ИЗ САСЕКСА
(ЕНГЛЕСКА)
НАУЧИЛА ЈЕ ДА ПИШЕ У ЧЕТВРТОЈ,
ГОДИНИ, ПОЧЕЛА ЈЕ ДА ПИШЕ У ПЕТОЈ
А СВОЈУ АУТОБИОГРАФИЈУ
ЗАВРШИЛА ЈЕ У СЕДМОЈ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● један рибар са Волге упецао је рибу која је у устима имала најлон од удице и пројектил 16 мм који није експлодирао. Утврђено је да је риба држала то у устима најмање три месеца.

● у руском граду Ош једна кокошка снела је јаје са девет жувака. Јаје је било дугачко 13,5 см и широко 1,5 см.

● швајцарски алпиниста Готлиб Штудер (1804—1890) у току 62 године бављења планинарством освојио је 710 врхова који су сви били виши од 3000 м.

● грчки филозоф Хераклит, упркос свом великом таленту и знању, упорно је тврдио да Сунце није веће од човечјег стопала јер је, сматрао је он, потребно само да се испружи прст према њему па да се оно закљони.

● Џон М. Ботс примљен је у адвокатски сталеж Вирџиније 1820. године када је имао 18 година и пошто је проучио законе за само шест недеља.

● секира која се користи на северу Камеруна служи и као монета. Две такве секире, на пример, вреде колико и једна овца.

● у блиској будућности у Сједињеним Америчким Државама контрола саобраћаја обављаће се посредством сателита. Систе-

мом фотографија која ради на принципу ласера знаће се број и врста возила која у једном тренутку прођу улицом неког града.

● једна врста глисте која живи у Аустралији може да достигне дужину и преко два метра.

● ниво подземног језера које се налази у једној пећини у Холандији диже се и спушта неизменично сваке седме године.

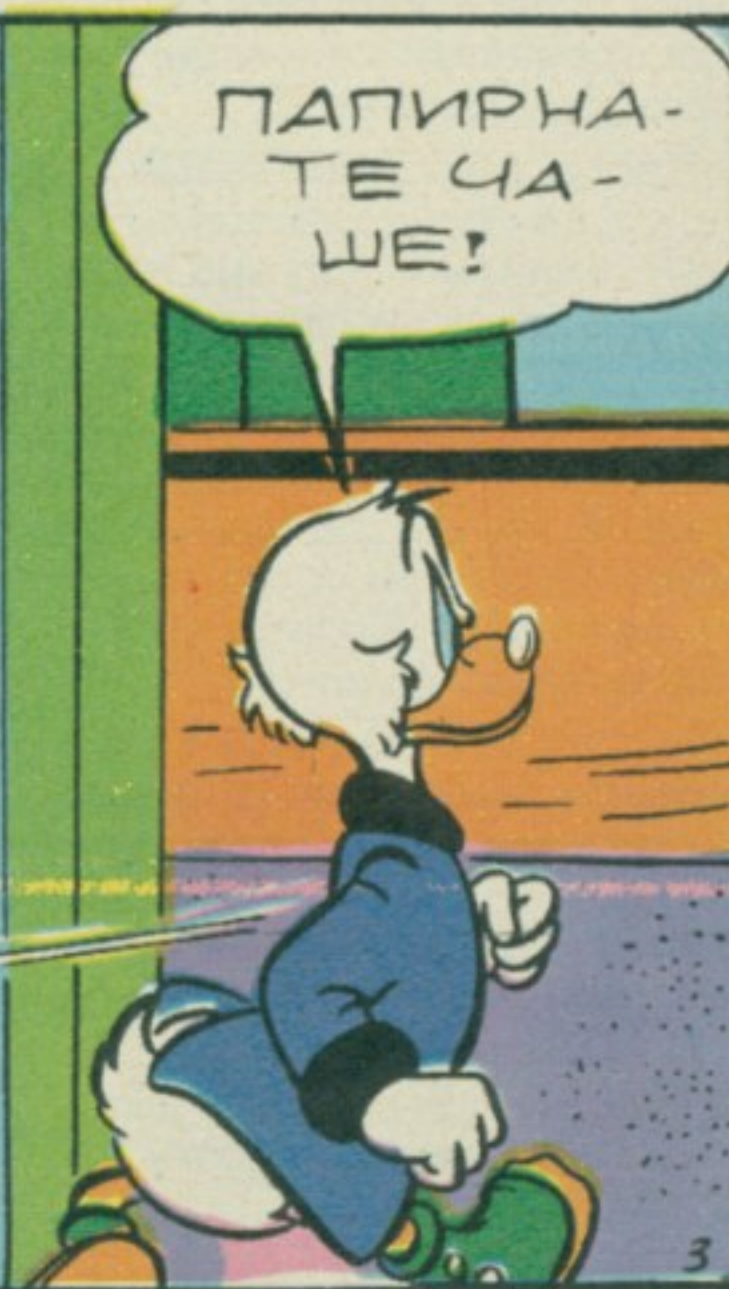
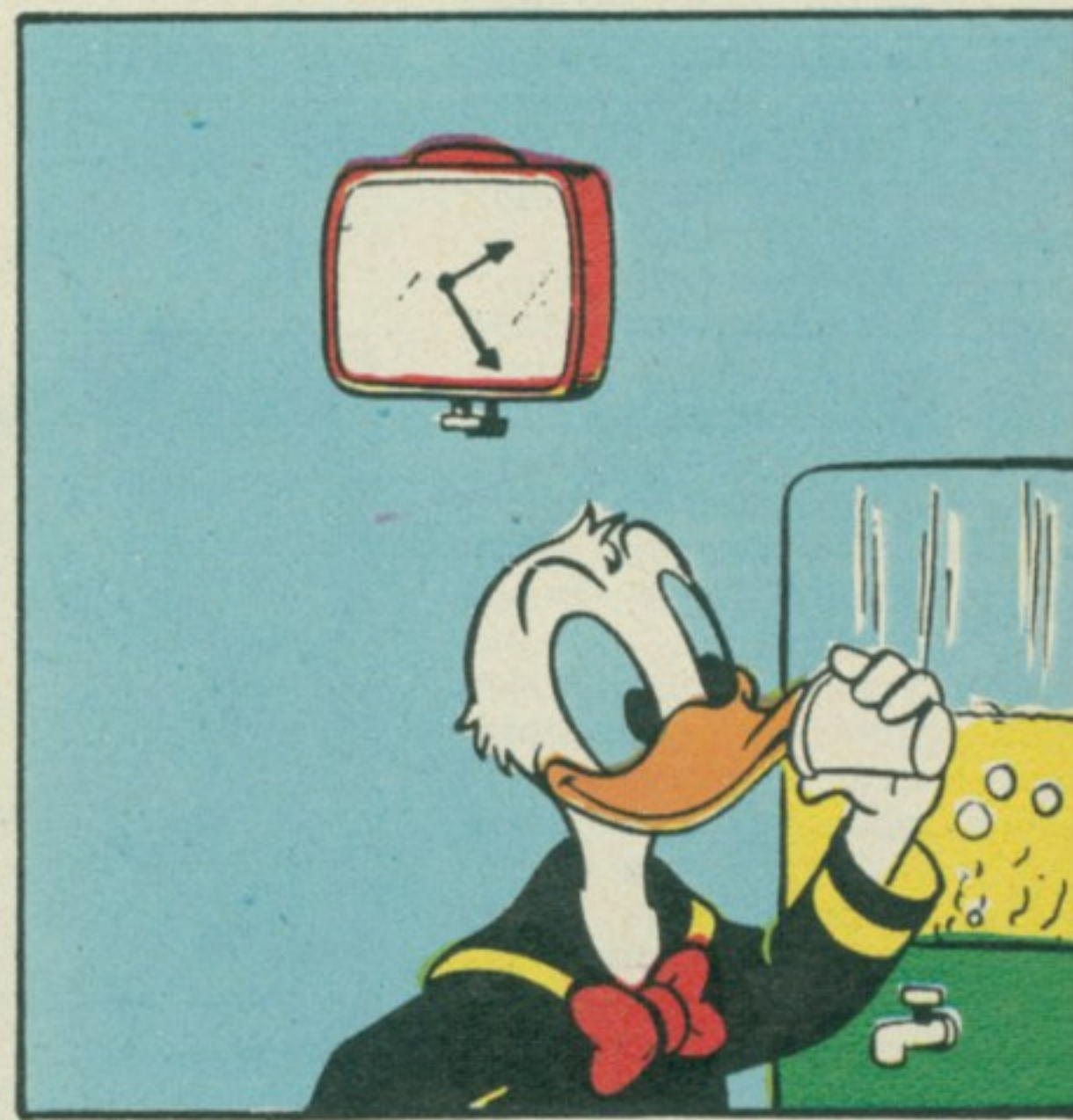
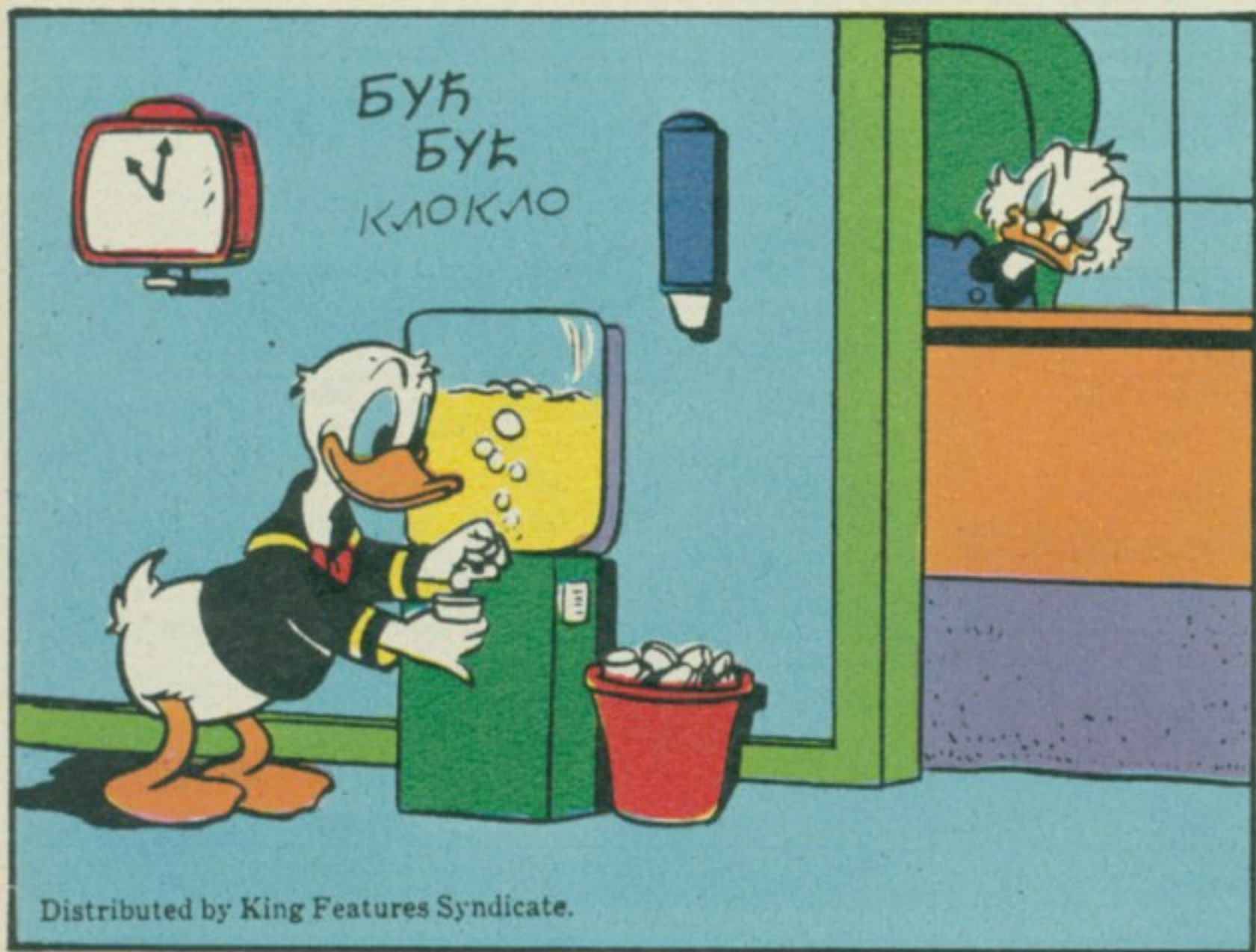
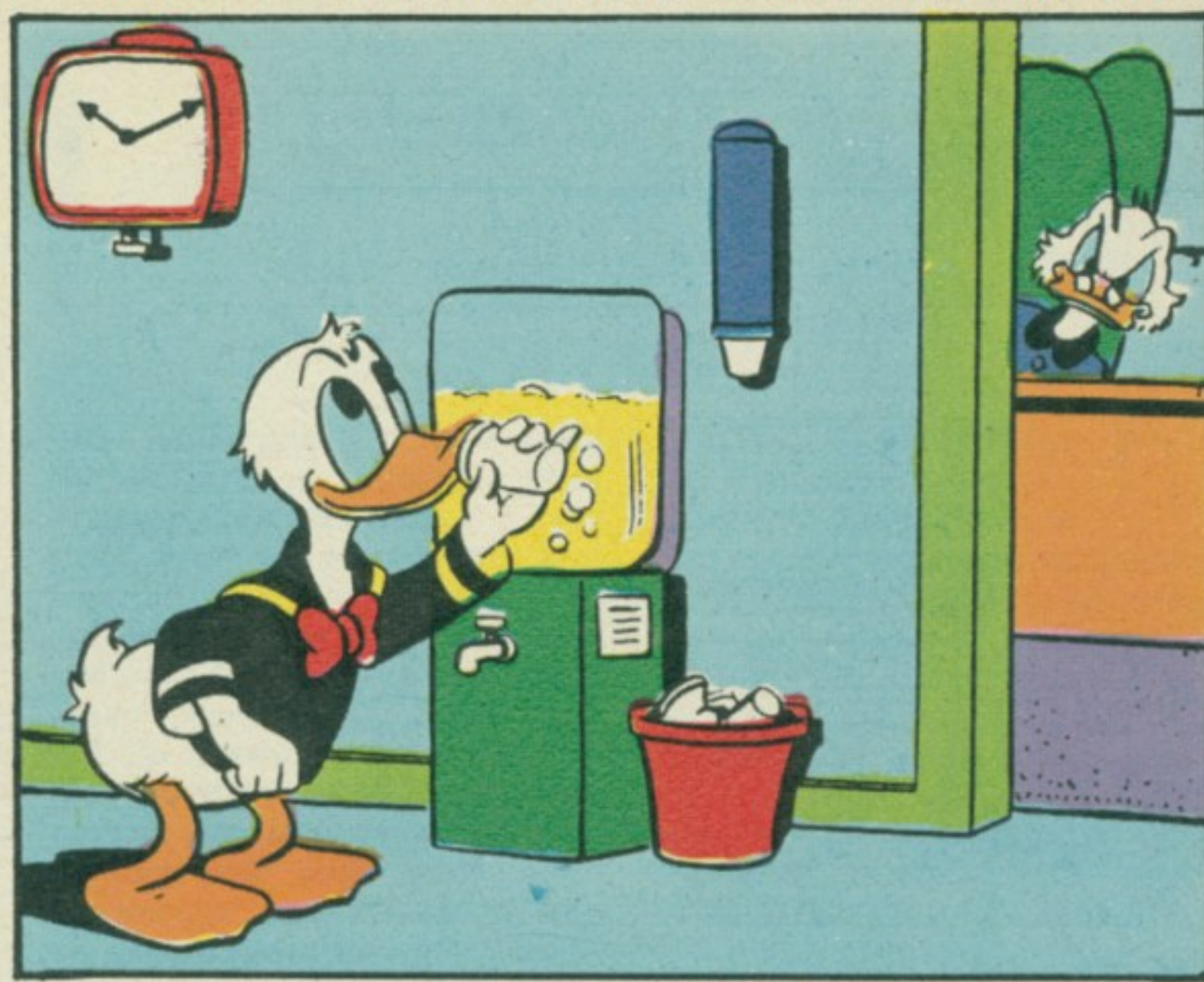
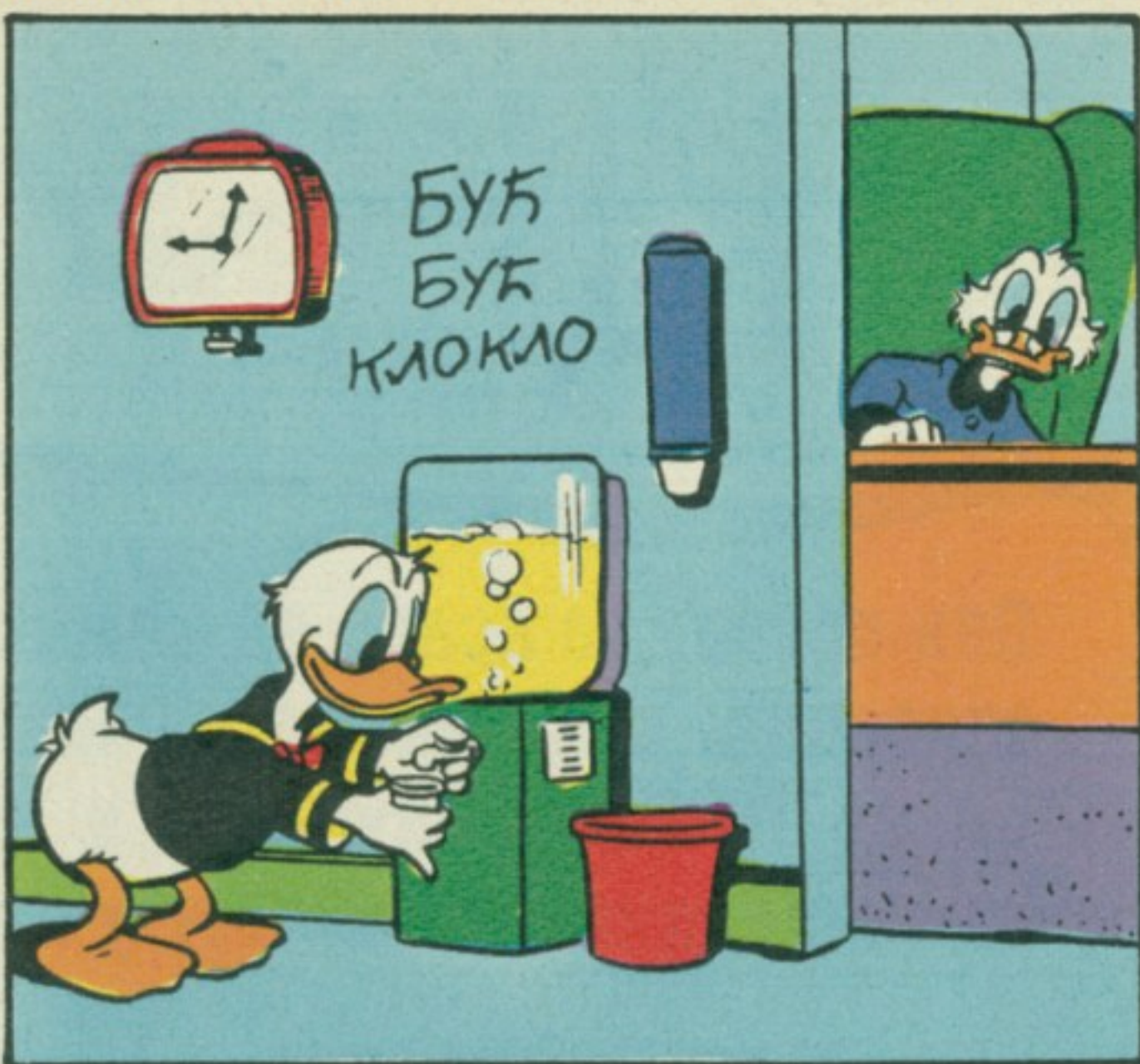
● Енглескиња Чети Купер била је, на Олимпијади која је одржа на 1900. године, прва жена која је добила олимпијску медаљу пошто је победила у појединачном такмичењу у тенису.

● због разлике у брзини кретања између Земље и Месеца, помрачење Сунца може да траје највише 7 минута и 28 секунди, а помрачење Месеца до три и по часа.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

АНЦИЈА ЗА ПРВОМАЈСКУ ПРОСЛАВУ

ПУЦЊИ У ПО

Пожаревањани су по-
гужено стајали по
тротоарима и тужним
погледом пратили улазак не-
мачких трупа у град. Газе-
ћи тврдим кораком, војни-
ци Вермахта бацали су по-
времено поглед на народ а
онда, пуни себе, окретали
главу лледајући право.

Истог дана увече, 18. а-
прила 1941. године, коман-
дант града Тиксе већ је при-
мио први извештај.

— Све је мирно! Наше
трупе су се сместиле! Гес-
тапо контролише домаћу
полицију и брзо узима
ствар у своје руке! — суво
је рапортирао један офи-
ир.

— А комунисти? — про-
цедио је командант града.

Официр са лицем вошт-
не фигуре кратко је одго-
ворио да о томе још нема
података, посебно наглаша-
вајући да ће Гестапо умети
да се побрине за те „отпад-
нике“, а затим се удаљио.

Тиксе је остао замишљен.
Али, ускоро се и разведрио.
Приче које је нешто раније
чуо о опасности од комуни-
ста чиниле су му се прете-
раним. Одмахнуо је руком
и пошао на починак. Над
Пожаревцем се спуштала
ноћ, влажна и хладна као
да није било пролеће.

ДА ИЗВРШИМО ПРОБУ!

Тог дана на улици се на-
шао и посматрао улазак о-
купатора у град и бивши
студент двадесет седмого-
дишњи Божић Димитри-
јевић Козица. Грло му се
стезало, а срце играло.

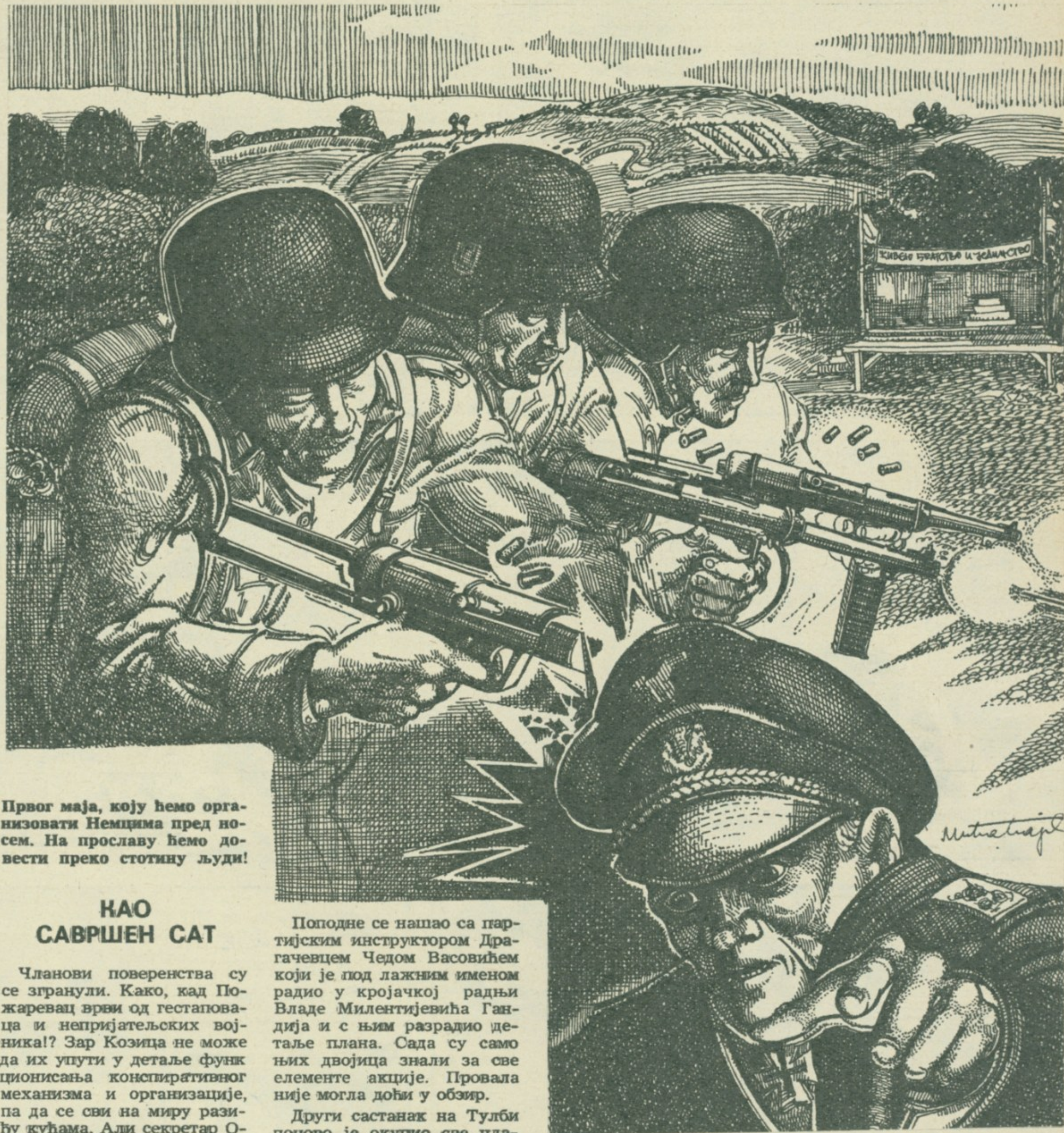
Дошавши кући, дуго је
лежао на кревету и гледао
у таваницу. Откако је по-
стао секретар Окружног ко-
митета за Пожаревац на
њему је почивала велика
одговорност. Додуше, посао
заступника неких издавач-
ких фирми из Београда пружао му је легалност и сло-
боду кретања, тим више
што се ни на списку поли-
ције није налазио као „цр-
вени“. Али, водити комитет
целог краја као што је био
пожаревачки није било баш
тако једноставно.

После два дана сазвао је
окружно поверенство. Ње-
гови чланови, укупно шес-
торица другова, дошли су у
заказано време, један по
један, на оближње узвише-
ње Тулбу где се налазио
парк и ту се наводно слу-
чајно упознали и заподену-
ли разговор. Козица је од-
мах прешао на ствар.

— Рат са Немцима на от-
вореном простору је једно,
а илегалан рад у граду дру-
го. За нас су значајне обе
ствари. Са Гестапоом ће и-
ћи тешко. Проваливање
нас, хапсити, мучити и у-
бијати. Зато морамо дело-
вати као савршен сатни ме-

ханизам. Припадници ће-
лије у једном делу града не
смеју знати за оне у дру-
гом, па тако у случају хап-
шења под теретом батина
неће моћи да одају више од
неколико људи, јер су ће-
лије мале. Осим тога, наша
сигурност зависиће и од ло-
зинки, начина међусобних
сусрета и уговарања саста-
нака. Замислио сам систем,
али је неопходно извршити
пробу! Закључио сам да је
за то најпогоднија прослава

Пожаревац је врвео од немачких војника и гес-
таповаца, али никоме од њих није пало у очи
да се грађани окупљају у мање групе, а за-
тим појединачно нестају у непознатом правцу.

Првог маја, коју ћемо орга-
низовати Немцима пред нос-
ем. На прославу ћемо до-
вести преко стотину људи!

КАО САВРШЕН САТ

Чланови поверенства су
се зграули. Како, кад По-
жаревац врви од гестапова-
ца и непријатељских вој-
ника!? Зар Козица не може
да их упуту у детаље функ-
ционисања конспиративног
механизма и организације,
па да се сви на миру рази-
ђу кућама. Али секретар О-
кружног комитета је по-
што-пото хтео да се извр-
ши проба.

— О детаљима — на сле-
дећем састанку 28. априла,
овде у исто време! А сада
да се растуримо! — устао је
Козица и први пошао.

Поподне се нашао са пар-
тијским инструктором Дра-
гачевцем Чедом Васовићем
који је под лажним именом
радио у кројачкој радњи
Владе Милентијевића Ган-
дија и с њим разрадио де-
таље плана. Сада су само
њих двојица знали за све
елементе акције. Провала
није могла доћи у обзир.

Други састанак на Тулби
поново је окупио све чла-
нове поверенства. Прихва-
тили су план. Ипак, изве-
сти стотину људи из гра-
да... то им је тешко ишло
у главу, али су ћутке и ра-
до прихватили задужења.

Чеда је био одушевљен
Козицином идејном. План је

био савршено разрађен. На
име, секретар Окружног
комитета никоме од чланова
поверенства није рекао
где ће се прослава одржати,
већ их је појединачно звао
у страну и налагао им да о-

бавесте по једну ћелију у
граду (укупно их је било
пет) о прослави и обавезу
је да обезбеди долазак два-
десетак људи, с тим што су
они морали да долазе на
одређена места у граду са

ДНЕ

знаком распознавања и у тачно одређено време (за сваког појединца оно је било различито). Тако је сваки члан поверенства знао само за један прихватни пункт, али не и за човека који је прихватао придошлицу и говорио им где да иду на прославу. Те људе обезбедио је Козица. Ни они нису знали једни за друге, а такође нису познавали чланове поверенства. У случају провале страдао би само човек-веза на улици и онај који би у том тренутку примао од њега обавештење о месту где је заказано славље!

ТИКСЕОВ БЕС

Замишљена акција бес-прекорно је изведена. На одређеним пунктовима људи су сабирани и отпремани даље. Прослава је одржана у Мининим водама, неколико километара од Пожаревца. Трајала је скоро три часа. Поред ватреног говора који су одржали Козица и Чеда, изведен је уметнички програм. И не само то: Чеда је делио црвене каранфили! Сељани са околних њива зачуђено су посматрали шта се збива.

У подне слављеници су се вратили у град, један по један, и измешали са другим грађанима.

Требало је да прође неколико дана па да командант града и Гестапо сазнају за ову нечувену „дрскост“ комуниста. Подигнута је на ноге војска и дугачка колона до зуба наоружаних војника Вермахта кренула је на Минине воде. Тамо су нашли само изгужван папир и отпатке хране.

Тиксе је наредио војницима да окрену оружје према ливади на којој је одржана прослава и пуцају по њој! Док су меци орали тле, он је урлао као помаман:

— Пуцајте на ту погану земљу! Пуцајте, пуцајте!..

И војници су пуцали, не знајући зашто. Било је тачно подне.

Козица није дочекао слободу: погинуо је августа 1944. у селу Петки, недалеко од Пожаревца. Тешко рањен потражио је уточиште у једној земуници. Немци су га открили и опколили. Да им не би пао жив у руке, активирао је бомбу испод себе. Ни Чеда Васовић није дочекао крај рата: пао је у љutom окршају са непријатељем на Рановачком Црном Врху јануара 1942.

М. Тодоровић

Вечни јаук Гернике

новника Шпаније у борби против римских легија 133. године пре наше ере. У ту исту зграду сместио је славни Балзак јунаке свог романа „Непознато ремек-дело“.

У ноћи између 19. и 20. јула 1936. године почела је велика трагедија Шпаније: побуњеничке трупе генерала Франка из Марока, са Баlearских и Канарских острва, помогнуте Хитлеровим нацистима и Мусолинијевим фашистима, напале су Републику и у силном налету окупирале њен западни део. Распламсао се крвави, немилосрдни грађански рат.

У то време у Паризу се припремала Светска изложба 1937. Шпанска Република, у ма колико тешком положају била, сматрала је питањем чести и доказом свог постојања учешће на тој изложби. Зато се почетком јануара 1937. обратила најпознатијим шпанском сликару Пабло Пикасу, који је од почетка века живео у Паризу, да за шпански павиљон на Марсовом пољу изradi декоративну слику.

Пабло Пикасо је тада имао 56 година. Ватрени републиканац и огорчени антифашиста, Пикасо је размишљао како да се одазове апелу из Мадрида.

Злочин у земљи Басна

На северу Шпаније, под Пиринејима, слободољубиви Баски, са свих страна окружени фашистичким окупаторима, прогласили су своју земљу независном и прозвали је старим именом Еускадија, изабрали свој први парламент и кренули на фронт против Франкових фашиста. Каудиљо није могао да трпи ту слободну енклаву на територији коју је већ сматрао освојеном, па је 31. марта 1937. издао наређење за велику офанзиву против Еускадије.

Баски су огорчено бранили свој завичај и више од два месеца одбијали бесомучне налете елитних Франкових јединица. Разбеснели каудиљо је тада, 26. априла 1937, одлучио

да погоди Баске у најосетљивије место: разори Гернику.

Није случајно изабрао тај градић од 3000 становника на обалама Мандака. Герника је светиња Баска. У њој се налази сасушено стабло циновског храста под којим су у древним временима баскијски „феуриси“ полагали народу заклетву верности.

Двадесет шести април је био недеља и пазарни дан у Герники. Са свих страна у градић су дошли људи из околних села, углавном старци, жене и деца, јер су мушкарци били на фронту, да продају плодове земље и купе оно што им је потребно.

У четири сата после подне изненада су забрљала звона са старе цркве. Настао је тајац на улицама, а онда су се зачули авионски мотори.

Осветничка слика

Над светим градом Еускадије појавили су се авиони Герингове легије „Кондор“. Читав сат и по „хајнкели“ и „јункерси“ тукли су бомбама и митраљеским рафалима мали град слободарске земље. Беле и жућкасте куће са шареним вртovima претворене су у непрегледну гомилу рушевина, а под рушевинама и на разривеним улицама лежали су лешеве старца, жена и деце. У Герники

НА СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ 1937. У ПАРИЗУ, У ПАВИЉОНУ РЕПУБЛИКЕ ШПАНИЈЕ КОЈА ЈЕ КРВАРИЛА ПОД УДАРОМ ФАШИСТИЧКИХ АРМИЈА, ЈЕДИНИ ЕКСПОНАТ БИЛА ЈЕ ПИКАСОВА СЛАВНА СЛИНА.

је тог једног дана за сат и по убијено 1654, а 889 људи је тешко рањено.

Вест о злочиначком масакру у Герники погодила је Пабла Пикаса као удар грома. Читав сат је непомично зурio пред себе. Онда је задрхтао, стегао вилице и песнице. Тугу у срцу потиснуо је осветнички бес.

— Тако се сигурно осећао Гоја кад је почео да слика Стрељање оних који су пали за слободу! — помислио је. — Гернико! Гернико, ти си крв моје крви! Осветићу те, Гернико!

Грозничаво је зграбио блок и угаљ. Нервозним покретима је вукао црте. Бик, симбол Шпаније пада, усправља се и опет пада! Голуб на рамену ратника са слоњеним мачем! Жена у пожару! Жена с дететом, мртвим дететом у рукама, окружена пламеном. Шпанска „матер долороза“! Другачија од свих мајки које је насликао, а насликао их је много, врло много!

Четвртог дана по трагедији Гернике Пабло Пикасо је имао слику. Сliku у којој ће „ликовна експресија бити ужас, линија плач, деколорисана боја бол, а све заједно продорни, опори, вриштећи и вечни јаук“!

Пикасо је одлучио да направи слику великих размера. Лутао је Паризом тражећи погодан и довољно простран атеље. Сетио се тавана у Улици де Гранд Огистен на коме је његов истомишљеник, велики глумац и режисер Жан Луј Баро припремио „Нуманцију“, драму која је славила храброст ста-

Пикасо је на том тавану на велики рам разапео платно дугачко 7,82 а широко 3,51 метра. Као у трансу бадио се на посао. Шест верзија слике је одбадио. Седма, сва у симболима, насликана темперамента у белим, сивим и црним тоновима, била је једини експонат у шпанском павиљону на Светској изложби 1937. Усамљена у пространом павиљону представљала је највећу и најречитију оптужбу против Франка и његових фашистичких помагача.

„Гернина“ као инспирација

„Герника“ се данас налази у једној посебној сали у Музеју модерне уметности у Њујорку. После завршетка грађанског рата у Шпанији била је изложена у Лондону, 1953. у Сао Паолу, 1956. у париском Музеју декоративних уметности, Амстердаму, Бриселу и Минхену. Пикасово ремек-дело, најславнија слика нашег века, инспирисала је многе уметнике за друга уметничка дела. Песник Пол Елијар, Пикасов пријатељ, посветио јој је једну од својих најбољих поема. Познати композитор и директор париске Опере Жорж Орик, инспирисан Пикасовом монументалном сликом, написао је једну од својих најбољих партитура. Један од најпознатијих режисера француског „новог таласа“, Ален Рене снимио је потресни филм о „Герники“.

А. Р. 5

БЛАГО СКАДАРСКОГ ЈЕЗЕРА

1

4

2

3

1 2 Оивичено планинама Тарабошем, Румијом, Суторманом, огранцима Ловћена и Проклетијама, на граници СР Црне Горе и Албаније, лежи Скадарско језеро. Име под којим је данас надалеко познато добило је по старом граду Скадру. Међутим, ово језеро није се одувек називало Скадарско. По илирском племену Лабеатима некад се звало Locus La-beatis, доцније је у историјским документима записано као Балта, док је у средњем веку називано Диоклитско језеро или Језеро од Скатури. Чувени путописац Евлија Челебија назива га у 16. веку Бојанским језером, по реци Бојани која из њега истиче. У најстаријим српским споменицима и данас у народу зове се Блато.

Скадарско језеро дугачко је око 43, а широко до 14 километара. Површина му није увек иста: при високом водостају језеро захвата простор од 369,72 квадратних километара, од чега Југославији припада 221, а Албанији 148. Међутим, кад вода у пролеће и јесен надође, ниво језера се подне за 2,5 до 3 метра и плави површину од 530 квадратних километара. Знатан део његовог дна, нарочито на истоку и југу, лежи испод морског нивоа, што је врло ретка појава криптодепресије.

Од неколико различитих претпоставки о постанку и старости Скадарског језера као најпоузданије се узима тврдња да је ова водом испуњена котлина настала у постенцену или раном олигоцену. Данашња планина Румија се уздигла, а реке су водом испуниле котлину.

Данас је ово језеро изузетно значајно и за привреду и за туризам. Врло богато рибом и разним врстама птица, са пејзажи-

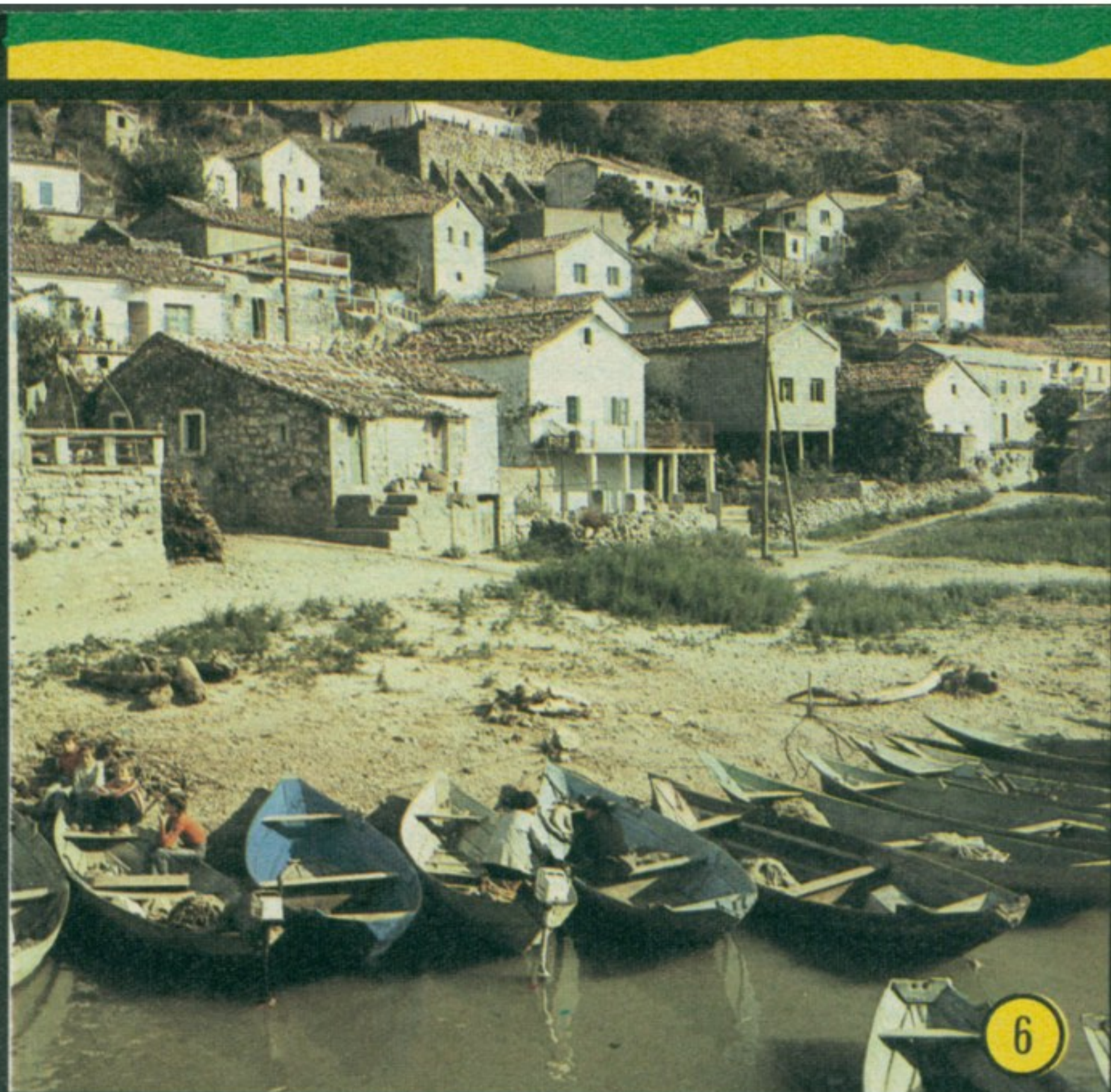
ма који остају незаборавни и значајним историјским споменицима, Скадарско језеро на својим обалама и водама окупља све више љубитеља чисте природе.

3 4 СВИ НА УКЉЕВУ! — Ријека Црнојевића, варошица на левој обали источне реке која утиче у језеро, добила је име по Црнојевићима, старој владарској породици. И док је овај крај у давна времена био познат по брду Ободу, где је Иван Црнојевић држао имање и штампарију, данас је Ријека Црнојевића чувена по улову и преради рибе. Јер, рибарење је главно занимање њених становника који у подјезерским вртачама, такозваним „очима“, дубоким до 44 метра, мрежама лову укљеву, шарана или крапа, пастрмку, скобаља, јегуљу, кублу и скакавицу. Од преко милион килограма рибе, колико се годишње улови на делу језера што припада Југославији, већина се преради и конзервира у фабрици за прераду рибе у Ријеци Црнојевића.

5 „...КАО ВЛАДИКА ЗА ЛЕСЕНДРОМ“ — Све до изградње пруге Београд — Бар Лесендро је било једно од многих острва у Скадарском језеру, а сад је спојено са копном. Међутим, ово острво са јаком тврђавом има бурну историју. Године 1843, док је тадашњи црногорски владар, славни песник Петар II Петровић Његош био заузет сукобима са Турском код Грахова, скадарски Али-паша је, у септембру, са силном војском напао и после огорчене борбе заузео острво Лесендро и суседну Враћину. Његошу је било нарочито стало да задржи Лесендро, јер је оно имало врло важан

5

6

стратешки положај: било је последња утврда на улазу у Црну Гору са језера. Неколико пута Црногорци су безуспешно покушавали да га ослободе. Пораз код овог острва владику је необично боло: писао је чак и Руси-ма и тражио помоћ, стално жалећи Лесендро. Од тог времена у народу је остала изрека, кад се нешто много жали, „Изгорје као владику за Лесендром“!

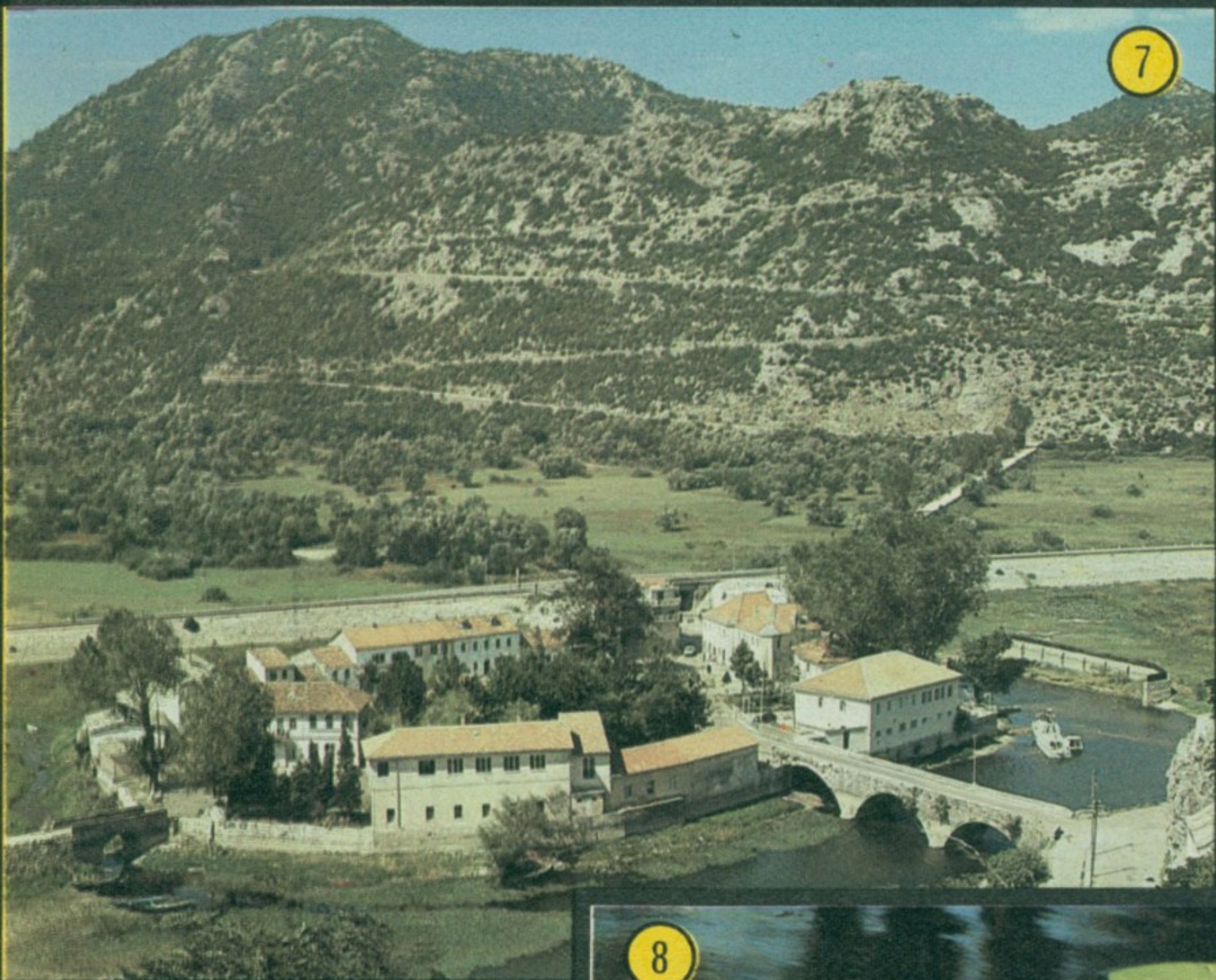
6 РАЈ ЗА ПТИЦЕ И ВЕТАР — Острво Врањина, које је пружним насипом однедавно спојено са копном, добило је име по вранцу или корморану, великој и поносној птици која живи на Скадарском језеру. Али, Врањина је постала острво тек између 1200. и 1233. године услед надолажења језерске воде. Пошто се ниво воде стално мења, куће овог рибарског насеља су подигнуте на стубове и подсећају на сојенице. Свако ко дође у ово село може да купи свежу рибу или у витком чамцу да плови језером, гледајући мноштво птица. Кад дуне јужни или северни ветар који је на целом језеру, а нарочито око Врањине, необично снажан, вода се замути, уздигну се велики таласи и пловидба је онемогућена.

7 ЦРНОГОРСКА ВЕНЕЦИЈА — Вирпазар је сигурно најнеобичније насеље на целом Скадарском језеру. У пролеће, зиму и јесен, овај стари градић је окружен водом. Недалеко од њега налази се праисторијска некропола Мијеле. Као Вир први пут се помиње у повељи краља Владислава 1242. Врањинском манастиру. Тврђаву с кулом, која се налази изнад града, подигао је 1847. године Његош.

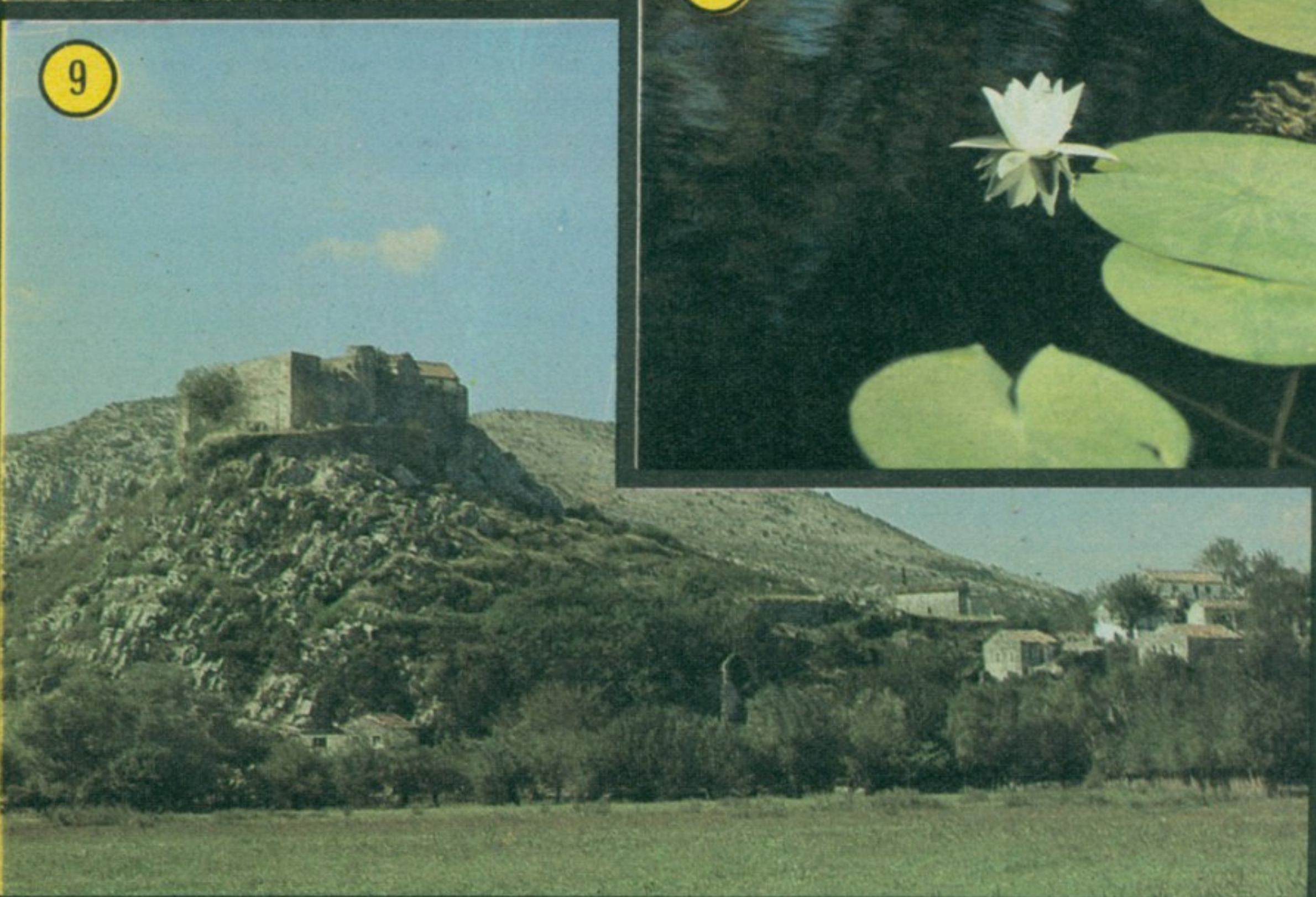
8 КАД НИМФА ПОСТАНЕ ЦВЕТ — Скадарско језеро није богато вегетацијом као нека друга наша језера. Али, у његовим пливацима расте једна биљка по којој је познато. То је ендемична врста локвања из породице лопча која расте у води, има велике зелене листове и цвеве жуте или беле. За овај цвет везана је и занимљива старогрчка легенда. Наиме, једна од нимфи преобразила се у локвањ и по томе је цела породица добила стручни назив Nymphaeaceae.

ВЕЛИКА ИСТОРИЈА МАЛОГ ГРАДА — На ушћу Мораче у Скадарско језеро, на стеновитом острву, налази се стари и добро утврђени град Жабљак. Ова тврђава дуго је била престоница Црнојевића, а једно време, око 1453. године, држао га је и деспот Ђурађ. Око зидина овог града одиграло се неколико најкрвавијих битака у историји Црне Горе. Турци су га од Ивана Црнојевића одузели 1476. године после великог боја. Тек у новембру 1852. књаз Данило је упутио одред Црногораца на Жабљак и град је поново освојен. Али не задуго: почетком децембра стигло је турско појачање од 3000 војника са 8 топова под командом скадарског Осман-паше. Данима је трајала безуспешна турска опсада. Најзад, кад је већина бранилаца јуначки изгинула, књаз Данило је, под утицајем Русије, наредио да се Жабљак напусти. Ово је био увод за следећи турски напад на Црну Гору. Најзад, одлукама Берлинског конгреса 1878. године Жабљак је враћен Црној Гори.

Текст: И. Лончар
Снимио: Љ. Патрногић

7

9

8

Овај приказ припада прошлости оболеле Сју Едвардс.

Једноличне сате про- водила је седећи не- покретна у столицу са точковима. Повремено је окретала главу у прав- цу врата ишчекујући да се из школе врате њена четрнаестогодишња кћерка Кеј и две године старији син Петер: знала је да ће је одмах извести у шетњу по дворишту или дуж из- рованих улица малог села Варсаха, недалеко од Сау- темптона, у Великој Бри- танији. Били су то једини тренуци када је Сју Ед- вардс заборављала на сво- ју страшну болест.

У јесен 1974. године ова четрдесет четворогодишња жена тешко је оболела од мултипла склерозе! Једног јутра осетила је неку чуд- ну утрнулост у левој стра- ни тела, а затим жмарце: као да су јој хиљаде иг- лица струјале крвотоком, а потом се таложиле у прстима на левој руци и ноzi, у мишићима, кости- ма... После неколико дана већ није могла да стегне шаку, а леву ногу је вук- ла за собом, док је поку- шавала да се нормално креће. А затим су почели да јој се одузимају и дес- на рука и нога... Неколи- ко месеци касније лежала је потпуно беспомоћна у кревету, није могла сама ни да се обуче, очешља или узима храну.

Породица јој је набави- ла инвалидска колица, а затим су је одвели у бол- ницу, на преглед. Дијаг- ноза лекара је гласила -- multiplex sclerosis!

НЕПОЗНАТИ УЗРОЦИ

Ово тешко обољење нерв- ног система настаје обично између 20. и 40. године живота и готово никада није наследно. Болест под- једнако напада мушкарце и жене, али чешће у кра- јевима са хладном климом, као у северној и централ- ној Европи и Северној Америци, где учесталост износи 4 до 6 оболелих на 10.000 становника. У Јапа- ну, Кини и јужној Афри- ци, на пример, мултипла склероза је необично рет- ка болест.

Узроци њеног настајања ни до данас нису утврђе- ни. Дуго се веровало да

КОРАК ЧУДА НАУКЕ ОД НЕКОЛИКО ВОЛТИ

Захваљујући малим ба- теријама и предајнику, Сју се сада лано креће.

Једног јутра Сју Едвардс је осетила чудну утрнулост у левој страни тела. Неколико месеци касније лежала је беспомоћна у кревету. Нада за оздрављење јавила се изненада.

ЕКСПЕРИМЕНТИ

ИМА ЛИ НАДЕ?

Овај текст, преузет из британског часописа „Викенд“, даје велику наду оболелима од мултипла склерозе. Да не бисмо унели забуну међу наше чи- таоце, и можда неке довели у заблуду, покушали смо да сазнамо да ли се сличне операције врше и у нашој земљи.

— До сада, сличне операције вршиле су се само у САД — обавестила нас је Загорка Марковић, ле- кар на Неуропсихијатријској клиници у Београду. — У Хјуестону је те експерименте изводио и Југо- словен, професор Димитријевић. Пошто је добио добре резултате, саопштио их је Институту за кли- ничку неурофизиологију у Љубљани. Ова метода се испитује и у Београду, на Неуропсихијатријској клиници, ООУР Неурологија, а експериментима ру- ководи професор др Милосав Николић, начелник службе за лечење групе болести у које спада и мул- типла склероза. Надамо се да ћемо, када се ова метода и операција усаврше, моћи и да их изво- димо и на пацијентима. Али, када ће то бити по- уздано још не знамо.

неке спирохете, вируси или бацили туберкулозе, могу да је проузрокују, као и алергије или тромбозе сит- них артерија и вена у моз- гу и леђној мождини... Ниједна од тих теорија није научно доказана, ма- да се поуздано зна да ви- соке температуре, трауме, тешки физички напори, слаба исхрана... у неким случајевима могу довести до изражавања симптома ове хроничне болести цен- тралног нервног система: на различитим местима у организму, на до сада не- познат начин, изумиру нервна влакна, заправо ош- тећује се опна која их окружује, па она губе сво- ју функцију, а уместо њих се ствара везивно ткиво.

Последица је — одузетост појединих делова тела.

Управо је то задесило ову енглеску домаћицу ко- ја је тако наредни период свог живота морала да про- веде у постељи или ин- валидским колицима. Ипак, изненада, јавио се трачак наде.

ПРИСТАЛА НА ОПЕРАЦИЈУ

Годину дана пошто је оболела, Сју Едвардс је добила обавештење из сау- темптонске болнице: „Код нас је у посети један аме- рички лекар који је спре- ман да на вама изврши необичан експеримент. Ве- рујемо да ћете после те

случају да експеримент ус- пе, она ће већ сутрадан, моћи да хода, да се чеш- ља, једе...

Иако јој лекар није га- рантовао успех, Сју је при- стала, јер је знала да не- ма шта да изгуби. Упрош- њено говорећи, операција је требало да обезбеди да се од малог предајника који ради на батерије (а може да се окачи око врата) преко жица шаљу елек- трични импулси који сти- жу до кружне антене по- стављене испод коже. Та антена, потом, опет преко жица, шаље одређене сиг- нале до две електроде у- сађене са обе стране кич- меног стуба. Преко њих се затим надражују нерви, а електрични импулс прено- си до мишића, који се гр- че или опружују, тако да је омогућено покретање удова.

Већ следећег јутра по- сле операције Сју је мог- ла да покреће прсте на рукама и ногама. А четр- десет и осам часова кас- није већ се придигла, по- том устала, па је чак ус- пела да направи и неко- лико ситних корака при- државајући се за ивицу кревета.

Али, десетак дана кас- није, после једног наглог покрета, електроде постав- љене са стране њеног кич- меног стуба, помериле су се са свог места, па је Сју опет остала парализована... Следећа операција је за- заказана тек за седам месе- ци, заправо за септембар 1976. године...

Антена постављена ис- под коже на леђима ша- ље импулсе до ничмене мождине.

операције моћи нормално да се крећете...

Сутрадан је амерички лекар обавестио Сју Ед- вардс да ће, ако жели, послужити као заморчена коме ће се извршити ком- пликована операција. У

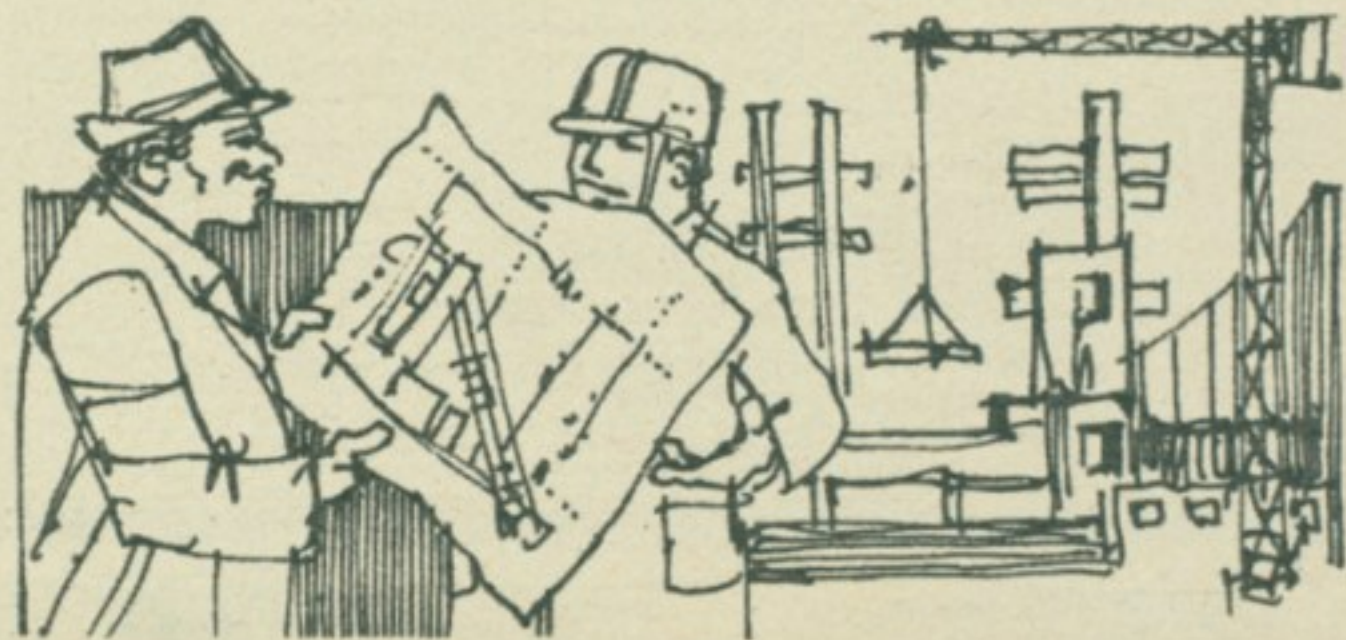
Овог пута, четири неде- ље је провела у болници. А када је напустила, Сју је кренула пешке према својој кући, придржавају- ћи се само повремено за своје укућане.

Б. Ј.

МУЗИКА ЗА ОЛИМПИЈАДУ

Олимпијске игре, по- ред тога што представ- љају највеће спортско такмичење на свету, све више су прилика и за широку културну размену између број- них учесника. Нарочи- то у последњих пет- наестак година — а то значи на три протекле олимпијаде — органи- зују се у време док трају спортска надме- тања изложбе, фести- вали, путовања. Свака нова олимпијада насто- ји да надмаши прет- ходну, па се тако орга- низатори ове постоје- ће, у Москви 1980. го- дине, труде да припре- ме незапамћен спорт- ски и културни догађај.

Већ се увелико раде значке, избачена је и маскота у лику медве- дића Мише. У првим данима нове 1978. годи- не расписан је и кон- курс за олимпијску му- зичку на чијем се спи- ску налазе лирско-хор- ске композиције, затим кантате, свите, уверти- ре, па маршеви, све до забавне музике која ће се емитовати у паузама и тренуцима одмора. У условима конкурса сто- ји да олимпијска музи- ка треба да доприне- се ширењу међународ- ног пријатељства, мира, идеала олимпијског по- крета, као и јединству физичке и дуловне кул- туре.

Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

У РЕДУ...
ЗНАЧИ, СПРЕМ-
НИ СМО ЗА ГЛА-
САЊЕ!

САМО, СЕТИТЕ
СЕ... ОНО ШТО ИЗГЛА-
САМО СВЕ НАС ОБА-
ВЕЗУЈЕ!

ЈА ГЛАСАМ ЗА ЕНГЛЕСКУ! ПРЕ-
ДЕЛИ СУ ЛЕПИ, КЛИМА НИЈЕ
ОШТРА... А И ДА НЕ ПОМИЊЕМ
ЛЕПОТУ И ЉУПКОСТ
ЊИХОВИХ ДЕВО-
ЈАКА!

БРАТ СВЕН ЈЕ У ПРАВУ... АЛИ ЈА
ИПАК ГЛАСАМ ЗА ФРАНЦУСКУ! ЗАНОС-
НЕ ЖЕНЕ, ОДЛИЧНО ВИНО... А И БЛИ-
ЖА ЈЕ ОД ЕНГЛЕСКЕ!

ЈА ГЛАСАМ ЗА ИТАЛИЈУ! ОНА
ИМА СВЕ ТО... А ЈОШ ПРИДЕ
И ОДЛИЧНУ ХРАНУ, ПРИЈАТНО
СТАНОВНИШТВО
И - СУНЦЕ!

СТАНИТЕ! А НОРВЕШКА?
НАЈБОЉА ХРАНА И ПИЊЕ,
НАЈЛЕПШЕ ДЕВОЈКЕ,
НАЈПРИВЛАЧНИЈИ
ПРЕДЕЛИ НА
СВЕТУ!!

ТАЧНО!

МИР!
МИР!

НОРВЕШКА!
ТАКО ЈЕ!
НОРВЕШКА!

НАДАМ СЕ ДА ЗНАТЕ, ГЛАВЕ
МОЈЕ ГЛУПЕ, ДА СТЕ УПРАВО
ГЛАСАЛИ ДА ИЗВРШИТЕ
ИНВАЗИЈУ САМИ
НА СЕБЕ!

Dik
BROWNE
10-2

РЕВНОСНО ИЗВРШЕНО НАРЕЂЕЊЕ ИЛИ ГЕНОЦИД

СЕЛО ЈЕ ОВЛАДЕ ТИХО

Овако је изгледао Прњавор после стравичног догађаја

Седamnaсти август 1914. године. Дан сунчан и топао, али време немирно за Србију. Мачва је преплављена аустроугарским војницима. Шабач је пао.

Српска комбинована дивизија послала је коњицу да јој штити бок. Тако је Трећи коњички пук под командом потпуковника Чоловића продро дубоко у непријатељску позадину и 17. августа око осам ујутро стигао до малог мачванског места Прњавора. Делови аустроугарског драгонског пука „Виндишгрец“ држали су се док су могли, али су се на крају ипак повукли према Дрини.

ИЗНЕНАДНИ ОДЛАЗАН

Прњаворчанима је лакнуло. Улазак наше војске у село дочекан је с радошћу. Људи су се отимали ко ће више бораца да угости. А онда, изненада, тог преднева командант пука Чоловић добио је писмено наређење да се сутрадан повуче и напусти село.

Потпуковник је неколико тренутака превртао писмо у руци. Ћутао је и размишљао. У реду, поступило како се од њега тражи, али шта рећи војницима и народу који се није чести-то ни нарадовао ослободиоцима. Закључио је да би тренутни покрет био најбоље решење.

— Сад, шта је ту је! — уздахнуо је и издао наређење за збор.

У десет часова пук је био постројен. Убрзо је промакао поред последњих кућа.

Истог дана по подне у Прњавор су се вратили Аустријанци. Чинило се да у

месту нема ни живе душе. Људи су се повукли у домове и кроз завесе кришом посматрали окупатора. Знали су да су драгони бесни због тога што су јутрос најурени из места, али нису знали за директиву команданта IX аустријског корпуса раније издату, којом је војницима „објашњено“ како да се понашају према српском народу. А део тог упутства гласио је:

условно на лицу места побити... Сваки покушај нуђења лојалности, обећања и томе слично има се грубо одбити... У сваком човеку који се нађе изван насељеног места, а нарочито у шуми, не гледати ништа друго до члана банде. Те одмах убијати...

Међутим, стрепња Прњаворчана није била ни близу онога што је почело тог и трајало следећих неко-

Око осам часова ујутру Трећи коњички пук прешао је у напад и намерио Аустријанце да се побуку према Дрини. Међутим, усвојивши дана они су се вратили у Прњавор...

ОДМАЗДА ДРАГОНА

Чим су се вратили, Аустријанци су сазвали збор у средишту села. Народ је почео да излази из кућа, многи су се нећкали. Све је текло некако споро, тако се бар љутитим војницима чинило. Не могавши

запомагање и повици. Зла судбина намењена људима на збору, сада их је сустижала појединачно или у групама, по сокацима и на местима где је Аустријанцима падало на памет да спроведу упутство команданта IX корпуса.

Педесетак Прњаворчана потерано је и затворено у школској згради. Верујући да ће их одатле интернирати у неки логор, сели су на под и препустили се мислима. Мирис дима их је уплашио, а пламен који је обавио зграду ужаснуо. Лупали су на врата, молили да их пуште... Узалуд! Сви су нестали у огњу!

Селанин Влада Прајсовић успео је да утекне из своје куће, али не и да поведе са собом једног болесног српског војника кога је крио. Кад се после неколико дана вратио нашао је војника карбонизованог у кревету: Аустријанци су га везали за постељу и испод ње наложили ватру!

Пламен као да је забављао окупаторске војнике и чинио их задовољним док су гледали спаљивање људи. На тај начин усмртили су још четворицу рањених српских бораца које су Прњаворчани лечили.

Неколико сељана потражило је спас у белом пешкиру. Натакли су га на крају мотку и изнели на сокак. Нада да ће бити поштеђени трајала је кратко. Поведени су у центар села, а затим прикључени групама за убијање. Једног од њих драгони су одмах скинули полог до паса, везали конопцем за седло и нагна-ли коња у трк. Човек је трчао док је могао, а онда је пао. Животиња је наставила да га вуче по прашини. После неколико десетина метара војник је зауставио коња, сјао и несрећника избо бајонетом!

НЕКА ПРИЧА КАКО ЈЕ БИЛО!

Што је дан више одмицао масакр недужног становништва био је све жешћи. Код куће Милана Милутиновића достигао је врхунац. Ту су сатерани стари, жене, деца, њих око стотину.

Стиснут у гомилу, народ је стајао са страхом у очима. Неколико минута војници су обигравали око њих и исмејавали их а затим се одмакли и осули плотуне!

Једни су падали, други лакше рањени устајали тражећи спас у бекству... Нису далеко стигли, бајонет им је докрајчио живот.

Драгиња Попић је тада била девојчица. Метак је није закачио. Пала је на земљу правећи се да је мртва. На њену несрећу, нека жена трзајући се у ропцу ударила ју је ногом по глави. Померила се баш у тренутку кад су драгони дошли до ње. Приметили су да је жива.

— Да је убијемо?! — у-

... никаква благородност и хуманост нису ни најмање умесни, него штавише штетни... Неуниформисани, али наоружани људи из Србије, било да се нађу у групама или појединачно, имају се без-

лико дана. О томе је свет сазнао захваљујући доктору Рудолфу Арчибалду Рајсу, познатом светском криминологу и професору универзитета у швајцарском граду Лозани који је дошао у Прњавор на позив

да сачекају да се сви окупе, а уверени да ће понеко покушати да се сакрије, драгони су се разлетели по селу. И тада је почело оргијање коме се нико од Прњаворчана није надао.

Селом је одјекивао плач,

питали су војници офици-
ра.

— Немојте! — одговорио
је официр. — Нека прича
како је било!

Подигли су је са земље,
однели у кафану, умилли од
крви којом је била попрс-
кана и најурили здурадо се
смејући за њом.

Побијени пред кућом Ми-
лана Милутиновића, њих
97, пренесени су у зграду
коју су Аустријанци потом
запалили.

Деведесет Прњаворчана
доведено је пред желе-
зничку станицу у Лешни-
ци. Тамо је већ била иско-
пана рака од двадесет ме-
тара дужине. Људи су, по-
везани заједничким уже-
том, сатерани у групу и ок-
ружени жицом. Војници су
се повукли на железнички
насип и са раздаљине од
петнаест метара осули паљ
бу на жртве! Цела скупина
окотрљала се у раку! Мож-
да су неки били само лак-
ше рањени, али су их мрт-
ви повукли у јаму. И док
су их стрљали, друга пр-
па заробљеника морала је
да извикује: „Живео цар
Франц Јосиф!“.

Стрељање је обављено и
на железничкој станици у
Прњавору. Ту је убијено
27 лица.

За свих дана масакра
војници су се смејали, су-
рово иживљавали, а кад их
је мрзело да пуцају у сво-
је жртве, боли су их бајо-
нетом! Преживеле су чак
убијали и пијучима!!!

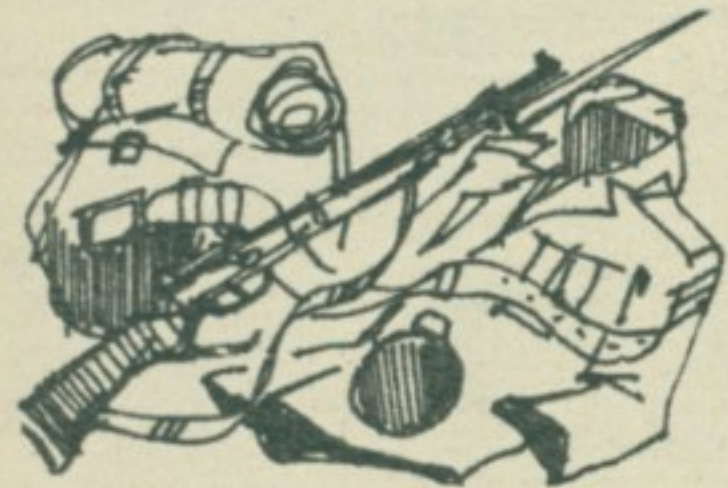
Описујући оно што је ви-
део, доктор Арчибалд Рајс
написао је и ово:

„У злосрећном Прњавору
не види се ништа друго
сем изгорелих кућа и за-
једничких гробова где по-
чивају изобличени остаци
свих ових људи, стараца,
жена и деце, жртава бес-
тијалног беса „културтре-
гера“. Они који су као ја
видели ово, неће моћи ни-
шта опростити, поред свих
Друштава народа и Локар-
на којима су се осрамотили
у Мачви“.

Војници драгонског пу-
ка „Виндиштретц“ убили су
за неколико дана 334 Пр-
њаворца!

Када су 28. септембра
1922. године кости побије-
них пренесене у новопо-
дигнуту костурницу, сви
преживели становници Пр-
њавора били су тог дана у
црнини.

Село је било тихо. Као
после покоља.

Због страшног страдања
које је доживео, Прњавор
је 1934. године одликован
Орденом Карађорђевог зве-
зде са мачевима четвртог
реда. Доктор Арчибалд
Рајс проглашен је за по-
часног капетана српске
војске и почасног грађани-
на Прњавора.

М. Тодоровић

Читав град сјатио се на
обалу да »освајачима«
приреди добродошлицу

ОСВЕТА КИНЕСКОГ ЦАРА

УМЕСТО ПАНИНЕ, КАЛИ-
ФОРНИЈСКИМ ГРАДОМ
ЗАВЛАДАЛО ЈЕ ОДУШЕВ-
ЉЕЊЕ, ПА СУ СЕ ВОЈНИ-
ЦИ КИНСКОГ ЦАРА, КО-
ЈИ СУ ПОШЛИ НАО ОС-
ВЕТНИЦИ, НАШЛИ У ЧУ-
ДУ...

Кина напала САД —
могао је да гласи
наслов у неким но-
винама из 1875. године,
али се никада није ни по-
јавио, из простог разлога
што нико није ни знао
да је до инвазије уопште
дошло.

Почело је 1849. године
са златном грозницом ко-
ја је тада захватила Ка-
лифорнију. Из свих кра-
јева света пристизали су
људи у потрази за кома-
дом златне среће. Међу
њима је било и много
Кинеза. Њих око четири
до пет хиљада стизало је
годишње у ову земљу.

Али, велики број ових
људи никада се није обо-
гатио. Били су принуђени
да за живот зарађују про-
дајући у бесцење своју
снагу, а када је започела
изградња Пацифичке же-
лезнице, потражња за јев-
тином радном снагом још
више се повећала. Године
1868. чак су и две државе
потписале тзв. Берлин-
гејмшки уговор којим је
удвостручен број кинес-
ких емиграната.

Званични договор двеју
влада није, међутим, по-
бољшао њихов положај.
Сукова експлоатација се
настављала, а поданици
великог кинеског цара
често су били принуђени
да по цичи зими у снегу
прокопавају по дванаест
метара дубоке канале са-
мо да би дошли до смрз-
нуте земље на којој је
тек прави рад могао да
започне.

Смештали су их у бед-
не колибике, хранили от-
пацима, а свако ко би се
побунио био је изложен
малтретирању и пониже-
њу. Ништа боље од њих
нису пролазили ни њихо-
ви многобројни земљаци
који су, у потрази за бо-
љим животом, заплусну-
ли градове на западној
обали земље. Где год су
стизали, дочекивали су их
подсмех, малтретирања и
неизвесна сутрашњица.

Када се владар разљути

С временом, приче о
животу његових сународ-
ника у емиграцији допр-
ле су и у Пекинг, до ушију
кинеског цара. Цар је по-
беснео:

— Сад морају да доби-
ју лекцију коју неће брзо
заборавити!

На брзину је створена
флота од седам великих
ратних једрењака снабде-
вених топовима. Још је
само требало одредити
место где ће се инвазионе
снаге искрцати.

Зашто је баш изабран
Монтереј није сасвим јас-
но. Изгледа да га је један
од царевих саветника иза-
брао верујући да се ради
о изузетно богатом и зна-
чајном месту. Иако је
град једно време био
престоница Калифорније
(1875. године), када је ца-
рев избор пао на њега,
био је безначајно месташ-
це, готово без трговине.

Било како било, непри-
јатељска флота заплочи-
ла је ка Монтереју:

— Натерајте их да се
покају за своја злодела!

У својој љутини, цар је
заборавио да се распита
колики је тај Пацифик!
Тако су посаде кренуле
на путовање без довољно
залиха хране и воде, и
пре него што су прешли
пола пута, жедни војници
морали су да гледају у
небо и чекају кишу да
би некако утолили жеђ.

Напокон, изнемогли рат-
ници угледали су кали-
форнијску обалу и — свој
циљ. Педесет тобџија ста-
јало је крај огромног ме-
синганог топа ишчекују-
ћи команду свог претпос-
тављеног официра, па да
читав град, уколико пру-
жи отпор, разнесу у ко-
маде.

Грађанима Монтереја
отпор није био ни на крај
памети. Тих дана сви су
мислили само на карневал.

Цвеће уместо граната

Седам огромних једре-
њака који су се полако
приближавали луци у
први мах су изазвали за-
препашћење, али се оно
врло брзо претворило у
одушевљење. Безазлени
становници мирног гради-
ћа поверовали су да се
ради о дивном гесту ки-
неског цара и мирној
дипломатској посети.

Читав град сјатио се на

обалу, а запрепашћени
Кинези нашли су се на
раменима мирољубиве го-
миле која их је, певајући
и смејући се, пронела
крз место.

— Престаните! Дошли
смо да заузмемо град и
да вам се осветимо! — не-
колико војника узалудно
је покушавало да на свом
језику разјасни неспора-
зум. Карневалски распо-
ложени људи не би их
озбиљно схватили чак и
да су разумели оно што
говоре.

И тако до страшне освете
никада није ни дошло. Опи-
јени гостопримством и по-
несени карневалским лу-
дилом, кинески војници
као да су заборавили да
су ту дошли да се свете
и освајају, а слаби про-
тести неколицине верних
царевих поданика, бивали
су све ређи.

Када се славље напокон
завршило, мамурне поса-
де више нису знале шта
да раде. Провели су се
као никада у свом живо-
ту и сада им је помисао
да стварно нападну град
изгледала незамислива.

Тако је читава флота
одлучила да ту и остане.

С временом су ови не-
кадашњи „осветници“ и
на својој кожи искусили
да карневала у овој зе-
мљи нема сваки дан. Али
и да су приче о патњама
Кинеза и других досеље-
ника истините. Тада је
већ било исувише касно
да било шта предузму.

М. И. 11

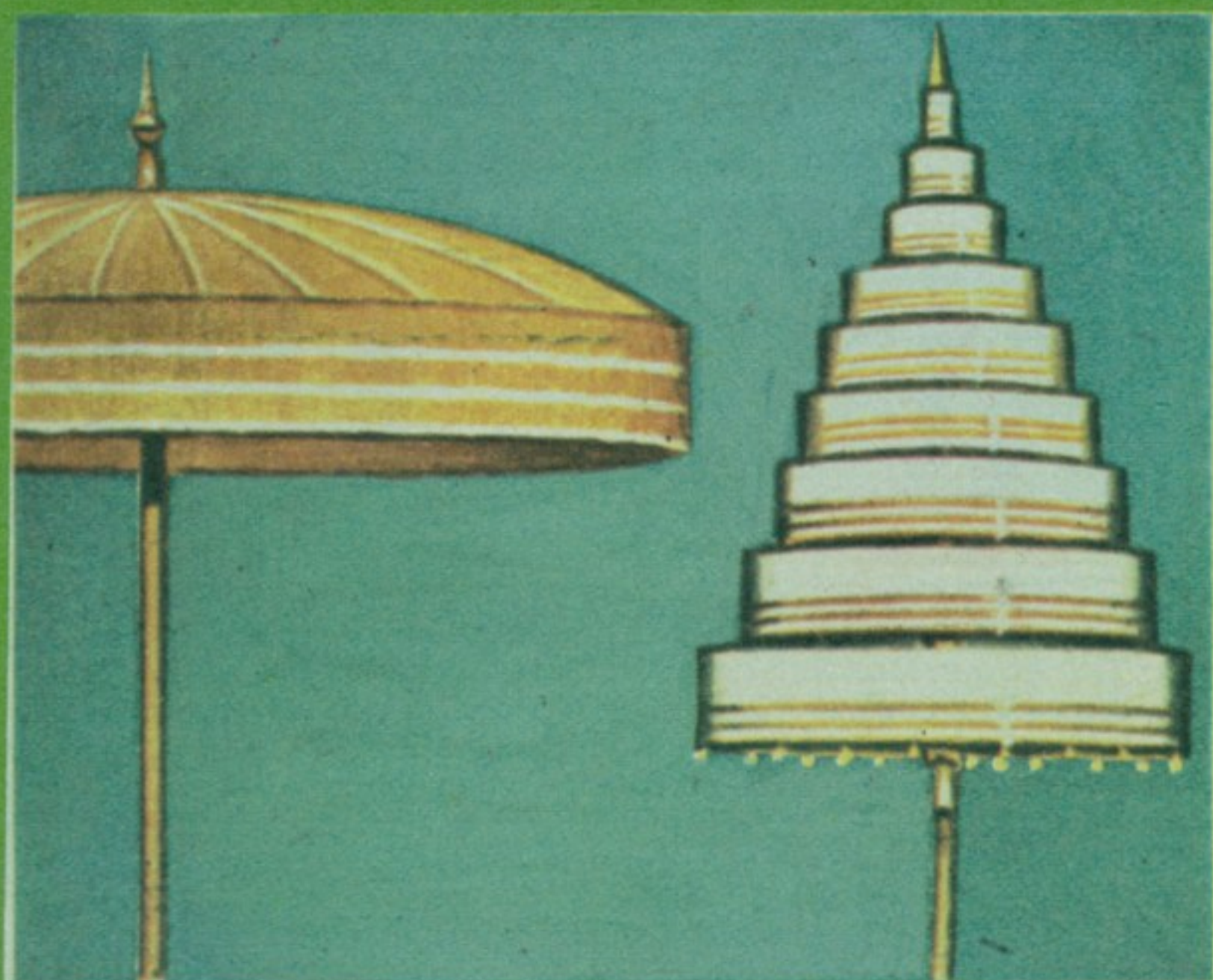
ПРОТИВ СУНЦА И КИШЕ

ОСВАЈАЧКИ ПОХОД

Некада је сунцобран — по узору на њега касније ће настати кишобран — био привилегија владара и високих достојанственика, а његова лепота и величина знак власти и богатства. Слика лево приказује староегипатског роба који носи сунцобран изнад главе свог владара. Доња слика, узета са грчке вазе, говори о необичном, троугластом облику сунцобрана у старој Грчкој.

Кишобран, кога код нас још зову и амрел или амрела (према италијанској речи *ambrello*), развио се из свог претходника сунцобрана. Не зна се поуздано где је први пут израђен, али кад се појавио у Европи, Кинези су за њега знали већ више од три хиљаде година, а био је познат и старим Египћанима и Асирцима. У та давна времена ова справа је служила, пре свега, да заштити од сунца а истовремено је била и симбол отворености и господства, нешто што није могао и смео свако да носи.

Кинески амрел најпре је прешао у Јапан и Сијам, да би затим постепено освојио цео свет. После Индије појавио се у Малој Азији, па

Сунцобран на слици лево ношен је некада на двору у Тајланду изнад краљеве главе приликом разних церемонија, а други (десно) стајао је као украс и симбол власти и достојанства у непосредној близини престола.

Троделни сунцобрани, какви су били посебно цењени у старој Кини, сачувани су и до наших дана код неких афричких племена као симбол одређених привилегија, достојанства и власти.

Сунцобран изнад главе млетачког дужда (на слици) имао је посебно обележје: добио га је као награду од римског папе.

у Грчкој. Старе Гркиње које нису носиле шешире једва су га дочекале да њиме од сунца заштите своје нежно лице. Оне су прве почеле да користе сунцобран и за заштиту од кише.

Тек после средњег века, пошто је дуго био заборављен, сунцобран са истока прелази у Европу. Претпоставља се да се у 16. веку појавио у Италији. У то време папе и млетачки дуждеви су уз остале знаке достојанствено добијали и нарочите заштитнике од сунца, неку врсту сунцобрана. На двору мароканског султана, индијских кнежева и махараџа, затим код многих црначких поглавица у Африци све до скоријег времена ниједна свечаност није могла да се замисли без нарочито израђених сунцобрана.

ОД КИШОБРАНА

У Француској су у време Луја XV били у употреби мали цилиндрични заштитници од сунца. Тек крајем 18. века сунцобран, а уз њега и кишобран, добили су овај приближно данашњи облик.

Средином 18. века у Енглеску се са путовања по Кини вратио извесни господин Џон Ханвај који је са собом донео и кишобран. Ката се једног кишног дана са својим кишобраном први пут појавио на лондонским улицама. Људи су грчали за њим и смејали му се, бацајући чак и камене. Велики противници кишобрана били су и лондонски фијакеристи, који су за кишних дана имали највећи промет — све док се није појавио кишобран. Нико тада није ни слутео да ће Енглеска у Европи постати класична земља кишобрана.

Поред чисто практичне намене, кишобран се брзо увукао у моду. У рукама жена бивао је све раскошнији, мењајући с модом и свој облик и декор. Ипак, највише маште и оригиналности показали су јапански и кинески мајстори кишобрана и малих дамских сунцобрана који су штитили лица отмених госпођа и без којих оне готово никада нису излазиле у шетњу.

Музеј старих сунцобрана и кишобрана био би сигурно веома занимљив. У њему би се, у низу ових необичних справа, нашао и кишобран на чијем је врху један опрезан господин уградио мали громобран. Било је и таквих, који су, да би им руке биле слободне, кишобран причвршћивали за раме.

Раскошан сунцобран дуго је био знак угледа и престижа.

ПОСЛЕ ИТАЛИЈЕ СУНЦОБРАН СЕ У 17. ВЕКУ ПОЈАВЉУЈЕ У ШПАНИЈИ И ПОРТУГАЛИЈИ, А ЗАТИМ У ФРАНЦУСКОЈ. ЈЕДАН ВЕК КАСНИЈЕ ПОЧИЊЕ ДА СЕ ПРАВИ РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ МАЛИХ ДАМСКИХ СУНЦОБРАНА И ЗНАТНО ТЕЖИХ КИШОБРАНА.

Овако је у Лондону дочекан Џон Ханвај и његов кишобран.

Од мајстора се тражило да сунцобрани које праве буду не само лепа него и што већа.

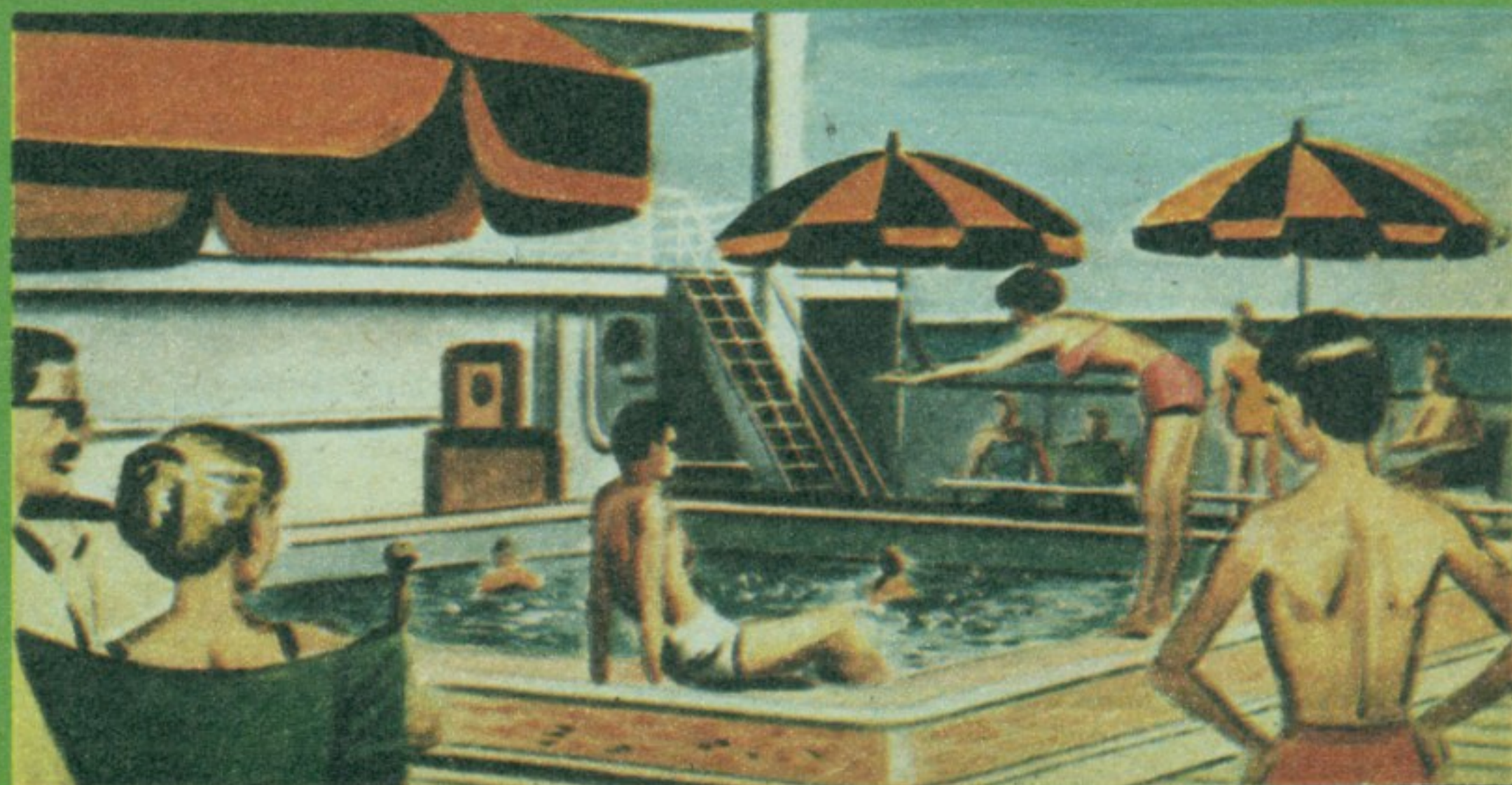

Од када су кишобрани почели масовно да се употребљавају у Европи, њихови произвођачи се стално труде да привуку пажњу новим моделима и декорима.

Данас се ретко употребљавају мали сунцобрани за шетњу; користе се углавном велики, у баштама, на плажама, излетиштима...

У Европи је кишобран у 19. веку могао да се купи на улици у сваком већем граду.

НЕПОСЛУШНИ СИН РЕНЕСАНСЕ

КАТЕДРА ЗА ЛУТАЛИЦУ

ЦРЕШАНИН ФРАЊО ПЕТРИЋ ПРВИ ЈЕ НАШ ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ У ФИЛОЗОФИЈИ ТОЛИКО ЗНАЧИО ДА СУ ЊЕГОВУ МИСАО У НЕКИМ ТОКОВИМА СЛЕДИЛИ И ТАКВИ ВЕЛИКАНИ КАО ЂОРДАНО БРУНО, ДЕКАРТ, КАНТ...

што раније постао — папа Клемент VIII. Сигурно није слутио какве ће то неприлике изазвати доцније...

ЗАМЕРИО СЕ ИНКВИЗИЦИЈИ!

Ако се на Сапиенци и смирио од лутања по свету, Фрањо Петрић је одмах постао познат по својим смелим предавањима. Шта га све није занимало! Поред филозофије, бавио се књижевном теоријом и критиком, историјом, али и сасвим различитим областима као што су музикологија, па метеорологија, војна тактика, водоградња, математика, астрономија. Писао је стихове, много преводио с грчког на латински.

За једног човека заиста много!

Што се филозофије тиче, да је остао само на противљењу Аристотелу, то и не би толико значило. Међутим, Фрањо Петрић је изградио сопствени поглед на свет, како се то данас каже. А последња његова књига „Нова филозофија“ замарила се ником другом до — инквизицији. Стављена је на индекс забрањених дела, а њен би аутор можда прошао као, доцније, његов следбеник Ђордано Бруно да га није спасло пријатељство с папом који се лично заузео за њега.

Тако је Фрањо Петрић умро 1597. године природном смрћу. Сахрањен је у самостану Сант Онофрио, у исту гробницу у коју је, две године пре њега, био положен његов најљући противник у књижевним полемикама, велики песник Торквато Тасо...

М. Крстуловић

У Италији и данас сваки средњошколац зна за Фрању Петрића — јер би у противном можда добио слабу оцену — док код нас његово име може да се нађе само у енциклопедијама. Разлог је једноставан: све што је написао било је на италијанском и латинском језику. Готово сва дела штампана је у Венецији, Ферари и Риму. Све то није чудно, пошто је у време када је Фрањо Петрић живео, Италија била најпривлачније место за сликаре, песнике, филозофе...

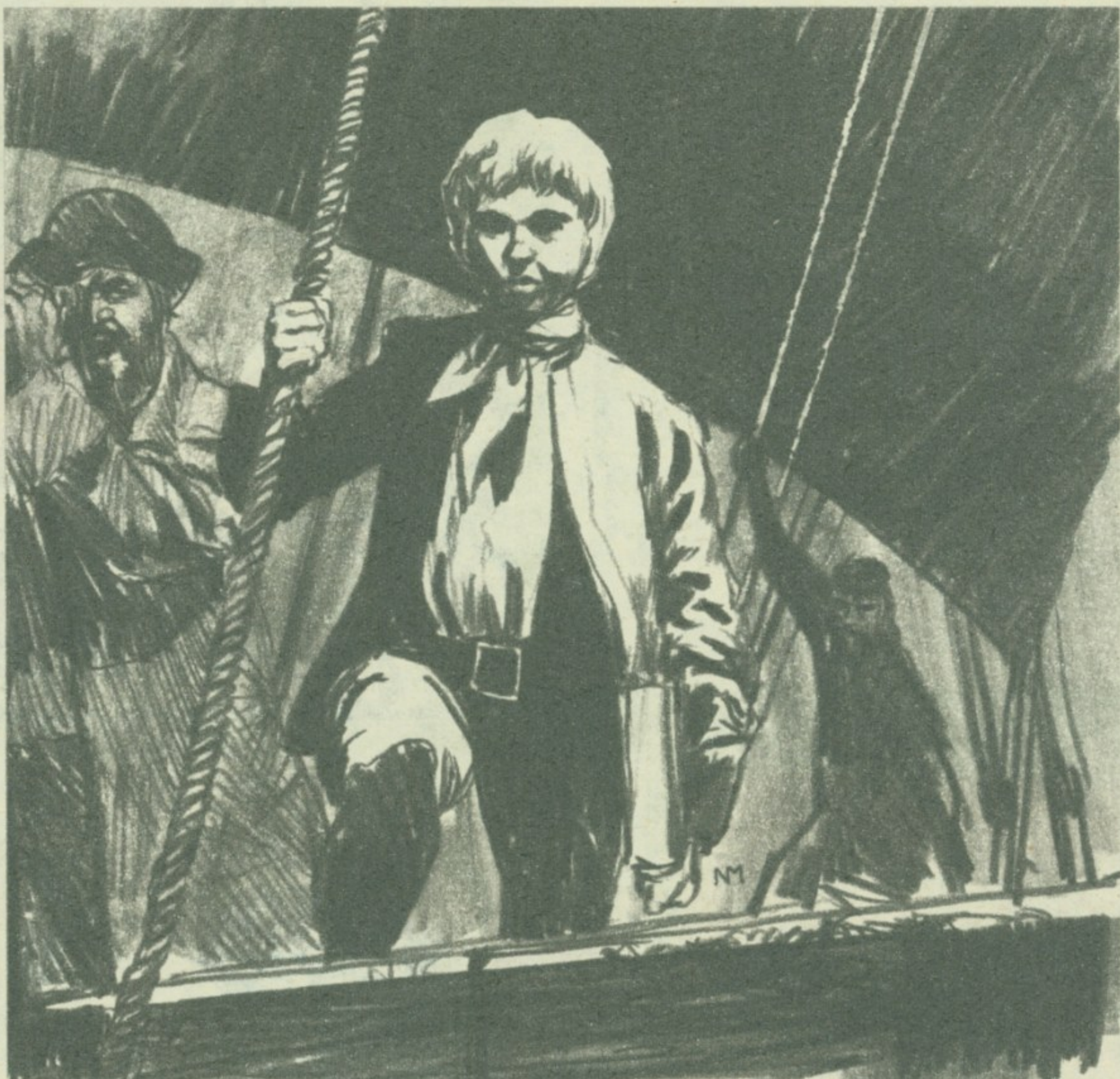
Ипак, Фрањо Петрић је увек остао одан свом Цресу, на којем се родио неког од последњих априлских дана пре 449 година. Око датума његовог рођења постоји мала збрка, која није једина кад је реч о животопису ове необичне личности!

И ЧЕРГАР И НАУЧНИК

Тако се негде може прочитати да је Фрањо рођен 25. априла 1529. године, негде, опет, да је свет угледао четири дана доцније. Изгледа да ни остале појединости о његовом пореклу нису сасвим разјашњене: може се наћи податак да му је отац Стјепан био градски судија и да се позивао на босанско племићко порекло, као и то да се припремао за свештеника, па да му званично — и није отац. Мајка му се звала Радојка Боровчић. Не спомиње се шта је радила и како је живела на Цресу, али се понегде наводи да је и она, по свој прилици, дошла однекуд из Босне.

Барем да је Фрањо Петрић имао само то једно име, ове ситне неизвесности око његовог порекла остале би једини и не баш важни део збрке. Али, он се још наводи и као Петрис и Петришевић на хрватском језику који су Италијани још називали илирским, па затим као Franciscus Patrizzi како се потписивао на италијанском, али био је и Patrizi. Најзад, по добром ренесансном обичају, он је своје име још и „преводио“ на латински, па се звао Franciscus Patricius.

У сваком случају, италијанизовано и латинизовано његово презиме значило би „племићки“. Али, то је сасвим неважан детаљ у жи-

воту човека који је почео као „мали“ на броду, а завршио умало на ломачи, због књига које је написао!

На броду се нашао још као дечак, јер је, због тога што је отворено говорио против Венеције — а Црес је припадао тој велесилној „дашњем“ сета — био протеран из родног града. Била је то галија његовог стрица Ивана Јурја, „супракомита“, који се борио против Турака у јадранским и грчким водама. Ту је, између топовских плотуна, Фрањо сам научио да чита и пише.

Доцније је отишао и на прво школовање — у Венецију. Наставио је у Инголштату у Падови, уписао се на два факултета (медицински и филозофски), помно изучавао грчки језик, књижевност и филозофију... То је био само почетак свега чиме ће се Фрањо Петрић у животу бавити! И то са подједнаким успехом. Али, требало је да проведе још доста авантуристичких година, покаткад готово чергарећи, „живот, дакле ни-

мало погодан за учење и кабинетска размислања“, како је о њему написао наш велики познавалац ренесансе др Мирослав Пантћ.

Ко зна није ли управо такав начин живота и допринео да Петрићева мисао буде тако непојмљиво непослушна за оно време!

ГРМНУО ПРОТИВ АРИСТОТЕЛА

Јер, треба имати на уму да је нарочито 16. век био доба у знаку једног од највећих мислилаца свих времена, Грка Аристотела. У ренесанси, све што је он изрекао, двадесет векова раније, о начину на који треба писати поезију и драмска дела да би то била уметност, постало је закон!

И сви су учени људи разправљали само о Аристотеловим правилима, а песници настојали да пишу како је он налагао. Све док Фрањо Петрић није грмнуо против тога. Он је Аристотела дубоко презирао и као човека и као мислиоца и ка-

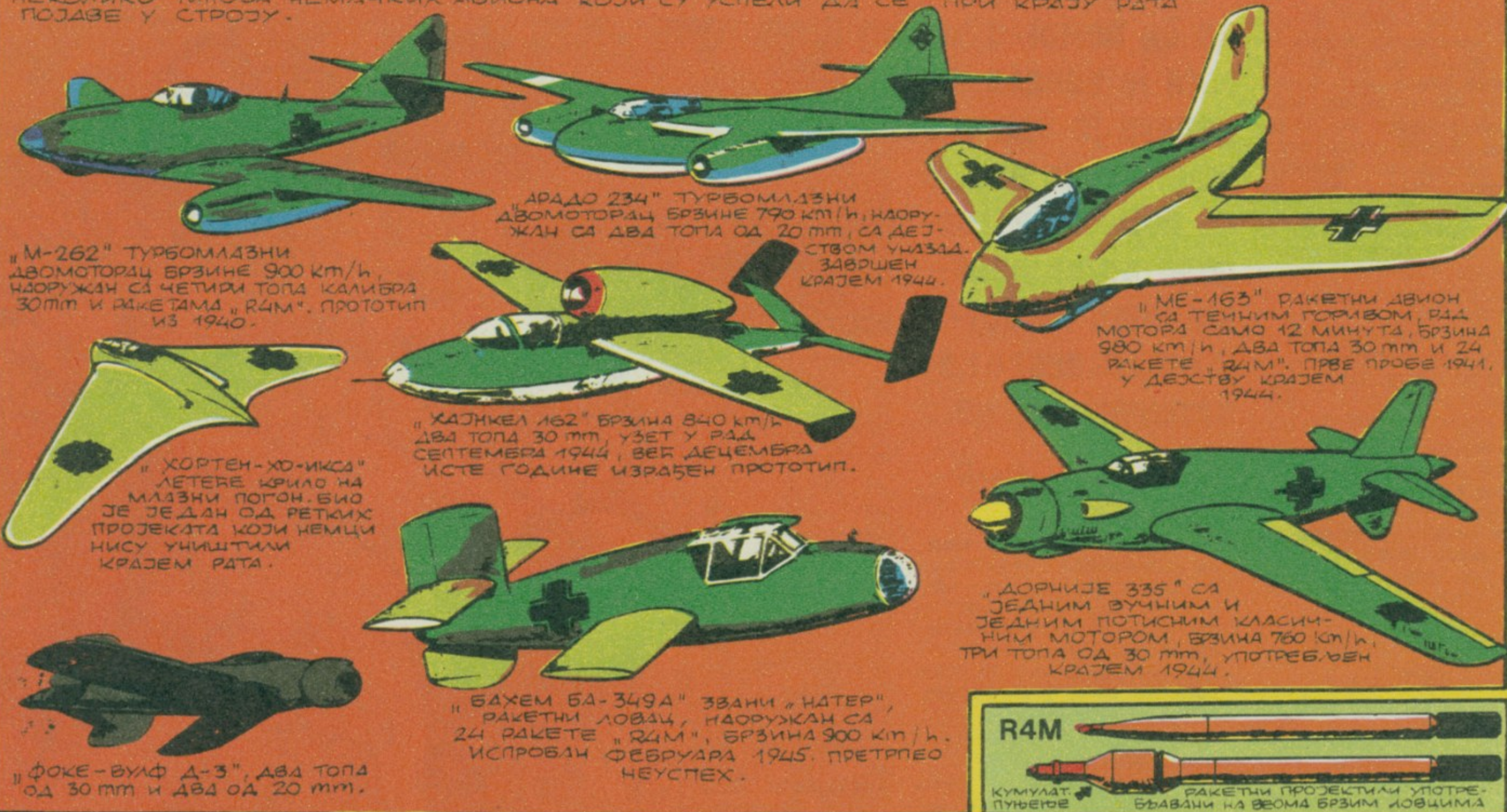
да је у Базелу 1581. године штампао своје дело „Четири тома перипатетичких дискусија“, био је то, готово би се могло рећи, гром из ведрог неба.

Само, до те књиге, а она му је била шеста по реду, Петрић је имао да пређе трновит пут. Бавио се свим и свачим, мењао места и професије од приватног учитеља до надзорника гроческих имања на Кипру, од дворског филозофа цизанског краља до пропалог књижара у Венецији. Међутим, колико му је живот био немиран, ни мисао није заостајала. Непрестано је радио и трагао: само у време седмогодишњег борања на Кипру, Фрањо Петрић је скупио збирку од 75 кодекса (средњовековних књига) са 375 текстова од 183 аутора! Преводио је са грчког на латински, писао.

Могло би се рећи да се смирио тек 1577. године када је добио место професора филозофије у Риму, на Сапиенци. Позвао га је пријатељ из младости Иполито Алдобриндини, који је не-

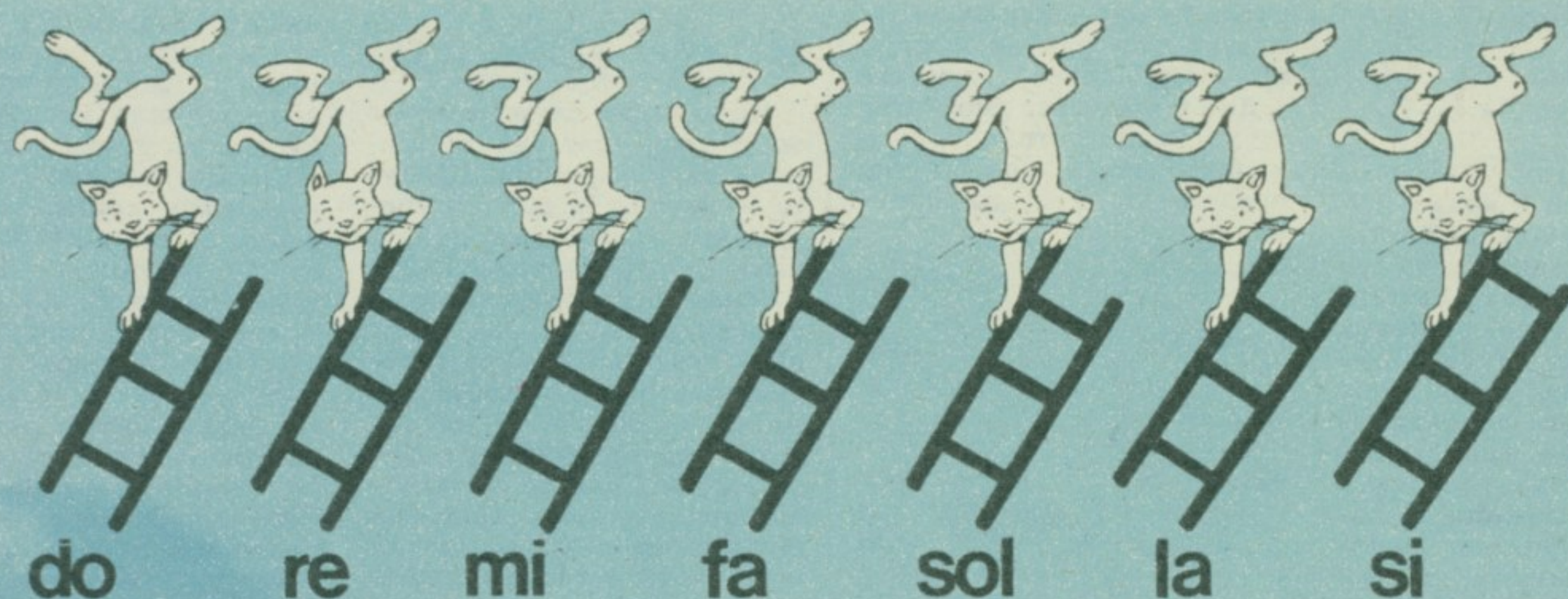
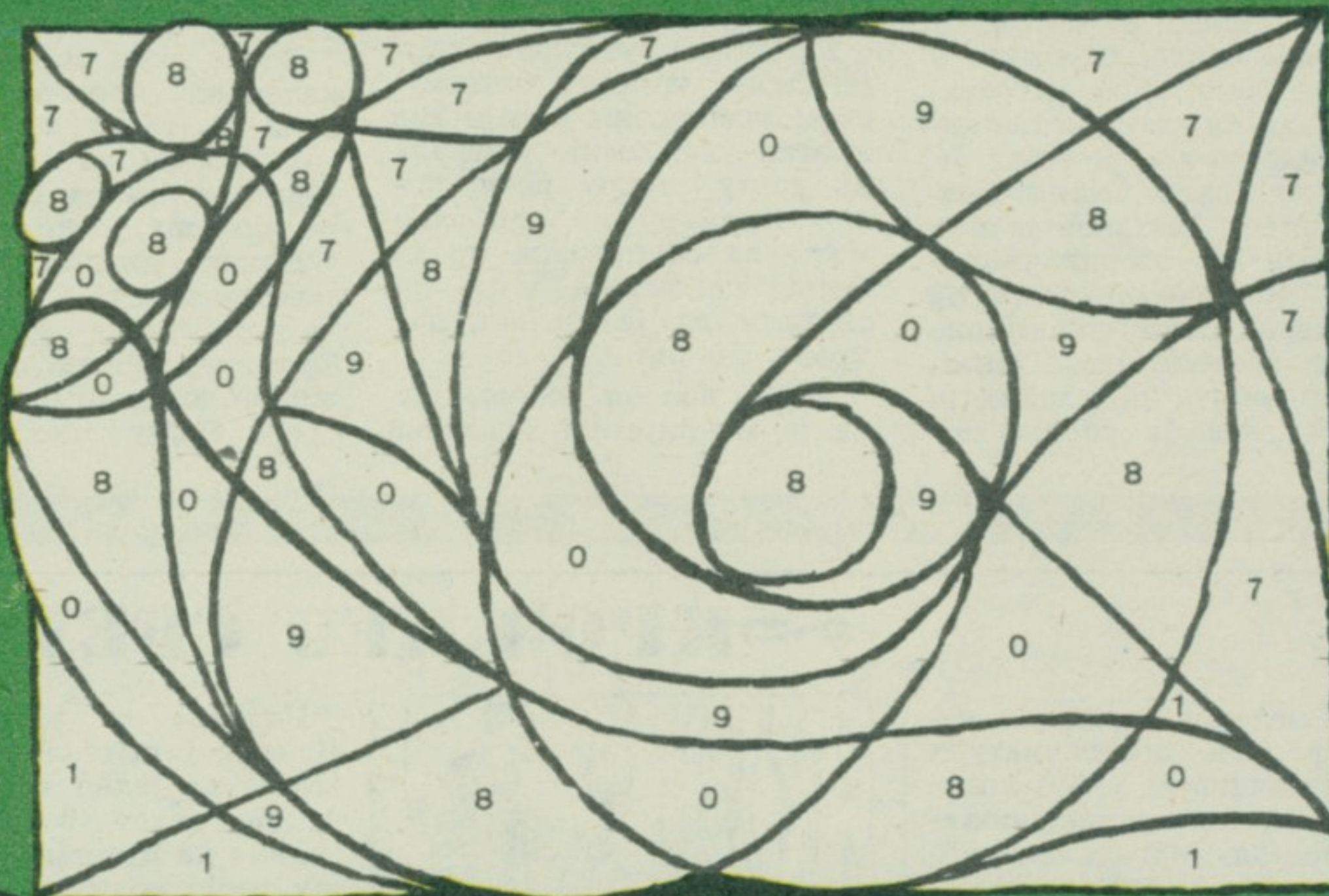
Уверени у своју намоћ на небу, Немци су све до 1943. године запостављали авионе на млазни погон, од којих су неки замишљени годинама пре рата. Иако је само мањи број ових авиона стигао на фронт, савезнике је оживљавање ових пројеката доста забринило. Доносимо неколико типова немачких авиона који су успели да се при крају рата појаве у строју.

За забаву

КОГА ЛОВИ ЛАСОМ?

Кога покушава да ухвати ласом момак на цртежу? Го ћете сазнати ако сва поља обележите 8 бојама: наранџасто; сва поља под бројем 9 — црвено; 8 — жуто; 7 — плаво и 1 — зелено.

МАЧКИЦЕ АКРОБАТКИЊЕ

Ових седам мачкица имају своју музичку тачку у циркусу. На први поглед рекло би се да су оне све исте. Међутим, потпуно су једнаке само две, док се осталих пет разликују од њих само по једном детаљу. Про нађите којем.

ОДГОВОР

Мачкице Ми и Ла су исте, а до осталих пет различитих детаља: Ми је различита од Ла по боји, Ла је различита од Ми по боји, Ми је различита од Ла по боји, Ла је различита од Ми по боји, Ми је различита од Ла по боји.

АГЕНТ ПОВРЕЂЕНЕ СХ

КРАХ ПСИХОЛОШКЕ ОФАНЗИВЕ ТРЕЋЕГ РАЈХА

У марту 1945. године савезничка војска заузела је Келн, али је река Рајна још делила две зараћене војске. Иако је њихов пораз био неминуован, Немци нису хтели тако лако да се предају, па су покушавали да међу савезничке војнике убаце и своје тајне агенте који би осујетили њихове даље планове. Тако су једног јутра у таласима Рајне амерички војници пронашли младу плавокошу девојку која је покушавала да изиђе на обалу. Представила се као Хелена Буконвил, родом из Бретање.

— Немци су ме још 1942. године депортовали на рад у своју земљу — сама је почела да прича — па сам једва чекала да стигну ослободиоци. Ноћас сам успела да побегнем из логора.

НЕУВЕРЉИВА ПРИЧА

Међутим, нису јој поверовали: слабашна девојка није могла да преплива широку наводну реку. Било је очигледно да је — немачки агент кога су нацисти у чамцу превезли преко Рајне, а потом, у близини обале, спустили у воду. Касније се испоставило да су те претпоставке биле тачне. Девојка је, заправо, била Сибил Делкур, агент Гестапоа и љубавница СС оберштурмфилера (поручник) Варнера Крамера, шефа специјалне групе обавештајаца. Ипак, Сибил ништа није хтела да призна, већ је упорно по-

Да би помогла човеку кога је волела, Сибил Делкур је одала све нацистичке агенте са којима је требало да се повеже како би осујетили планове савезничке војске.

нављала своју првобитну причу, одбијајући да је икада чула за Крамера.

— Нећемо више са вама да се мучимо — једног дана рекао јој је амерички официр који је водио тај случај. — Крамер вас је и онако одавно отписао — познато нам је да већ дуже времена воли једну другу жену.

Погођене сујете, Сибил је несмотрено узвикнула:

— Осветићу му се! Сутра увече он ће стићи на другу обалу Рајне, а ја треба светлосним сигналом да га обавестим да ли може да пређе преко реке.

Међутим, сутрадан, када је Сибил упутила батеријском лампом два дуга и два кратка светлосна сигнала на другу страну реке, позив Крамеру да слободно може да се пребаци преко Рајне, савезници нису ни слутили да је сигнал, заправо, значајо:

— Не долази овамо, јер ме је непријатељ ухватио!

После тога шпијунка је изненада проговорила: одала је тајни гестаповски архив који се налазио у Келну и имена 200 агента, чланова психо-одреда.

Након двадесетак дана савезници су, сасвим случајно, успели да ухвате Крамера, заједно са једном женом, када је покушао да пређе Рајну око десетак

километара изводно од Келна.

— Сибил, дајемо вам последњу шансу — рекао јој је амерички официр. — Идентификујте овог човека, па ћемо вам поштедети живот.

Иако се осећала повређеном, јер је поред Крамера видела другу жену, Сибил је изјавила:

— Не, никада га нисам видела!

Али, није знала да се у другој соби налазило седморо људи који су већ идентификовали Крамера.

РЕЗЕРВОАР ЖИВЕ СНАГЕ

Савезничка војска помиловала је Сибил Делкур, јер је током истраживања издала 200 чланова психо-одреда, специјалне нацистичке организације.

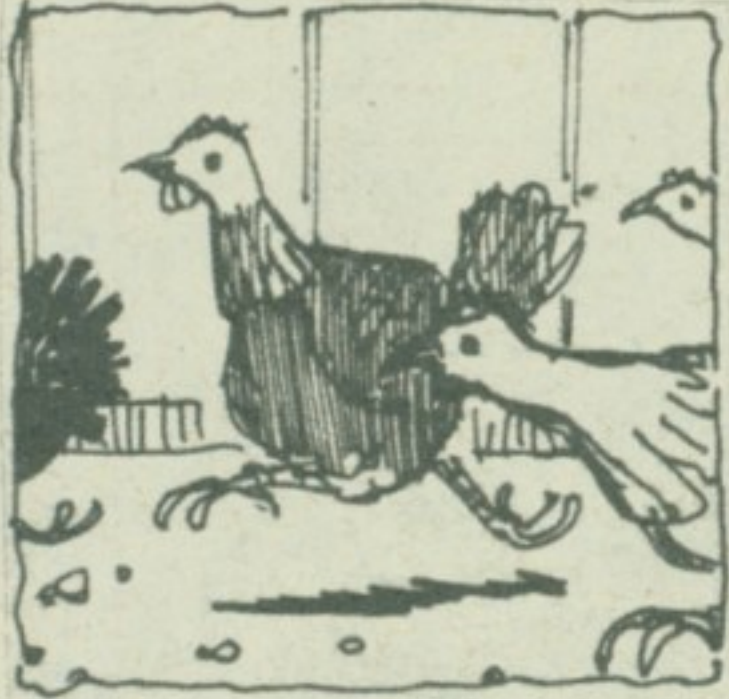
Чим се дочепао власти у Немачкој, Хитлер је отпочео тајни рат против многих земаља света, обузет фикс-идејом германизације других народа.

Према речима др Колина Роса, идејног творца нацистичког плана германизације САД, само у тој држави живело је преко 30 милиона људи у чијим је венама текла немачка крв. По његовом мишљењу, они би представљали „огроман резервоар аријевске живе снаге, спремне да је нацисти у одлучном тренутку мобилишу и од ње образују своју јаку армију“.

Гебелс је подржавао Росову теорију. — Нема ништа лакше него извршити крваву револуцију у свету — говорио је. — Сауда постоје друштвене и расне противуречности. А ако успемо да их искористимо, моћи ћемо да свирамо на

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

На недавно одржаном међународном шампионату у трци кокошака у Бруклингу, у савезној америчкој држави Орегону, победила је кокица звана „Дивље пиле“. Она је раздајину од тридесет метара прешла за осамнаест секунди и шест десетинки.

И данас има људи који немају поверења у банке па свој новац сакривају на

најразличитијим местима. То је случај и с неким Сулејманом Мкуном из Танзаније који је једног дана одлучио да свој новац сакрије у пањ посеченог дрвета. Међутим, како су се у његовом месту појавиле змије то су мештани, уверени да је легло змија баш у том пању, одлучили да га спале. Тако је уштеђевина неповерљивог Сулејмана, скупљана целог живота, за трен ока изгорела.

Недавно су у Западној Немачкој психолози затражили од једне групе деце између девет и једанаест година да цртежима прикажу своје родитеље, и то у облику животиња.

На добијеним цртежима очеви су најчешће били приказани као лавови а мајке као птице, краве или мачке. Да би приказао своју мајку један десетогодишњак је нацртао змију, док је отац представио као плишаног меду.

Како један службеник може у току свог радног времена да телефонира 319 пута — питање је које интересује цео Јапан. Овај подвиг извео је један јапански службеник. Накнадном провером утврђено је чак да је он у току две године телефонирао више од 50000 пута својој драгој, и то све о трошку предузећа у којем је радио. Сада се налази у затвору где има довољно времена да размисли да ли му се толико телефонирање — исплатило.

ЈЕТЕ

многим жицама. Зато треба да употребимо наше специјално оружје!

А оно је било — психолошка диверзија!

КРВ ЈАЧА ОД ПАСОША

Ускоро у многим земљама света почињу да ничу немачки клубови у којим се пропацира „културна“ и „братска“ сарадња. Удружење Хитлерове омладине, Савез немачких девојака, Лига келнера немачког порекла, Домовински савез... били су, заправо, добро организоване нацистичке установе.

Руководство над њима поверено је Ернесту Вилхелму Болеу, младом нацисти који се родио у Бад-Форду (Велика Британија, покрајина Јоркшир), одрастао је у јужној Африци, а школовао се у Немачкој. Већ 1934. године постао је шеф национал-социјалистичке странке у иностранству: ту је веома брзо показао своје „способности“, па је на Нирнбершком конгресу нацистичке партије, 1935. године, самоуверено говорио: „Налазимо се у јеку борбе која води стварању нацистичке Немачке у иностранству. То неће да буде много напоран посао, јер крв је јача од пасоша!“

Под његовим руководством читава армија нациста водила је пропаганду за германизацију и потпиривала раздоре у целој Европи, Јужној Америци и САД. Да би што боље обавио посао, Боле је направио обимну архиву у коју је уредио сложио имена, биографије и податке о политичким убеђењима људи немачког порекла који су живели у иностранству. Прикупљајући те податке тесно је сарађивао са нацистичким министарствима пропаганде, Гестапоом и војном обавештајном службом.

Тако је број чланова његове организације у иностранству 1937. године достигао три милиона људи. Заправо, у 45 држава створено је 548 нацистичких организација којима је руководило 25000 агената пропагатора идеје германизације и 2500 агената Гестапоа. Само у току 1937. године, овај мајстор психолошке диверзије, како су га многи називали, потрошио је 100 милиона долара, док су се за наредне две године ти трошкови готово удвостручили.

КАКО ДА ГА СПАСЕМ?

У организовању психолошке диверзије у иностранству Боле се користио услугама још једне установе Трећег Рајха, услугама

ТРАГОМ РУБРИКЕ »ПУЦЊИ У ДРАГАЧЕВУ«

Ранко Б. Тајсић из Пухова (Драгачеву)
Адама Богосављевић, народни посланик
из Копривнице

КО ЈЕ КО

У нашем листу бр. 1364 од 17. фебруара 1978. године на страни 16. у тексту под називом „Пучњи у Драгачеву“ објављена је слика драгачевског народног трибуна из прошлости Ранка Тајсића. Неколико читалаца скренуло нам је пажњу да се на слици не налази лик Ранка Тајсића, већ његовог савременика, такође народног трибуна, али из Источне Србије — Адама Богосављевића. Поштујући начело да илустровани материјал користимо из енциклопедије и литературе наших научних установа, слику Ранка Тајсића преузели смо из „Историје Београда“, књига 2, страна 169, коју је припремила Српска академија наука и уметности, а издала „Просвета“. На поменутој страници налази се и слика Адама Богосављевића. После упозорења читалаца да је дошло до замене ликова, утврдили смо да су читаоци — у праву, односно да се издавачу „Историје Београда“ поткрала грешка на страници 169. друге књиге где су замењени потписи: име Ранка Тајсића стављено је испод слике Адама Богосављевића и обрнуто. То се види на овом снимку.

„психолошке лабораторије“. Основана је још 1929. године у Берлину, а налазила се у Улици Лертерштрассе број 58. Њом је руководио начелник Психолошке управе немачке армије, пуковник Ханс фон Фос, који је касније постао генерал. Првобитно је било замисљено да та лабораторија буде помоћна установа која је требало да разради методе за одређивање психичке способности немачких војника, а такође да проучава и психолошке стране будућих ратних операција.

Али, чим је Хитлер дошао на власт, одлучио је да ову лабораторију реорганизује, па је у њој створио још два одељења, а руководство над њим поверио је пуковнику Валтеру Николају и пуковнику др Алберту Блауу. Задатак та два одељења био је да се баве организованим психолошким офанзивама у свету: да преко својих агената дезорганизују напредне покрете и подстрекују расну мржњу, дезоријентишу јавно мњење, сеју сумње, продубљују несугласице... У том тајном рату, упореном против свести и духа сваког другог сем немачког народа, употребљавало

се посебно и, како се показало, веома ефикасно оружје: злонамерно ширење алармантних вести, лажи, вештачког стварања опозиционих покрета, подмићивање, застрашивање, сејање забуне у пословном животу, политици, у фабрикама, на селима, у војсци... наравно преко добро обучених агената.

Ова лабораторија је Болеу и немачкој војној обавештајној служби стављала на располагање резултате својих истраживања, као и обучене агенте-диверзанте, каква је била и Сибил Делкур.

Пошто је један од задатака тих агената био да трагају за жариштима незадовољства у савезничкој војсци, Сибил Делкур је добила задатак: повезати се са агентима у Келну, члановима психо-одреда, смисљено ширити лажи против Рузвелта (који је у право у то време по четврти пут изабран за америчког председника) и на тај начин деморалисати војску.

Али, тај план је био осујећен. Да би спасла човека кога је волела, Сибил је одала све нацистичке агенте са којима је требало да се повеже.

Б. Јеремић

КАД ШТРАЈКУЈЕ ЦИРКУС

Познати циркус „Европа“ допутовао је у децембру прошле године у италијански градић Каљари. Намеравао је да се смести на тргу Бонарија, али му градске власти то нису одобриле, па је циркус био приморан да своју велику шатру разапне на другом, прилично ветровитом месту, што је ометало представе. Одмах после нове годи

не артисти су изразили протест због ове негодуљивости тако што су у поворци ишли каљарским улицама заједно са — животињама. Било је ту коња, мајмуна и других ситних животиња које и не би можда изазвале велику пажњу да их није предводио главом и сурлом један афрички слон! Прави циркуски штрајк...

БИМ И БУМ

BAVALU

СТРИП

Флаш Гордон: Вук са Зораније

ФТАШЕ,
ЈЕ ЛИ
ТИ
ДОБ-
РО?

НЕКО МЕ
ЈЕ ТРЕС-
НУО ПО
ГЛАВИ
У ОВОЈ
ГУЖВИ?

КОЛИКО НАРО-
ДА ЈЕ ВЕК УНУТ-
РА?

ПА, ОВДЕ
ЈЕДВА МО-
ЖЕ ДА СЕ
ДИШЕ?

ФТАШЕ,
ВИДЕО
САМ КАД
СЕ ТВО-
ЈА РАКЕ-
ТА СПУС-
ТИЛА?

ЏОН И
СИРИЛ?

КАКО
СТЕ
ВАС
ДВО-
ЈИЦА?

КАО ШТО ВИДИШ,
У ГУЖВИ? БОРИМ
СЕ ПРОТИВ ПРЕ-
НАСЕЉЕНОСТИ,
ГЛАДИ И БО-
ЛЕСТИ?

ЗАШТО СУ СВИ
ТАКО УПТАШЕ-
НИ?

ЗБОГ НЕНОГ
НЕВИДЉИ-
ВОГ ЧУДО-
ВИШТА?

ЗОВУ ГА
ВУЛКЕ?
ЈЕСИ ЛИ
МИ ДО-
ШАО У
ПОМОЋ?

НИСАМ
НИ ЗНАО
ШТА ТЕ
ЈЕ СНАШ-
ЉО?

КАКО ИЗ-
ГЛЕДА ТАЈ
ВУЛКЕ?
ЈА СЕ ЈЕ-
ЖИМ И ОД
САМОГ
ИМЕНА?

НЕ БОЈ
СЕ, МИ-
ХРОБЕ?
ЈА ЧОПШ-
ТЕ НЕ ВЕ-
РУЈЕМ
ДА...

ЏОНЕ,
ДОБИТЕ?

ПОГЛЕ-
ДАЈ-
ТЕ?

ОНАЈ ВИЗИ-
ОНАР ОПЕТ
БУНИ НА-
РОД?

ХРАНЕ?
ДАЈТЕ НАМ
ДА ЈЕДЕ-
МО?

ОТВО-
РИТЕ
СКЛА-
ДИШТЕ?

ЧАН
АКО ТО
И УРА-
ДИМ,
ШТА БЕ-
ТЕ ЈЕС-
ТИ ОВЕ
ЗИМЕ?

БОЉЕ СЕ
ВРАТИТЕ
НА ЊИ-
ВЕ?

НЕ?
МИ СМО
ОСЈЕБЕ-
НИ НА
ПРО-
ПАСТ?

ВУЛКЕ СЕ ПРИ-
БЛИЖАВАО
ЗАМЦИ...

НАЊУШИО ЈЕ ДОБАР ЗА-
ЛОГАЈ, АЛИ МЈ ЈЕ ПРИ-
ШАО С ОНЕ
СТРАНЕ...

... ГДЕ НИЈЕ БИЛА ИСКО-
ПАНА ЗАМА. И, ЧМЕСТО ВУ-
НА, У ЗАМЦИ СЕ НАШЛО
ПРАСЕ...

КОНОПАЦ
ЈЕ ПРЕКИ-
НУТ, АЛИ
НИСАМ
ВИДЕО
ВУКА?

МОРА ДА
ЈЕ У БЛИ-
ЗИНИ?

ИМАМО
ПОСТА С
ИНТЕЛИГЕН-
ТНОМ ЖИВО-
ТИЊОМ?

САД ЗНА
ДА ГА ЛОВИ-
МО? МОРАМО
ДА СЕ КРЕБЕ-
МО У ГРУ-
ПИ?

МИКРОБ И ДАЈБЕ
ТРАЖИ ФЛАША...

НАГОРЕ ОД
СВЕГА ЈЕ ТО ШТО
САД НЕ МОГУ НИ
НАТРАГ? ИЗГУ-
БИО САМ ПУТ?

ВУЛКЕ ЈЕ
ДОБИО ПР-
ВУ РУН-
ДУ?

ЏОНЕ?
ФЛА-
ШЕ?

НАКИМА
?

МИКРОБ
ЈЕ, ИЗ-
ГЛЕДА,
ПОШАО ДА
ВАС ТРА-
ЖИ, АЛИ
СЕ ИЗ-
ГУБИО
?

БРЗО НАПО-
ЖИТЕ ВАТ-
РУ? ТАКО
БЕ НАС
ПРОНАБИ?

И МИКРОБ ЈЕ ДОШАО НА ИС-
ТУ ИДЕЈУ...

МОЖДА БЕ
ФЛАШ ПРИ-
МЕНИТИ ВАТ-
РУ...

ДЕЧАК
ЈЕ БИО
БРЖИ...

ФЛАШЕ,
ВАТРА?

СИГУР-
НО ЈЕ МИК-
РОБ?

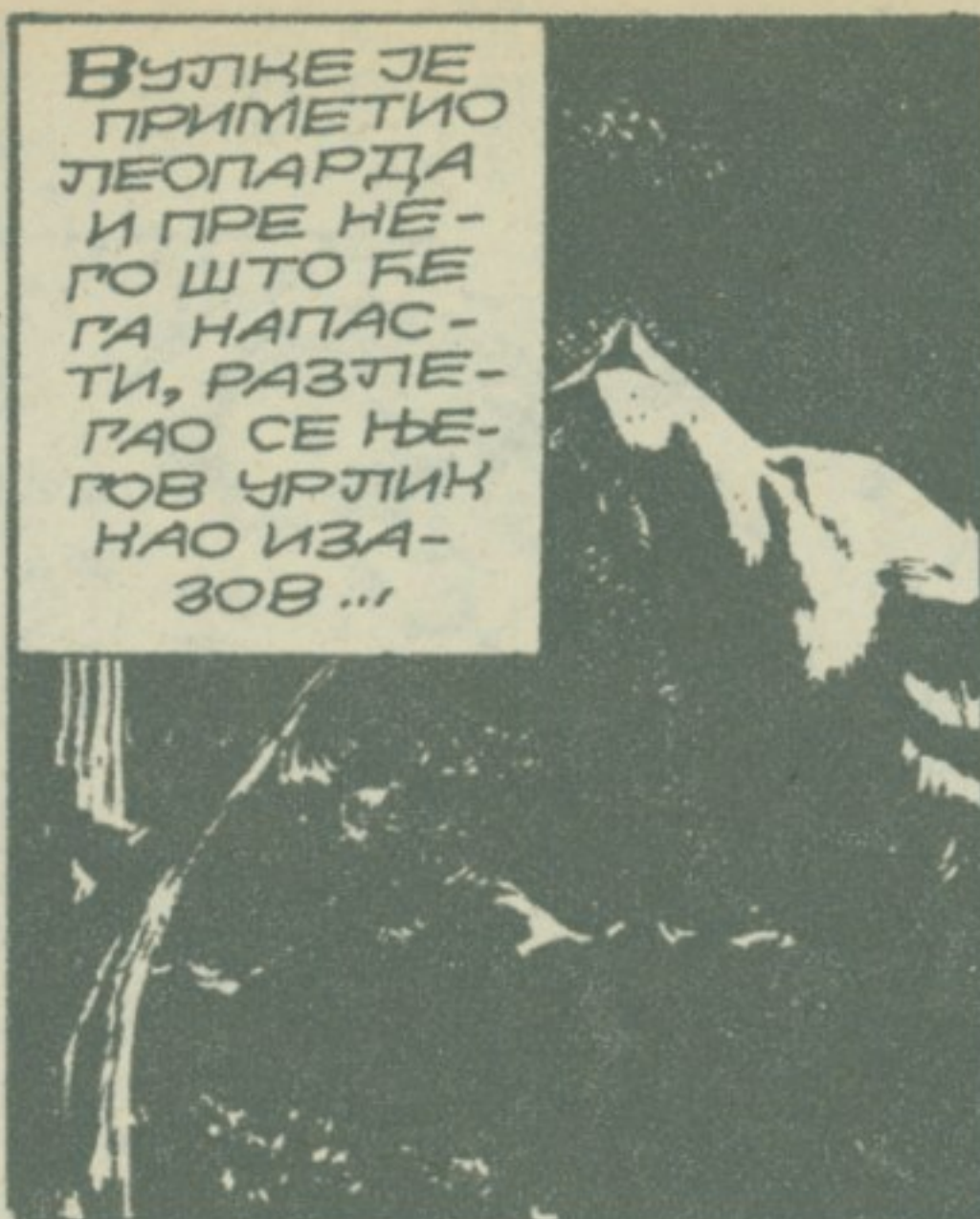
ЈОШ НЕКО ЈЕ ПРИ-
МЕТИО ВАТРУ...

ЖИВОТИЊА ЈЕ ЧЕКАЛА ДА
СЕ ПЛАМЕН УГАСИ ПА ДА
НАПАДНЕ СВОЈУ ЖРТВУ...

МИКРОБ ЈЕ
ЗАСПАО НЕ
СТУТЕЊИ КАК-
ВА МУ ОПАС-
НОСТ ПРЕТИ...

ВУЛКЕ ЈЕ
ПРИМЕТИО
ЛЕОПАРДА
И ПРЕ НЕ-
ГО ШТО ЋЕ
ГА НАПАС-
ТИ, РАЗПЕ-
РАО СЕ ЊЕ-
ГОВ УРЛИК
НАО ИЗА-
ЗОВ...

МИКРОБ СЕ ТРГАО...

ШТА?

ЖИВОТИЊА ЈЕ
СКОЧИЛА...

ДЕЧАК
СЕ У
ПОСЛЕД-
ЊЕМ
ТРЕНУТ-
КУ ПО-
МАКАО...

УХ!

ААА?
ПОВРЕДИО
МИ ЈЕ КОПЕНО?
ФЛАШЕ, УПО-
МОГ?

ИЗ МРАКА СЕ ПОЈАВИО ВУЛ-
КЕ...

У ТИШИНИ НОЋИ ОДЈЕКИВАО
ЈЕ УРЛИК ДВЕЈУ ЖИВОТИЊА...

ИЗ ОВОГ ДВОБОЈА
ВУЛКЕ ЈЕ ИЗИШАО
КАО ПОБЕДНИК...

САДА СЕ
ПОЛАКО
ПРИБЛИ-
ЖАВАО
СВОЈОЈ
ДРУГОЈ
ЖРТВИ...

... БЕСПОМОГ-
НОМ, РАЊЕ-
НОМ ДЕЧА-
КУ...

МИКРОБ И НЕ СТУ-
ТИ ДА ЈЕ ОВО КРВО-
ЖЕДНИ ВУК...

ХВАЛА ТИ,
КУЦО? СПАСЛА
СИ МИ ЖИ-
ВОТ?

АЛИ, ЛЕОПАРД
МИ ЈЕ ПОВРЕ-
ДИО НОГУ? КА-
КО ДА СТИГНЕМ
ДО ФЛАША?

У БЛИЗИНИ...

ОНИ УРЛИЦИ
СУ ДОПРЛИ С
ОНОГ МЕСТА
ГДЕ ЈЕ МИКРОБ
ЗАПОЖИО ВАТ-
РУ?

МИКРОБЕ,
ГДЕ
СИ?

ДЕ-
ЧАН
СЕ ПРИ-
ЈАТЕЉ-
СКИ
ОБРА-
ЉАО
ВУЉ-
КЕУ
ВЕРУЈУ-
БИ ДА
ЈЕ ОН
ПАС
ВУЧ-
ЈАК...

СТРАШНО МЕ
БОЛИ НОГА, КУ-
ЦО?

АКО НЕ ПРОНАЂЕМ
ФЛАША, УМРЕ-
ЋУ ОД ИНФЕК-
ЦИЈЕ? ООХ?

ТРЕНУТАК
НАСНИЈЕ...

ЕВО ГДЕ
ЈЕ МИК-
РОБ ПРЕ-
НОБИО?

СТИГЛИ
СМО
НАШО?

ПОШТО ЈЕ
САВЛАДАО
ЛЕОПАРДА,
ВУЉКЕ ЈЕ
ОДНЕО МИ-
КРОБА?

ИЛИ ЈЕ
ОН САМ ПО-
БЕГАО У
ШУМУ ДОК
СУ СЕ ЖИ-
ВОТИЊЕ
БОРИЛЕ?

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО
САТИ ЧУВАЈУЋИ
ТРАГАЊА...

ФЛАШЕ, МОРА-
МО ДА СЕ ПОМИРИ-
МО СА СТРАШНОМ
ИСТИНОМ?

УСКОРО
ЋЕ СВА-
НУТИ...

... И ЈА ЋУ
РАКЕТОМ
ПРЕТРАЖИ-
ТИ ЧИТАВ
КРАЈ?

ФЛАШ СЕ НИ-
ЈЕ ПРЕДАВАО...

ЏОНЕ,
ЕНО
ВУКА?

ВУЧЕ
НЕКО
ЋЕБЕ?

ДО БА-
ВОТА?
ОПЕТ СМО
ГА ИЗГУ-
БИЛИ ИЗ
ВИДА?

ЈАСНО
САМ
ВИДЕО
ДА ВУ-
ЧЕ ЋЕ-
БЕ?

ЧЗЕО ГА
ЈЕ ИЗ
НЕНЕ НА-
ПУШТЕНЕ
КУЋЕ?

АТИ,
ШТА
ЋЕ
МУ
?

КО ЗНА МОЖ-
ДА ГА ЈЕ
ЧЗЕО ЗБОГ
МИКРОБА?
ЖИВОТИЊЕ
ГАЈЕ НАРОЧИ-
ТА ОСЕЋАЊА
ПРЕМА ДЕЦИ?

У ОНОМ
ЧЗАНУ
СМО ИЗГУ-
БИЛИ
ВУЉКЕОВ
ТРАГ?

МОГАО
БИХ ДА
МУ ПРИ-
БЕМ ПО-
МОКУ
ПЕТЕ-
БИХ КО-
ЊА?

ФЛАШ СЕ ВРАТИО У ГРАД...

ОКУТО
ЗАИСТА МИ
ЈЕ ПОТРЕ-
БАН ТАЈ
КОЊ? МОРАМ
ДА СПАСЕМ
ДЕЧАКА?

ЗНАО САМ ДА
ЋЕ ВАМ СЕ ВУЉ-
КЕ ОСВЕТИТИ?
ОНДА ЋЕМО ОПЕТ
МИ ДОБИ НА РЕД?
САМО, ЧМОТИЋУ
ЈА ЊЕГА?

ШТА ЋЕШ
ЧРАДИТИ?

ЖРТВОВАЋУ
СВОЈУ
КЋЕР?

ОДЛОЖИ ЖРТ-
ВОВАЊЕ ЗА
ТРИ ДАНА?
ДОТЛЕ БУ,
НАДАМ СЕ, ПРО-
НАКИ ДЕЧА-
НА?

У РЕДУ,
ЧЕКАЈУ?

САМО,
УЗАЛУД
СВЕ ОВО
ЧИНИШ?

ВРАТИЋУ СЕ,
ОКУПЛО...И ТО
СА ДЕЧА-
НОМ...

... И СА
ВУЛКЕ-
ОМ?

ОВДЕ САМ
ГА ПОСЛЕД-
ЊИ ПУТ
ВИДЕО?

ВЕТАР ЈЕ ИЗБРИ-
САО ТРАГОВЕ
У СНЕГУ?

ВУК ЈЕ НАЊУШИО
ЧОВЕКА ...

КУЦО?

ВУК ЈЕ БИО НА ОПРЕ-
ЗУ. НИЈЕ ХТЕО ДА НА-
ПУСТИ СВОЈУ ЈАЗБИ-
НУ...

ГЛАДАН САМ?
ЗАР НЕКЕШ ДА
МИ ДОНЕСЕШ
ЈОШ КУПИНА? НЕ-
МОЈ ЖИВО МЕСО?
ЈА ТО НЕ ЈЕ-
ДЕМ?

КУЦО,
ЗАР МЕ
НЕ ЧУ-
ЈЕШ?

„ВУЛКЕ ЈЕ, У СТВАРИ,
БИЛА ВУЧИЦА. ДОГОДИ-
ЛО СЕ ТО ДАВНО, НАДА
ЈЕ ИМАТИ МЛАДЕ...”

АТЕКСО,
ГЛЕДАЈ?
ВУЧИЦИ?

ПО-
ЈАВИ-
ЛИ
СУ
СЕ
ЛОВ-
ЦИ
И ПО-
УБИ-
ЈАЛИ
МЛА-
ДЕ...

ОВО ЋЕ НА-
ТЕРАТИ ВУЧИ-
ЦУ ДА НАПУС-
ТИ ЈАЗБИНУ?

И ВУ-
ЧИЦА
СЕ ПО-
ЈАВИ-
ЛА, АЛИ
ЛОВЦИ-
МА ИЗ
ЛЕЂА...

АТЕКСО,
ПАЗИ?

АТЕКСО ЈЕ БРЗО СА-
ВЛАДАН. ДРУГИ ЛОВАЦ
ЈЕ ПОБЕГАО ПОШТО ЈЕ
РАНИО ЗВЕР...

ВУЧИЦА ЈЕ ИПАК
ПРЕЖИВЕЛА ...

... И ПОЧЕ-
ЛА
ДА
СЕ
СВЕ-
ТИ
ЉУ-
ДИ-
МА
...

**НАПАДАЛА ЈЕ
ИЗНЕНАДА И
БРЗО ...**

ЉУДИ СУ, У СТРАХУ, ПОЧЕ-
ЛИ ДА ВЕРУЈУ ДА ЈЕ ОНА
ДЕМОН И ДАЛИ ЈОЈ ИМЕ
ВУЛКЕ ...

**А ОНДА ЈЕ НАИШ-
ЛА НА МИКРОБА И
У ЊОЈ СЕ ЈАВИО
МАТЕРИНСКИ НА-
ГОН ...**

**САДА СЕ ОПЕТ ПОЈАВИО ЛО-
ВАЦ И ОНА ЈЕ ЉУБОМОРНО ЧУ-
ВАЛА СВОЈЕ ПОСВОЈЧЕ ...**

НИ ТРАГА ОД
МИКРОБА И
ВУКА?

ЦЕО ДАН НИСИ
НИШТА ЈЕО? ОВ-
ДЕ БЕМО СЕ
ОДМОРТИ? ХЕЈ,
ШТО СИ СЕ УЗ-
НЕМИРИО?

**ВУЧИЦА ЈЕ ВРЕБА-
ЛА ЧОВЕКА ...**

**А ОНДА ЈЕ СА ВРХА
СТЕНЕ ПОЧЕЛА ДА
БАЦА СЕР НА ФЛА-
ША ...**

ВУЛКЕ?

**ТО ЈЕ
ИЗАЗВА-
ЛО ЛАВИ-
НУ ...**

НЕМАМ ГДЕ
ДА СЕ ЗА-
КЛОНИМ?

КОЊ БЕ
МИ
ПОБЕГИ?

УХ? УХВАТИО
САМ ГА У ПОС-
ЛЕДЊЕМ
ТРЕНУТКУ?

**КАДА СУ СЕ НАШ-
ЛИ ИЗНАД СТЕНЕ
ГДЕ ЈЕ ВУЧИЦА
ИМАЛА ЈАЗБИ-
НУ ...**

ДО
БАВОТЛА?

НИСАМ ПОВРЕ-
БЕН АЛИ САМ ОС-
ТАО БЕЗ ХРА-
НЕ И ПРЕВО-
ЗА?

ВУЧИЦА
СЕ СПУШ-
ТАЛА
ПРЕМА
СВОЈОЈ
ЖРТВИ
...

ФЛАШ
ЈОЗ
ЈЕ ИШАО
У
СУС-
РЕТ
...

ЈАЗБИНА ЈЕ
ТАМО НЕГ-
ДЕ ГОРЕ
?

ВУК ЈУ ЈЕ НАПУС-
ТИО? НАДА БИХ
МОГАО ДА СТИГНЕМ
ДО МИКРОБА НЕ-
ПРИМЕЋЕН?

ФЛАШ НИЈЕ ВИ-
ДЕО НАДА МУ ЈЕ
ИСПАО ПИШТОЉ...

А У
ЈАЗ-
БИ-
НИ...

КУДА
ЛИ ЈЕ
ОТИШ-
ЛА МО-
ЈА КУ-
ЧА?

НАД ОЗДРА-
ВИМ, ПОВЕШКУ
ЈЕ ДА ЈЕ УПОЗ-
НАМ СА ФЛАШОМ
И ОСТАЛИМА?
ХЕЈ, ШТА ЈЕ
ТО?

МИКРО-
БЕ? ЈЕ-
СИ ЛИ
ДОБРО?

А ЗАШТО
НЕ БИХ БИО?
ДРАГО МИ
ЈЕ ДА СИ
МЕ НАШАО?

ВУЧИЦА ЈЕ
ОСЕТИЛА ДА
СЕ НЕШТО ДО-
ГАБА У ЈАЗ-
БИНИ...

СТУШАЈ,
МИКРОБЕ?
ТАЈ ТВОЈ
ПАС ЈЕ
ВУК-УБИ-
ЦА? МО-
РАМО ШТО
ПРЕ ОДАВ-
ДЕ?

НЕ,
ФЛАШЕ?
ТО
ЈЕ
МОЈ
ПАС
?

ПОСТУШАЈ
МЕ И ПОБИ
СА МНОМ
?

ООХ?

ШТА?

КУЦО, НЕ?

ГРРРРРРРРР?

ПУСТИ ГА,
КУЦО? ОН
ЈЕ МОЈ
ПРИЈАТЕЉ?

ВУЧИЦА СЕ ОКРЕ-
НУЛА ДА ОДГУР-
НЕ ДЕЧАКА...

... И ФЛАШ
ЈЕ БРЗО
ПОСЕГНУО
ЗА СВОЈИМ
ПИШТО-
ЉЕМ...

ДО БАВОЛА?
ИЗГУБИО САМ
ГА?

ВУК
СЕ ВЕР-
ОКРЕ-
НЉО
ПРЕМА
СВОЈОЈ
ЖРТ-
ВИ...

НЕ МОГУ
ДА ГА СА-
ВЛАДАМ
ГОЛИМ
РУКАМА
?

НЕ,
КУ-
ЦО?

МИКРО-
БЕ,
СКЛОНИ
СЕ?

ФЛАШ ЈЕ, НА СРЕЂУ, ИМАО
И ПИЈУК...

ОВИМ БУ ГА
САВЛАДА-
ТИ?

ПОГОДИО ЈЕ ВУ-
КА У ГЛАВУ...

... АЛИ ЖИВОТИЊА
СЕ НИЈЕ ПРЕДАВА-
ЛА ...

ЧОВЕК И ЗВЕР
БОРИЛИ СУ СЕ
ЗА ДЕЧАКА...

ПРЕКИНИТЕ?
МОЛИМ ВАС?

ВУЧИЦА
ЈЕ БИ-
ЛА ОША-
МУЊЕ-
НА ОД
УДАР-
ЦА У
ГЛА-
ВУ...

... И ФЛА-
ШУ НИЈЕ
БИЛО
ТЕШКО
ДА ЈЕ
САВЛА-
ДА...

ФЛАШЕ,
ПОВРЕДИО
СИ МОГ
ПСА?

ЛЕПО САМ
РЕКАО ДА
ПРЕКИ-
НЕТЕ
БОРБУ?

МОЖДА
ОВО И ЈЕС-
ТЕ ВУК,
АЛИ ОН ЈЕ
ДОБАР?
СПАСАО
МИ ЈЕ
ЖИВОТ?

У РЕДУ,
НЕГУ
ГА
ВИШЕ
ПОВРЕ-
ДИТИ?

ПРЕПУС-
ТИ ГА
МЕНИ?

А САД
МОРАМО
БРЗО НА-
ТРАГ У
ГРАД? ТРЕ-
БА ДА СПА-
СЕМО ЈЕ-
ДАН ЖИВОТ

ЗА ТО ВРЕМЕ...

СВЕ ЈЕ СПРЕМ-
НО, ОКУПЛО?
ЗЕМЉАНИН
СЕ ЈОШ НИЈЕ
ВРАТИО?

КАО ШТО САМ
И ВЕРОВАО?
МОРАМО ДА
ЖРТВУЈЕМО
МОЈУ
КБЕР?

СПРЕМ-
НА САМ,
ОЧЕ?

Семџеба тајна
дружина:

ФАЛСИФИКАТОРИ

СЕМИ,
СИН НАРЕД-
НИКА ДЕНИ-
ЈЕТА БРУС-
ТЕРА, ЊЕГО-
ВА СЕСТРА
ШЕЈЛА И
ДРУГОВИ
ЕНГУС И БИ-
ЛИ БОРЕ СЕ
ПРОТИВ КРИ-
МИНАЛА У
ЈЕЗЕРСКОЈ
ОБЛАСТИ У
ШКОТСКОЈ...

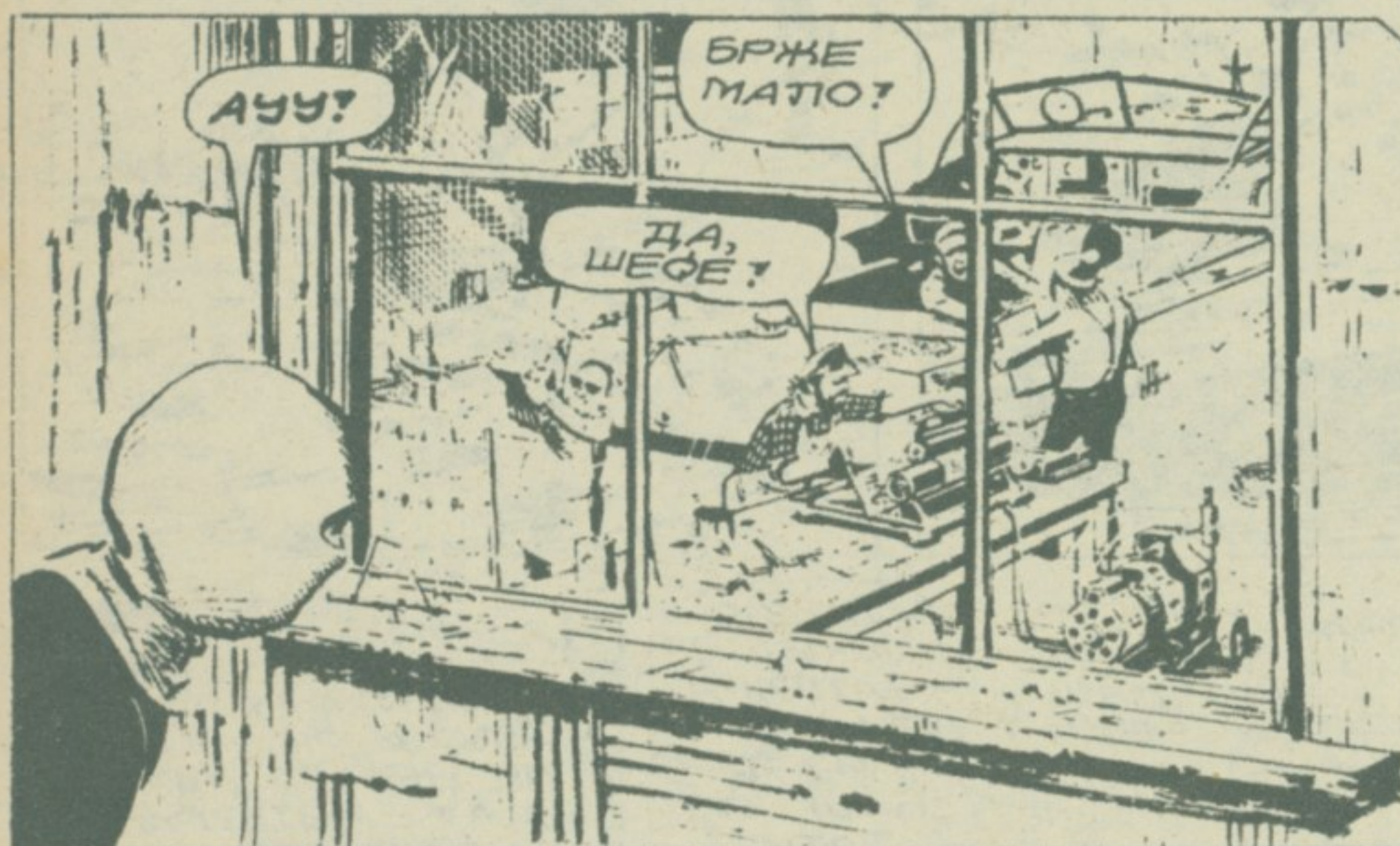
СЕМИЈЕВА ДРУЖИНА УПОРНО ЈЕ ТРАГАЛА...

СКИНИТЕ СКЕЈТ-БОРДЕ! ЛАКШЕ ЋЕ МО СЕ КРЕТАТИ БЕЗ ЊИХ! АНО НЕКО ПРИМЕТИ НЕШТО СУМЊИВО, НЕК ЈАВИ ТОЈИ-ВОНИЈЕМ!

ОТКРИО САМ НЕШТО! ДОБИТЕ КОД НАПУШТЕНОГ СКЛОНИШТА ЗА ЧАМЦЕ!

АУУ?

БРЖЕ МАТО?

ДА, ШЕБЕ?

НОБАС ОДЛАЗИМО ОДАВДЕ

ЈЕСУ ЛИ ЈОШ ЧУТРА?

ДА? АЛИ, СВАКОГ ТРЕНУТКА МОГУ КРЕНУТИ? ТАТА ЈЕ ЈОШ У БАНЦИ? ПОЗВАЋЕМО ГА?

ПРОМЕНИВШИ ГЛАС, СЕМИ ЈЕ ОБАВЕСТИО ОЦА О СВЕМУ...

ХВАЛА НА ОБАВЕШТЕЊУ? А КО СТЕ ВИ?

ЧЛАН ТАЈНЕ ДРУЖИНЕ, НАРЕДНИЧЕ!

НАРЕДНИК ЈЕ ОДМАХ ПОЗВАО ПАТРОЛЈУ...

ПОЗИВ ЈЕ БИО АНОНИМАН?

НАДАМ СЕ ДА НИЈЕ ЛАЖАН!

ПОЛИЦИЈЦИ СЕ ПРИКРАШЕ СКЛОНИШТУ ОД ЛСИ-ФИНАТОРА, АЛИ...

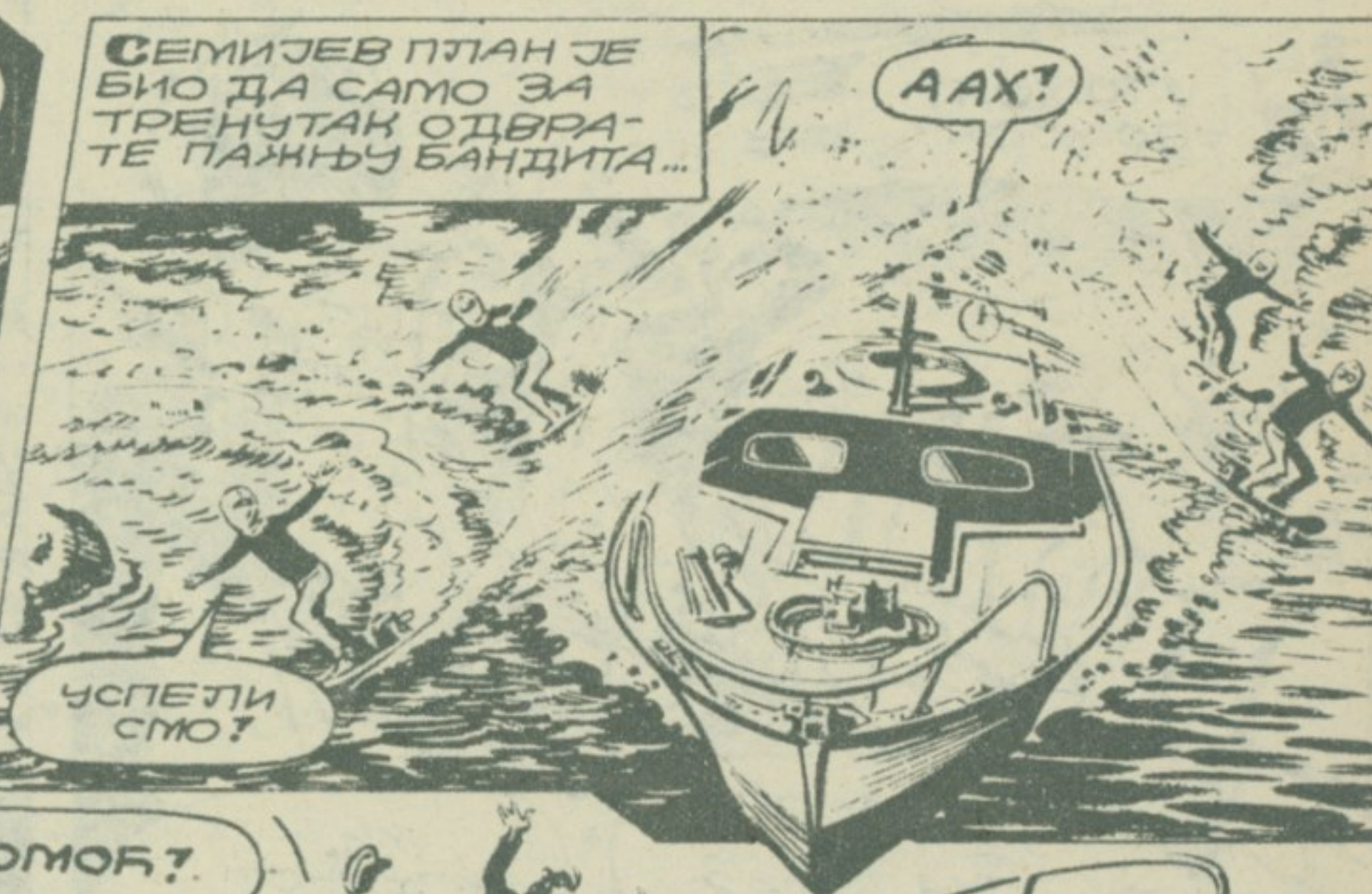

ОНИ ОДЛАЗЕ? НАРЕДНИЧЕ, ЗАУСТАВИТЕ ИХ?

НАКО?

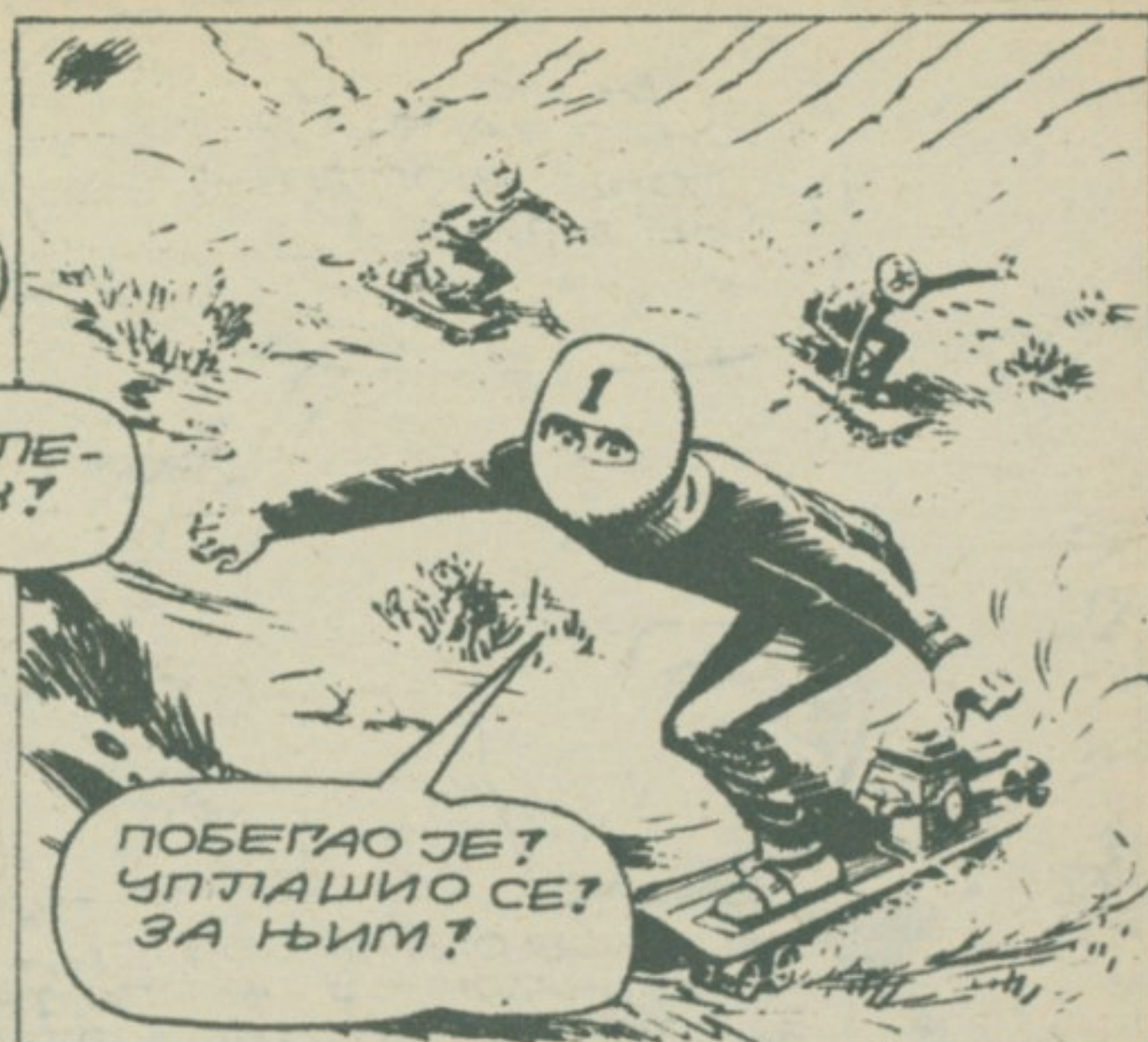
ЗАР ДА НАМ УГАНУ ИСПРЕД НОСА?

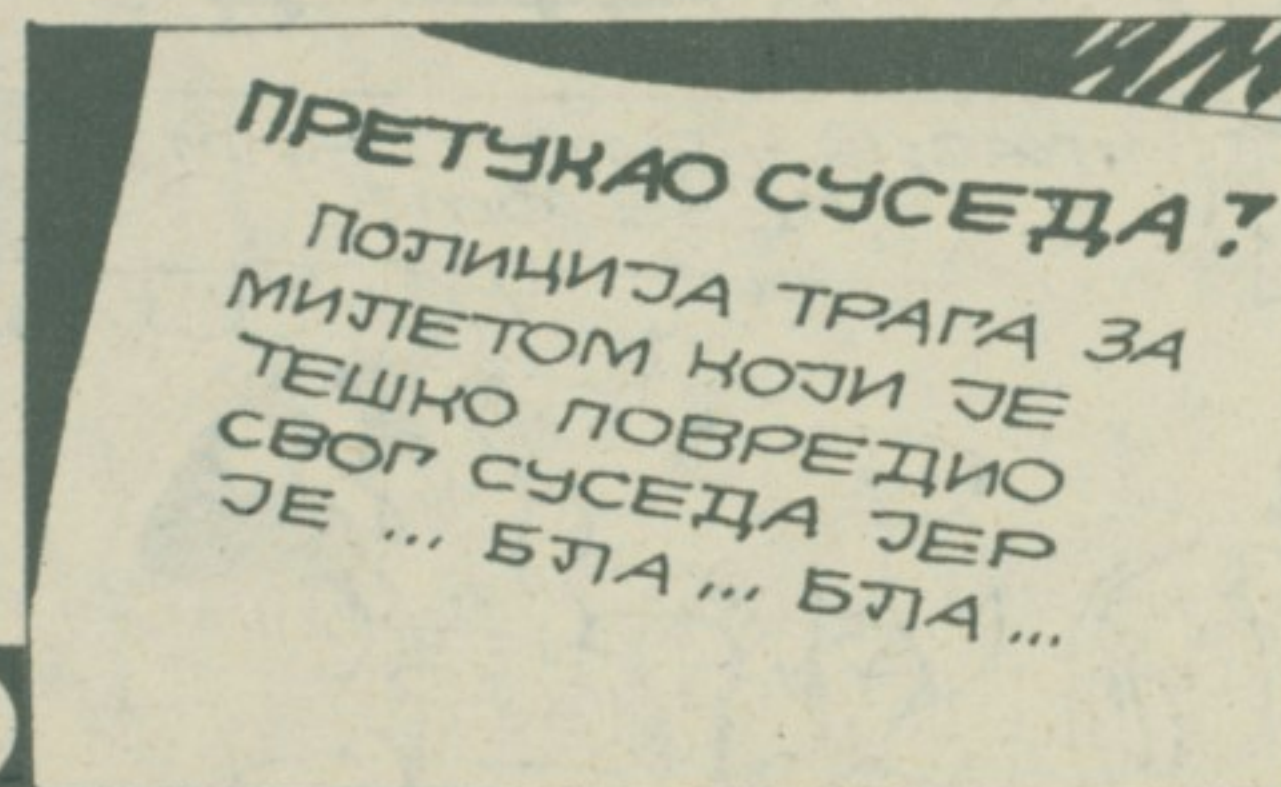
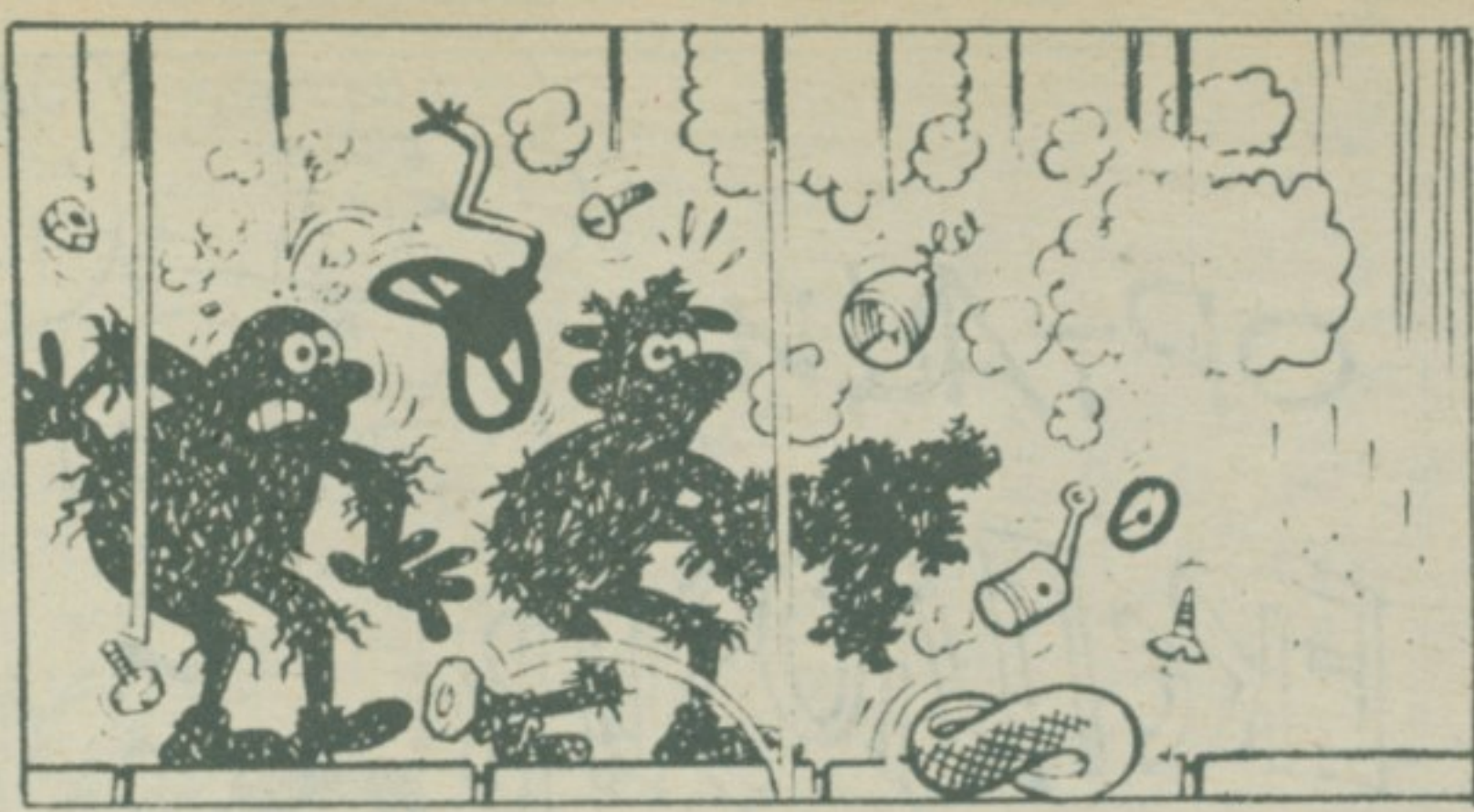
У ИДУЋЕМ БРОЈУ
КОМПЛЕТАН СТРИП:

КУРИР НЕБОЈША

ВЕЛИЧАЈСТВЕНА ЈУ

ХАРИ ЛЕНГДОН, ХАРОЛД ЛОЈД, БАСТЕР КИТОН И НАЈВЕЋИ МЕЋУ ЊИМА — ЧАРЛИ ЧАПЛИН НИСУ ТЕЖИЛИ УМЕТНОСТИ, АЛИ СУ ЈЕ СТВАРАЛИ ПОКАЗУЈУЋИ СВОЈА ОСЕЋАЊА РЕЧИТОМ КОМИКОМ — БЕЗ РЕЧИ.

„Сенетове комедије су за једну нијансу биле брже и пенушавије од живота“ — пише Џејмс Ејџи. „Он је мртвим предметима давао неки сопствени обешчајни живот, кришио све природне законе, и чинио да екран игра као врзино коло. Оно што несумњиво најдуже остаје у сећању после гледања тих комедија је луда журњава, крхљанац, којом се готово свака Сенетова комедија завршава, а која се састоји у величанственој трци купачица, жаца, комичара, паса, мачака, беба, аутомобила, локомотива, без везних посматрача — они су били неодољиво и безглаво вучени напред истом енергијом која суво лишће носи за експресним возом“.

Сенет, неуспели певач и глумац, снимао је без сценарија. Једноставно би замислио ситуацију, а онда би на самом снимању и њему и глумцима долазиле идеје за његове. Једино у шта се клео да је чисто његов изум било је — бацање торте у лице!

Импровизација је доводила до очаја реквизитере

који су морали да имају при руци најневероватније ствари: бомбе, локомотиве, мачке...

МИГОМ БРКОВА

Код Мак Сенета су почели каријеру многи познати глумци светског филма, међу којима и Глорија Свансон, Валас Бири, Керол Ломбард, режисери Џорџ Стивенс, Френк Капра и други.

Ипак, највећи међу онима који су прославили неми филм били су један глумац који је личио на постарију бебу — **Хари Ленгдон**, други који је личио на добро васпитаног младића, примораног да продаје четке — **Харолд Лојд**, један који се никад није смејао — **Бастер Китон** и онај који је немаштом језику улио душу — **Чарли Чаплин**!

Када је Чаплин дошао из Енглеске да као мали водвиљски глумац почне каријеру код Сенета тада је краљ комичара био један делија огромних црних бр-

кова по имену **Форд Стерлинг**, али Чаплин га је, како каже Ејџи, за неколико минута потпукао једним мигом бркова, једним трзајем панталона и савијањем малог прста!

велеграда“ слепа девојка, којој се вратио вид захваљујући Чаплиновом Скитници, први пут га види. Замишљала га је у најмању руку као принца, а њему никад није озбиљно пало

ГЕНИЈАЛНИ СКИТНИЦА

— Никад нисам помислио да Чаплин може да умре — рекао је познати амерички сценарист **Педи Чајевски**. Али, резултати његовог плодног уметничког живота су бесмртни — у њима ће, чини се, уживати још много генерација...

Шта је то што Чаплина, **Бастера Китона**, **Бена Терпина**, **Стенлија** и **Олија**, **Харолда Лојда** и друга велика имена неме комедије чини и данас занимљивим за гледаоце, иако је прошло већ више од пола века од времена када су били на свом врхунцу?

Можда је то најбоље протумачио амерички песник и филмски есејист **Џејмс Ејџи**.

„Од свих комичара — каже Ејџи — Чаплин се највише и најпроницљивије удубио у тумачење оног што човек јесте и против чега се бори. Његов лик Скитнице је исто онакав централни представник човечјег рода, тајанствен какав је и **Хамлет** и врло је мало вероватно да ће ма који играч или глумац икада превазићи речитост, свестраност и потресност његових покрета...“

Већ 1914, са филмом „Тилина прекинута романса“, Чаплин је постао толико популаран да је напустио Сенета и почео сам да снима филмове. Али, Мак Сенет је увек говорио да је Чаплин највећи уметник који је икада постојао.

ЏИПЕЛЕ КАО ПАСТРМКЕ

Пре него што се Чаплин појавио на филму, гледаоци су се задовољавали сторијама са неколико његова. Он је, међутим, изазивао смех из секунда у секунду. Ко год је видео Чаплина како једе ципелу као брдску пастрмку у „Златној грозници“ или како у невољи тутта пиштаљку у „Светлостима велеграда“, видео је савршенство.

Ејџи каже:

— У Чаплиновим делима могу се наћи најдивније пантомиме, најдубља емоција, најпотреснија поезија. На крају филма „Светлости

на памет да јој се можда његов изглед неће допасти. Она га препознаје по стидљивој, поверљивој, блиставој радости док јој прилази. И први пут он себе види по страховитој промени и разочарењу на њеном лицу. Камера наизменично снима њихове крупне планове. Довољно је то видети па да се човеку стегне срце. То је највећи домет глуме и највиши тренутак на филму уопште.

СМЕХ НА СИМСУ

Харолду Лојду је било од свих њих најтеже јер је имао физиономију дечака из колеџа — носио је и наочаре, па је његовима морао да надокнађује свој нимало смешни изглед. Имао је читаву чету „гегмена“, и његови су филмови били и најнапетији. У комедији „Назад безбедан“ Лојд је принуђен да се пење уз један облакодер. Голубови му сле-

„Велина беба“ **Хари Ленгдон** у неспоразуму са **Матом Хари**

Позорница на којој су се приказивали први амерички неми филмови били су мали, задимљени барови, претворени у биоскопске дворане. Филм је био праћен музиком са механичког клавира. Уз мирис печеног кикирикија, пива и јевтиног парфема милиони мање претенциозних људи уживали су у искрености и свежини филмских комедија, у њиховој примитивној безазлености и беспримерној виталности. Они нису умели да то искажу речима, али су пунили дворане које је избегавао такозвани „тристојнији“ свет, сматрајући да је ова забава вулгарна и наивна.

ЛУДА ЈУРЊАВА

Отац америчких немих филмова био је почетком овог века **Мак Сенет**, а јунаци његових филмова глумци из мјузиколова, водвиља, циркуса: добри акробати, играчи, пантомимичари...

Они нису тежили уметности, али су је постизали показујући своје емоције комиком без речи — речитије него најречитијим говором.

РЊАВА

ћу на главу, миш јури уз ногавицу, гомила на улици аплаузима поздравља његово очајничко поигравање на симсу сматрајући то сме лошћу. Све време он виси на ивици фасаде. Што је спрат виши и ситуација стравичнија — Лојд је све смешнији!

Хари Ленгдон је носио

тон вози на ручицама мотоцикла, несвестан да је изгубио возача. Страховитом брзином пролеће кроз градски саобраћај избегавајући наравно немогуће сударе, прекида једно вучење конопа, пролеће кроз ред копача јарка и од ових редом добија лопату земље у лице, приближава се једном

Чарли Чаплин, краљ немог филма, ипак је проговорио у „Светлостима велеграда“

тесни жакет чији су доњи крајеви лепрпали, сличан Чаплиновом, али ефекат је био другачији: личио је на неку велику бебу која израста из одела. Чинило се као да испод панталона носе пелене.

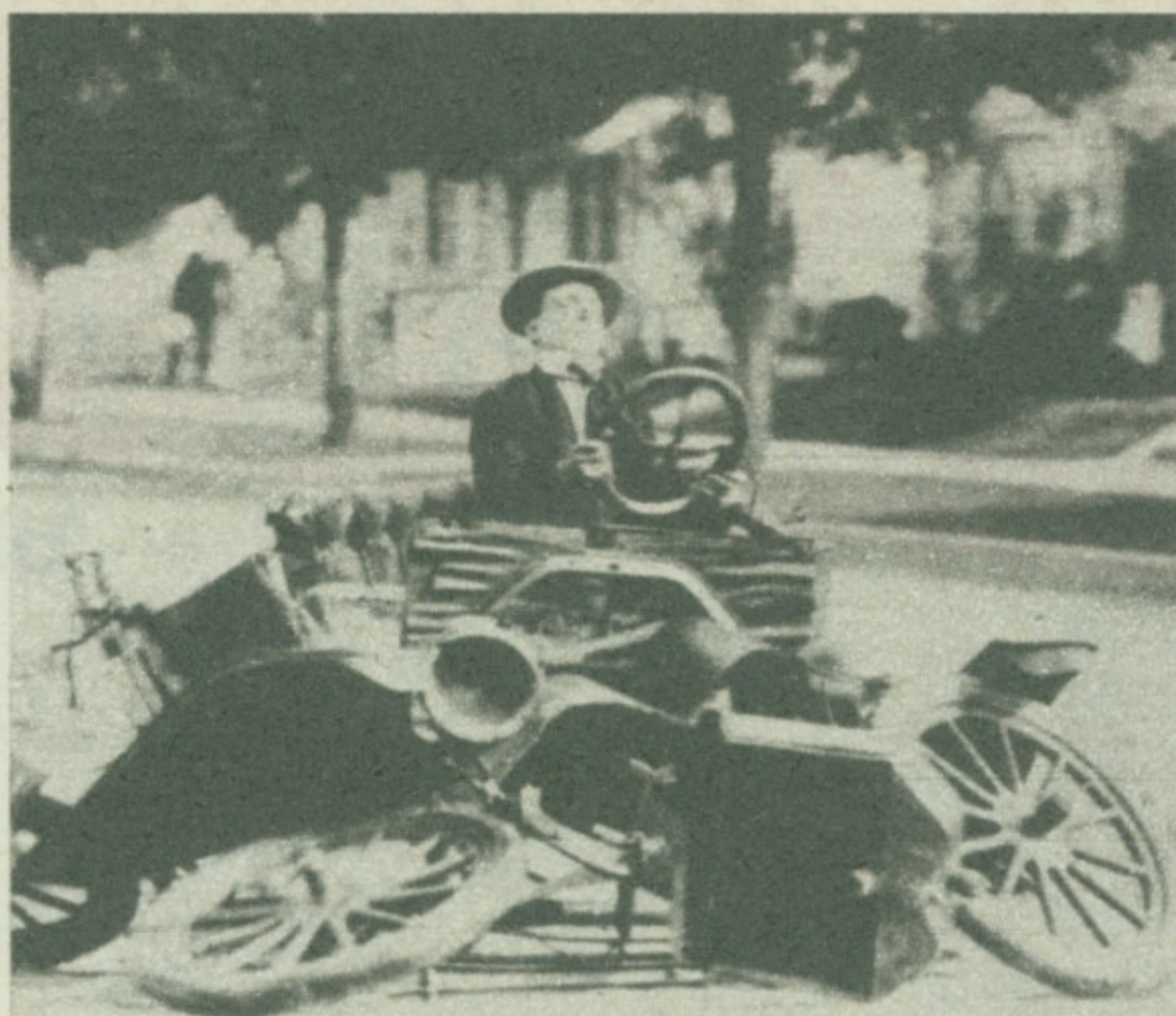
Како је изгледао, такве је и улоге играо. У једном кратком филму покушава да га заведе Мата Хари. Хари је учтив, предупредљив, али никако не може да схвати због чега му та жена намигује и мази га — јер њега то голица...

ЧОВЕК БЕЗ ОСМЕХА

Бастер Китон је био најћудљивији комичар немог филма. Толико се снимајући удубљивао у свој посао да му никада није пало на памет да би требало и да се насмеши. Кад је схватио ко лико је публици неодолливо смешно његово озбиљно лице, направио је од тога читав капитал. Задржао је свој непоколебљиви мирни изглед и у најневероватнијим околностима. Изгледао је као тип који само мрда очима, чак и када тоне стојећи на прамцу бродича, док му вода полако прекрива лице. На крају, на површини остаје само његов плоснати шешир, танак као грамофонска плоча.

Китон је био чудесни проналазач гегова. У филму „Шеролк млади“ постоји једна секвенца у којој се Ки-

туну који се под динамитом распрсне тачно пошто Китон прелети изнад њега, и пошто удари у неку препреку, улеће као стрела кроз прозор кућерка у коме јунакињу напада неки чо-

Бастер Нитон, комичар који »није умео« да се насмеје

век, удара хуљу ногама посред лица и избацује га кроз супротни зид. Цела ова секвенца снимљена је готово математичком прецизношћу и брзином једног танета.

ЈЕДИНИ ЧАПЛИН

Чим је на екрану почело да се говори, одзвонило је и комичним филмовима и њиховим јунацима. Мак Сенет 1938, када му је додељен „Оскар“ за ванредне заслуге, већ годинама није снимао. Харолд Лојд је проговорио у неколико филмова, али више није био смешан и престао је да снима 1930. Дубоки, потмули глас Бастера Китона разбио је илузију која је окружавала његов дотадашњи рад...

„Једини који је остао на сцени био је Чаплин, једини који је био довољно бо-

гат, горд и популаран да се усуди да и даље остане нем. Усред лавине говорних филмова снимио је два филма који спадају међу његове највеће неме комедије: „Светлости велеграда“ (1931) и „Модерна времена“ (1936), а онда 1940. на јасном енглеском језику и „Великог диктатора“ и најзад 1947. „Господина Вердуа“, највећи комични говорни филм...

Публика широм света и данас тражи и воли старе неме филмове. Да их неко у ово време снима сигурно је да не би изазвали смех као они с почетка овог века. Можда је тајна њиховог вечитог успеха управо у ведрини и неукротивом оптимизму, којим су тадашњи комичари пркосили времену, у здравом смећу, кога је данас на екрану све мање...

К. М.

Струја из – банане

У једном броју руског часописа „Природа и људи“, из 1899. године, објављен је следећи текст:

„У више иностраних часописа налази се опис интересантног апарата руског инжењера Н. Мелникова који ради помоћу — бактерија. Као што постоје парни и керозински мотори, тако су недавно направљени и они који раде на „погон бактерија“. А да би га конструисао, Н. Мелников је направио резервоар који је напунио скробном течносту, односно брашном помешаним с водом, и томе додао азотну киселину, фосфорне соли и желатин. Затим је у резервоар убацио специјалне бактерије: после извесног времена дошло је до бурног алкохолног врења. Енергија која се том приликом ослободила покренула је малу машину...”

Али, ово откриће било је одмах заборављено! Чо вечанству је било потребно више од шездесет наредних година да би се поново заинтересовало за изум овог инжењера, па биохемијски извори енергије представљају данас предмет најстудиознијих научних истраживања.

А колико се електричне енергије може добити помоћу бактерија види се из једне информације коју су совјетске агенције недавно објавиле. Наиме, конструисан је радио-предајник који се напаја струјом добијеном после бактеријског врења (у морској води стављен је шећер, а потом бактерије), па је максимални домет овог предајника износио — 24 километра.

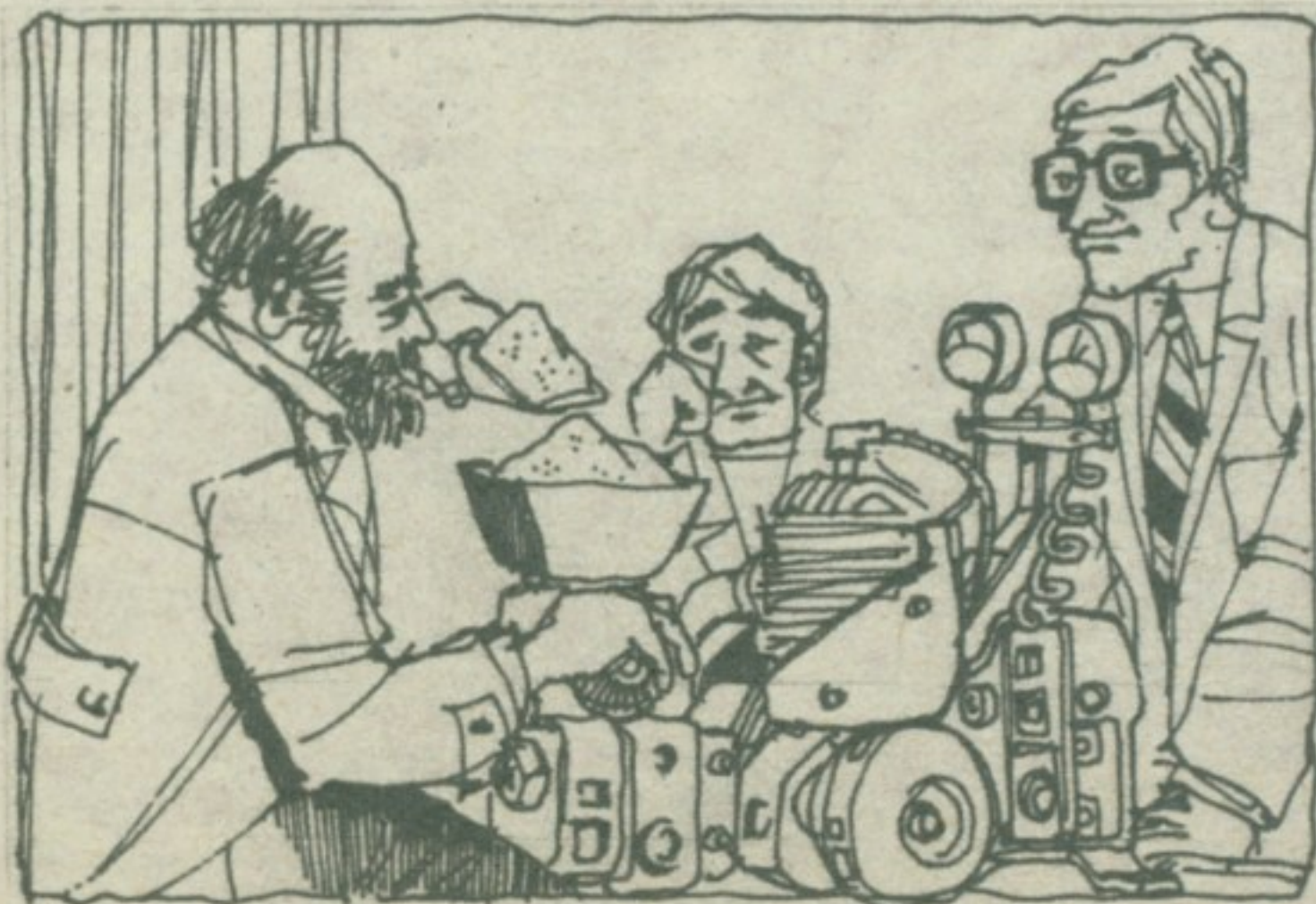
Америчка фирма „Мелпар“, која производи разне космичке справе, радила је неколико десетина пројеката за ориги-

налне апаратуре које покреће биохемијска енергија. Једна од њих је и „батерија од банана“ где се као извор електричне енергије користи ово јужно воће. Заправо, оно је веома богато скробом, као и другим врстама шећера, па када се самлевена маса

помеша са одређеном количином бактерија, оне су у стању да је „поједу“ за 24 часа: том приликом добија се струја од 3,5 вата! Та иста батерија може да ради и помоћу сока кокосовог ораха. Тако, ако се за њено „пуњење“ употреби само један кокосов орах, она може да ради и читавих 50 часова!

Сада научници покушавају да постигну исте резултате и са бундевом, грождем...

З. К.

НОВА КЊИГА МИЛОВАНА ВИТЕЗОВИЋА

ЂАЧКО ДОБА

ЉУБАВ У ФАРМЕРКАМА

ЂАЧКО
ДОБА
MILOVAN
VITEZOVIĆ

Поетика Ђачког доба почела је са Бранком Радичевићем, песником „Ђачког растанка“. Сто година после њега, песник Милован Витезовић „удара у ситне Ђачке жице“, ведро и осетљиво Витезовић је књигу песама „Ђачко доба“ посветио Бранку Радичевићу с опоменом.

У књизи „Ђачко доба“ има свега више него што се очекује: четири песме, стотинак песама и сездесетак најљубазнијих афоризама.

ПЕСНИК ЈЕ ИЩАО ОД ИСТОРИЈСКЕ ИСТИНЕ КОЈУ ЈЕ САМ НАПИСАО. ЗАЉУБЉЕНИМА ЈЕ СВАКА КАПИЈА ТРИГУМФАЛНА.

СЛИКАР РАДОМИР СТЕВИЋ РАС ИЩАО ЈЕ КОРАК ДАЉЕ. ПРОШАО ЈЕ КРОЗ КАПИЈУ, РАС ЈЕ КЊИЗИ „ЂАЧКО ДОБА“ ПРИРЕДИО ПРАВУ ИЗЛОЖБУ СЛИКА — АКТОВА НАЈЛЕПШИХ СНОВИДЉИВИХ ДЕВОЈАКА.

У песмама „Ђачко доба“ као и у животу влада мода фармерки.

Они који су већ имали између четрнаест и двадесет година, повероваће да су баш они били такви и да су опевани.

Они који имају између четрнаест и двадесет година, неће моћи да се не пронађу у овим песмама, опевани или договани.

Онима који улазе у четридесту годину, ова књига биће познати са сваком рођенданом.

„ЂАЧКО ДОБА“ СЕ НЕЋЕ ЧИТАТИ ПРЕД СПАВАЊЕ, ВЕЋ ПРЕД ОДЛАЗАК У ГРАД.

ПЕСМЕ ЋЕ СЕ УЧИТИ НАПАМЕТ ИЗ ПОТРЕБЕ.

МЛАДИЋИ ЋЕ У „ЂАЧКОМ ДОБУ“ НАЛАЗИТИ ШТА СВЕ НЕОДОЉИВО МОГУ РЕЋИ ДЕВОЈКАМА.

ДЕВОЈКЕ КОЈЕ СУ ВЕЋ ПРОЧИТАЛЕ КЊИГУ МОЋИ ЋЕ ДА ОДГОВОРЕ МЛАДИЋИМА ДА СУ ВЕЋ ПРОЧИТАНИ.

СА „ЂАЧКИМ ДОБОМ“ СЕ МОЖЕ ПОПУНИТИ БАР СТО СПОМЕНАРА.

Овој књизи још пре изласка из штампе нису могли да одоле Арсен Дедић, Тамара Павловић, Сенка Велетанлић, Борис Витезић, Влада и Бајка, Зоран Лековић, Мира и Спира, Сунцокрети, „С времена на време“ који певају поједине странице „Ђачког доба“.

Књига је штампана латиницом на 128 страна, формата 20,5 X 26,5 см, богато технички опремљена, у тврдом повезу, са 26 илустрација у боји.

ЦЕНА КЊИГЕ је 180.— динара

Издавачко предузеће „Вук Караџић“, Београд,
Краљевића Марка 9

НАРУЧЕНИЦА

Овим испознано купујем књигу „ЂАЧКО ДОБА“ по цени од 180.— динара, ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ (плаћање поштару приликом пријема књиге), а по одбитку попушта од 10%.

НА ОТПЛАТУ — по цени од 180.— динара, који ћу износ исплатити у две редовне месечне рате по 90.— динара, почев од 1977. године. Рате ћу уплатити редовно по пријему књиге, рачуна и уплатница.

У случају спора пријатељ надлежност II општинског суда у Београду.

(Непотребно преицтати)

Презиме, име и очево име _____

Занимање _____

Поштански број и место _____

Адреса станa _____

Назив и адреса радне организације _____

Бр. п. к. _____

Овера о запослењу за купце на отплату _____

Пензионери, уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије _____

издате од Суп-а _____

Купио _____

Абалу је био тужан јер га је самоћа нека опхрвала, па ни јео није, ни пио, ни спавао. Само је лутао од шуме до шуме, од села до села. Спавао би у пећинама, одмарао се на обалама река... Али је вечито био сам. Па је зато и био тужан...

Али једног дана Абалуа пут нанесе у неку чудну земљу. Дотада он то никада није видео. Прво се појавила једна антилопа и почела да поскакује: мало у месту скокне, онда два корака напред, па се повије у страну...

— Хеј, антилопо, што ти то радиш? — викну јој изненађени Абалу.

— Играм! То што радим зове се игра! — рече антилопа и одскакута.

Абалу се мало осмехну. Одавно се Абалу није осмехнуо. Али, сад је морао. Само, Абалуа је изненађење тек чекало.

Наставио је да хода кроз ту чудну земљу и одједном, негде украј шуме, зачу неке звуке. Какви су то били звуци, Абалу није знао, јер их до тада никада није чуо.

— Чудне ли земље. Шта ли се то овде дешава? — рече Абалу зачуђено и настави пут.

Ишао је, ишао све док није стигао до једног старог стабла које је савило две своје гране и ударило њима тако снажно да је сва шума одјекивала. Али, ударило је истовремено и тако лепо да Абалуу саме ноге почеше да играју, као оно у антилопе коју је раније срео. Стабло је ударило, а он је играо, играо...

КАКО ЈЕ ПОСТАО ТАМ-ТАМ

ДАВНО, ЈОШ ОНДА НАД ПРАДЕДА СТАРОГ ДРВЕТА БАОБАБА НИЈЕ БИО НИ МЛАДИЦА, ДАВНО, ДОК ЈОШ НИ ВАТРА НИЈЕ ДОШЛА ДА СТАНУЈЕ КОД ЉУДИ, ТАДА, ВЕОМА ДАВНО, ЖИВЕО ЈЕ ТУЖНИ И ДОБРИ АБАЛУ.

Читава шума је оживела. Птице се ускомешале и на крају позајмише старом стаблу своје цвркоте, реке дадоше шумове, звери снагу...

Стабло је ударило, Абалу је играо и одједном, од среће и радости, у тој игри хтео је да захвали антилопи и стаблу, рекама и џунгли, па је почео да говори:

Хвала, радосни свете, што си ми пружио руку. Јер више нисам сам. Хвала, радосни свете, што ми поклони дан!

И Абалу се изненади своме говору. Јер је почео да говори као што игра. А и гране стабла забубњале су исто тако.

— Како ја то говорим? — помисли гласно Абалу

— То ми се још никада није догодило.

— Не бој се! — довикну му један поток. — То је песма. Од сада ћеш увек моћи да запеваш чим чујеш

запалио ватру да Абалуу не би било хладно.

Али, тек што је заспао, Абалу зачу неке кораке и ускоро затим над њим стадоше три лепе девојке. Прва му шапну:

— Путнице Абалу, добро дошао у нашу земљу. Моје име је Музика, а моје сестре зову се Игра и Песма. Радуј се што си дошао код нас, јер више нећеш бити сам. Пробуди се и иди међу људе. Реци им да је довољно да лупну дланом о длан па да почне ритам који ће дозвати музику, песму и игру. Пожури, саопшти људима ту новост...

И тако је и било. Абалу се вратио међу људе, стигао је у своје село које је затим играло, певало и свирало читаву ноћ у част његовог повратка.

То весеље траје још и данас.

ПЕСМА у Африци је заправо прича о животу. Ту песму испевао је свако: и дечак крај палме и жена на извору и ловац у џунгли. У Африци сви певају, све пева и све је песма.

Песме говоре о свему. О сунцу, месецу луталици, о лепом орлу, о дивљој ватри и великом бубњу там-там. Песме и музика говоре о херојским временима црне Африке, о великим јунацима као што су били Чака, Самори Туре, Алфа Јаја... У Африци је песма и историја, јер је сачувала део најлепших сећања народа. У Африци песма увек све надјача. И буди радост на свим уснама. Легенда о радости живи у це-

АФРИКА стално пева. Пева на улици. Пева у пољу. Пева и у школи. Цео овај континент одјекује од песме, музике и ритма. Телевизија Нови Сад снимила је серију „Приче о Африци“, а једна прича писца и редитеља Радомира Суботића била је посвећена легенди о настанку песме и игре, о чувеном там-таму.

музику бубња. Радуј се, Абалу, сад више ниси сам! И Абалу настави да игра. Певао је и играо и на крају уморан легао у сенку старог баобаба. Гром је

лој Африци јер се на Црном континенту песма, игра и музика никада не раздвајају. И веома често, сваки црни човек постаје Абалу из давне приче...

ТАКСИ — ПОЗОРНИЦА

Да би привукли што већи број муштерија, филипински такси-шофери украшавају своја возила разним цртежи-

ма, па понекад личе на покретне позорнице.

На снимку је један од украшених таксија који може да прими дванаест путника.

СПАСОНОСНЕ ЖАБЕ

До данашњих дана се задржало веровање да камилин желудац садржи течност тако драгоцену у пустињи — воду. И кад се путници намерници нађу у безизлазном положају, кад кап воде најчешће значи спас од смрти, камиле из каравана се убијају. Међутим, још је Алфред Брем оповргао такво мишљење на лицу места. Закључак је недвосмислен: вода из желуца камиле је тако одвратног укуса и мириса да се чак ни човек на смрти не би одлучио да је принесе устима.

Недавно је једна експедиција предузела пу-

товање у централни део Аустралије и обогатила науку врло занимљивим сведочанствима. Познато је, између осталог, да је унутрашњост најмлађег континента добрим делом прекривена пустињским областима. А експедиција је, на опште чуђење, на сваком кораку срећала жабе разних врста. После кише све баре и рупе су препуне тих водоземаца који,

када настане сушни период, беже у посебна скровишта у земљи претходно се снабдевши позапашним количинама воде. Вода која је похрањена у желуцу врло дуго се задржи. Те далековиде жабе јису се угледале на „пустињске лађе“ заклучила је експедиција, па је вода из њиховог желуца много питкија, па је и домороци врло често користе.

ДРЖАВЕ-ПАТУЉЦИ

Кружић на мапи Италије показује положај Сан Марина.

Кад се странац приближи једној од најмањих европских држава, смештеној на стрмим стенама брда Титана, дочека га натпис: „Добро дошли у Сан Марино, отаџбину слободе!“ Сан Марино, најстарија република на свету, основана почетком 4. века наше ере, успела је да сачува своју независност све до данаш-

њих дана. И мада се налази усред суседне Италије, своје постојање дугује нашем „земљаку“ с острва Раба, каменоресцу Марину.

Бежећи као хришћанин пред прогонима императора Диоклецијана, Марин се склонио у италијански град Римини, где је неко време радио на изградњи луке. Убрзо се прочуо по узорном животу који је

водио, па је од неке богате матроне добио на поклон подручје горе Титано на којем је 301. године основао државу. Тако бар каже легенда.

Данас, Санмаринци споносом причају да су у 10. веку потомци каменоресца са Раба, који је живот завршио као проповедник хришћанства, једини одбили да свој град предају папи! Ево како се збио тај необичан догађај: добивши од цара Пипина даровницу, римски папа је послао једног од својих најпоузданијих људи, опата Фулрада, да по Италији скупља кључеве градова. То је

значило признавање његове власти.

Јашући на магарцу, Фулрадо је стигао до Сан Марина, али је наишао на затворена врата. Његовом чуђењу није било краја кад су становници овог града одбили да му предају кључеве.

Сличан случај догодио се и 1739. године. Остајући доследни својим прецима, тадашњи становници Сан Марина протерали су кардинала Алберонија који је тражио од чланова „Савета очеве породице“ да се зајакну на верност папи. Тако је држава од свега 60 квадратних километара

успела да очува своју независност током 16 векова постојања. У њој је, бежећи пред папско-француско-аустријским трупима, нашао уточиште и Ђузепе Гарибалди.

„ЧАСНА И ПРЕСВЕТЛА“

У „Часну и пресветлу Републику Сан Марино“ улази се без пасоша и царинских формалности. Ништа чудно, ако се зна да ова минијатурна држава са 18 хиљада становника живи од туриста, новца који пре свега има нумиз-

САН МА

У ДУЖНОСТ МИНИСТРА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ОВЕ ДРЖАВИЦЕ, У КОЈОЈ СЕ ВЛАДАРИ СМЕЊУЈУ СВАНИХ ШЕСТ МЕСЕЦИ, СПАДА И МИРЕЊЕ ЗАВАЂЕНИХ БРАЧНИХ ПАРОВА.

РИНО

матичну вредност, и продаје поштанских марака. Отуда крилатица да је Сан Марино познатији филателистима него политичарима.

Санмаринци чине све да би привукли туристе: прво што странац који седне за сто једне од бројних кафаница угледа је жути папир на којем је потанко описана историја и сви занимљиви подаци о овој патуљастој држави. Ту су,

О актуелним догађајима у Сан Марину грађани се обавештавају путем летак-ка које штампа држава и принципом „арапског телефона“, односно усменим преношењем вести од човека до човека.

Једна од најзанимљивијих грађевина је владина палата у којој се, осим неколико министарстава, налази и Музеј градске страже. Ту се могу видети униформе разних боја и

Свечано проглашење капетана — регената обучених у одоре које је »нкреирао« Рафаел.

У музеју смештеном у владиној палати налази се и богата збирна новчића.

но 12 својих представника у страним државама.

Два најважнија министарства — унутрашњих и спољних послова — смештена су у атрију владине палате. У министарству постоји, осим министара, наравно, један једини чиновник. Кад се он разболи, ресорски министар приморан је да обавља и свој и његов посао а то често значи и попуњавање легитимација, пасоша и других докумената. Што се тиче пријема странака, ту су ствари крајње поједностављене: служитељ покупи легитимације посетилаца и односи их министрима који затим редом примају. Осим ових и државних послова, у обавезе министра унутрашњих послова спада и мирене завађених брачних парова.

Стајаћу војску Сан Марина представља 60 жандара.

Они су углавном без посла али понекад се прилика за акцију укаже и њима. Тако су једном жене Сан Марина, предвођене жупником, захтевале на Тргу слободе да им се да право гласа, и 40 жандара ступило је у акцију. Али, пошто је њима требало пуна два часа да се организују, демонстранткиње су се већ увелико разишле. Тако жандарима није преостало ништа друго него да наставе са својом уобичајеном активношћу: да увежбавају концерт војне музике!

Посебно је занимљиво да жандари не могу бити становници Сан Марина. Исто тако ни судије. То су, наравно, суседи Италијани. Проблема око споразумевања нема: и они и Санмаринци говоре истим језиком.

О. Вукадиновић

одмах за суседним столом, и водичи којима је потребан и најмањи миг па да прискоче у помоћ и радозналост туристу поведу до једног од три замка на стенама, од којих је најстарији подигнут пре девет векова.

Жедном госту, келнер ће понудити чувени санмарински мускат који је, додуше, направљен од грожда што се гаји — у Тоскани, али то туристи и не смета, јер вероватно и не зна тај неважни податак. Слично је и са разним „успоменама“ које се продају у овој малој земљи: оне су углавном израђене у Венецији, Напуљу и другим италијанским градовима.

Ако туриста, вођен радозналошћу, зажели да прочита новине одштампане у Сан Марину, домаћини ће му љубазно објаснити да они тако нешто — немају. Али зато имају, наравно ако гост то жели, сву могућу страну штампу.

кројева, богато украшене, затим старо оружје и оруђе. Међутим, занимљиво је да је све тако намештено и постављено да се и сада употребљава приликом смењивања градске страже.

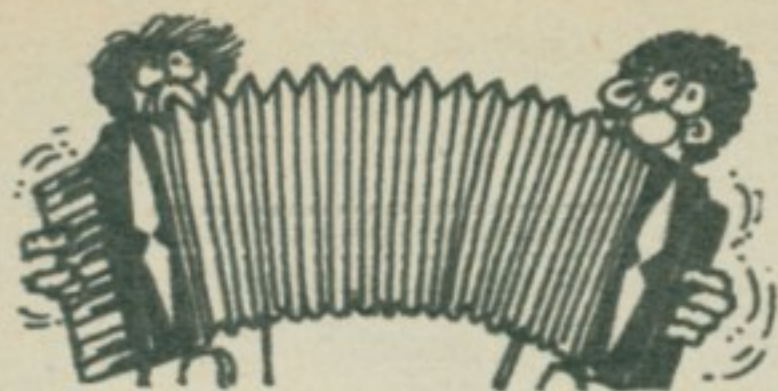
ДА СЕ НЕ ОСИЛЕ!

Сан Марином влада Велико веће од 60 чланова које бира два капетана — регента, од којих је један председник Републике а други председник владе. Чланови Великог већа мандат траје пет година а капетанима само шест месеци. Зашто је то тако, Санмаринци једноставно објашњавају: ако би и капетанима мандат трајао пет година, могли би да се „осиле“. Овако то није могуће. Отуда и анегдота да нема Санмаринца или његовог рођака који није владао земљом!

Сан Марино има и своју дипломатску службу, однос

Државна страна и данас патролира зидинама обучена у одела која су се овде носила у 13. веку.

ЛИО СЕЈЕР

(LEO SAYER)

ЛИО СЕЈЕР, свакако један од најпопуларнијих певача данас, рођен је 21. маја 1948. године у малом месту Шорхему, у Енглеској. Од малих ногу показује велику љубав према музици али ће његов таленат доћи до изражаја тек после двадесет година.

Лео је један од ретких певача који су славу и популарност стекли релативно лако. Његов успешан поход у свет поп-музике почео је 1972. године када се упознао са Адамом Фејтом, глумцем и певачем, и признатим музичарем Дејвом Кортнијем. Убрзо је створен тим у коме је Лео певач и писац текстова, Дејв композитор, а Адам менаџер.

Први албум Лео Сејера под називом „Сребрна птица“ („Silverbird“) снимљен у студију Роџера Далтрија, певача групе ХУ (WUXO), кога су Сејерове песме толико одушевиле да их је већ на следећем солистичком ЛП-ију снимлио. Плоча „Сребрна птица“ убрзо се нашла на готово свим топ-листама док је сингл са нумером „Представа мора да се настави“ („The Show Must Go on“) постигао огроман успех. Године 1974. Лео добија другу златну плочу за албум „Само дечак“ („Just a Boy“) са које два сингла такође постижу велики тираж, и то не само у Европи већ и у Америци. Следећа година је, такође, обележена Сејеровим успехом. Тада се појављује плоча „Још

једна година“ („Another Year“) за коју су критичари изrekli много похвалних речи. Годину дана касније Лео у Лос Анђелесу снима нову велику плочу „Бескрајни лет“ („Endless Flight“) на којој се налазе и до сада непревазиђене хит-нумере „Тераш ме да играм“ („You Make Feel Like Dancing“) и „Потребна си ми“ („I Need You“). Уз ове дискографске успехе Сејер се може похвалити и низом успешних концерата у Европи и Сједињеним Америчким Државама где га смаatraју најбољим представником европског поп-рока. Рецимо на крају и то да је недавно снимљена још једна његова плоча од које се очекује запажен успех. На њој је и песма „Грмљавина у мом срцу“ („Thunder in My Heart“).

'Cause I've never been here before and	I feel thunder in my heart That takes my breath away
I feel thunder in my heart That I just can't control	I feel thunder in my heart will I ever be Be the same
I feel a thunder in my heart should	in my heart it's gotta Mean you're here to stay
I walk away Or follow my soul I feel a thunder in my heart Where it comes from I just don't know, oh, no	There's a thunder in my heart (4 puta) Take me baby I'm all yours Do just what you want to do with my Love Let's not let the night overtake us Cause what's happening now make Or break us Do you feel the way I do Open up your arms now baby I'm comin' through There's thunder...
Standing here alone with you Wondering what it is that I'm a Supposed to do And there you are with a lovelight In your eyes The bridges have burned down, Your arms are open wide Am I in too deep or should I swim To the shore? Is this the real thing I don't know	Ragin' deep in my soul, a howlin' wind That I just can't control There's a fire inside me I can't Expalin Ev'ry time you touch me, my love Falls like rain I've only know you for an hour or More Time is standing still, your love Has opened up the door

Грмљавина у мом срцу

(THUNDER
IN MY
HEART)

Музика: Том
Сноу
Текст: Лео Сејер
Пева: Лео Сејер

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ХИТ-СТРАНА

ЕМИЛУ ХАРИС

(EMMYLOU HARRIS)

Један од водећих женских вокала данас свакако је ЕМИЛУ ХАРИС, певачица која своју каријеру почиње пре десет година у Њу Јорку. Њен тадашњи репертоар састојао се искључиво од познатих песама Вудија Гатрија и Боба Дилана. Три године касније, са супругом и кћеркицом, сели се у Нешвил да би у центру кантри-музике опробала срећу. Убрзо се растаје од мужа, престаје да пева и почиње да ради као манекенка. Али, од тога није могла да живи и враћа се родитељима у Вашингтон. Пева по мањим клубовима без већег успеха. У једном од њих упознаје се са Грам Парсоном, чланом групе ФЛАЙИНГ БУРИТО БРАДЕРС (FLYING BURITO BROTHERS) која у то време постиже запажене успехе. Њен глас појављује се и на две велике плоче овог састава које критика одлично оцењује. Тиме се Емили указала велика шанса коју она и искоришћава снимивши своју прву ЛП плочу. Са продуцентском кућом Reprise потписује први професионални уговор а већ следећи ЛП наилази на одличан пријем не само дискофила, већ и најстрожих музичких критичара. Године 1975. Воб Дилан је позива да

Годиш дана касније, тада већ позната и хваљена, Емили снима свој албум под називом „Елитни хотел“ („Elite Hotel“) који заузима високо место на свим топ-листама. Од тада је снимила још неколико плоча и готово све су имале добру продају. Недавно је завршила промоциону турнеју по Енглеској своје нове плоче „Квотер мун ин а тен цент таун“ („Quarter Moon in a Ten Cent Town“) за коју критичари кажу: „Емили је начинила још једну изванредну плочу од које се може очекивати само успех.“ И поред свих признања и ласкавих оцена њених певачких квалитета, Емили настоји да постигне још више. Почетком пролећа завршено је снимање плоче на којој поред ове врсне вокалне интерпретаторке певају још и најчувенија кантри-певачица Долли Партон и Линда Ронштат, тренутно певачица број један у Америци. Имајући у виду велику популарност коју ове три певачице уживају код дискофила, можемо рећи да ће ово диско-стварење бити и једно од најзначајнијих у овогодишњој продукцији.

учествује у снимању његове плоче „Жеља“ („Desire“). Како каже, била је због тога позива веома узбуђена јер није веровала да њене плоче слуша и сам Дилан.

О том снимању Емили је рекла: „Било је све тако спонтано. Нумере су снимљене из првог покушаја и није било никаквог наснимавања. Највише заслуга за то има сам Дилан који тачно зна шта жели од сваке песме. Неке смо песме снимали и по два до три пута у различитим аранжманима, да би он на крају одабрао најприкладније.“

ВЕСТИ ИЗ ОКУЧАНА

Омладинци из Окучана припремили су велики концерт поводом 1. маја. Приход са ове приредбе одлази у фонд за изградњу новог омладинског дома.

Посебну пажњу са овог концерта изазива најпознатија група из овог краја — квартет О. К. Састав постоји од 1972. године, постигао је већ више лепих успеха, а нада се да ће током лета снимити материјал за прву сингл-плочу. На репертоару, поред познатих светских хитова, група има и десетак својих композиција.

О. К. наступа у следећој постави: Миленко Павловић (гитара и глас), Миленко Дивљак (гитара), Милорад Дешић (бас-гитара) и Тихомир Голубовић (бубњеви, гитара и глас).

РАТКО ОСТОЈИЋ

О РАТКУ ОСТОЈИЋУ, певачу забавних мелодија из Панчева, већ смо писали. Овај младић специфичног гласа из дана у дан стиче све већу популарност, што се одражава и на продају плоча. Његов последњи сингл са композицијама „Волео сам једном“ и „Хеј, мала моја“ брзо је распродат па је овај вредни певач већ припремио материјал за следећи сингл који треба да се појави у продаји ових дана. На њему ће се наћи и једна Остојићева композиција у аранжману Енца Ле-сића.

Септембер

На недавно одржаној смотри југословенских поп-група у оквиру Дана југословенске музике — Опатија 78, и поред тога што у званичној конкуренцији није освојио прво место, састав СЕПТЕМБЕР је успео још једном да се наметне својим музичким изразом. Ова група састављена од врхунских поп-музичара основана је септембра месеца 1976. године.

Идеју за стварање групе дао је Јанез Бончина (бивши члан Младих лева, затим група Срце и Ценералс) који је у то време радио са

РАМОУНС (RAMONES)

Тренутно једна од најпопуларнијих панк-рок група у Енглеској је амерички састав РАМОУНС који је за веома кратко време успео да потисне у други план многе домаће панк-саставе. Групу РАМОУНС чине два брата који су до сада издали неколико албума од којих је најбољи „Рамонси беже од куће“ (Ramones Leave Home). Код нас су постигли успех нумерама „Шина је панк-рокер“ »Shina is a Punk Rocker« и „Рок-ен-рол плажа“ (Rock and Roll Beach).

Чланови ове групе су из Њујорка и своју музичку каријеру почели су свирајући по клубовима у којима су наступали и ТОКИНГ ХЕДС TALKING HEADS, МИНК ДЕ ВИЛ (MINK DE VILLE), БЛОНДИ (BLONDIE) и ТЕЛЕВИЖН (TELEVISION). У Америци, поготово у Њујорку који тренутно представља прави расадник панк-група, „панкери“ ипак нису на цени. Ниједан панк-састав није тамо постигао неки већи успех, на супрот стању у Енглеској где су међу водећим групама.

У почетку су РАМОУНСИ били просечан бенд чији је звук био непријат-

но гласан. Али, били су упорни и истрајни. Сами су се рекламирали и успели да од просечног састава постану један од најпопуларнијих код младих. Наступи су им били веома кратки, никада дужи од двадесет минута, али су се зато одликовали ураганским темпом. У почетку их публика није озбиљно схватала али се временом навикла на њих. О својим наступима један од браће Рамонс, Доу, каже: „Некада смо за тридесет минута свирали десет песама. Данас исто толико изводимо за 17 минута, што је доказ да напредујемо.“

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ДОЊЕ КАШТЕЛЕ

Група ЕХО из Доње Каштеле на окупу је скоро десет година. За ово вријеме у саставу је долазило до промена, али Богдан, Тончи, Слобо и Анте заједно су од оснивања ЕХА. Однедавно у групи пјева Никша Домић који је до сада снимео двије сингл-плоче. Чланови састава ЕХО су: АНТЕ МОРАНДУЗО (оргуље), БОГДАН БАРАС (соло-гитара),

СЛОБОДАН ЧАВКА (бубњеви), ТОНЧИ РАДИШИЋ (труба), ТОНЧИ КАТАЛИНИЋ (бас-гитара) и НИКША ДОМИЋ (пјевач) који није на снимку јер је био на снимању нове плоче.

Марио Морнар
Иве Ћипика 13
58216 Каштел Штафилић
(хonorар 100 дин.)

се ових дана појавио сингл групе СЕПТЕМБЕР с нумерама „Домовино моја“ и „За твој рођендан“. А за свој рођендан, група ће у септембру кренути на велику турнеју по Југославији. Ову турнеју организује Концертна дирекција Загреб која је са групом потписала двогодишњи уговор.

На крају представимо вам и чланове састава. Вокални солиста је Јанез Бончина, Поп Асановић, свира на инструментима са клавијатуром, Брацо Доблекар на перкашним инструментима, Марјан Маликовић је соло-гитариста и певач, басиста и други вокал је Јадран Огрин, док је за бубњевима Нелфи Депангер.

Југословенском поп-селекцијом. Из те селекције, коју је створио Тихомир Поп Асановић, репутирани су чланови СЕПТЕМБРА што је представљало гаранцију за квалитет поклоницима рок-музике у нашој земљи. Музички потенцијал новоформираног састава, коме су убрзо придодали и епитет „супергрупа“, био је изванредан. Поред Браце Доблекара, који је годинама свирао с Бончином, новом саставу СЕПТЕМБЕР приступају и искусни музичари Марјан Маликовић, Јадран Огрин и Нелфи Депангер. У овој постави СЕПТЕМБЕР представља одлично укомпоновану фузију музичких стилова некадашње групе Срце и састава СЕПТЕМБЕР. Група има велике планове. Тренутно се налазе на двомесечној турнеји по Сједињеним Америчким Државама где ће у три државе (Флорида, Џорџија и Тексасу) одржати 34 концерта. Занимљиво је поменути да су они једина југословенска група коју су Американци ангажовали с правом снимања плоча. О значају који је дат гостовању ове групе најбоље говори податак да су непосредно по доласку у Америку, већ 19. марта имали на телевизији свој петнаестоминутни шоу. По одржаним концертима групи предстоји још и једномесечни боравак у студијима за снимање плоча. Прву велику плочу издаће позната дискографска кућа CBS која је уступила лиценцу нашој продук-

цији РТВ Љубљана, тако да ће се овај ЛП наћи и на домаћем тржишту. Подсетимо наше читаоце да

НАША
КАРИКАТУРА

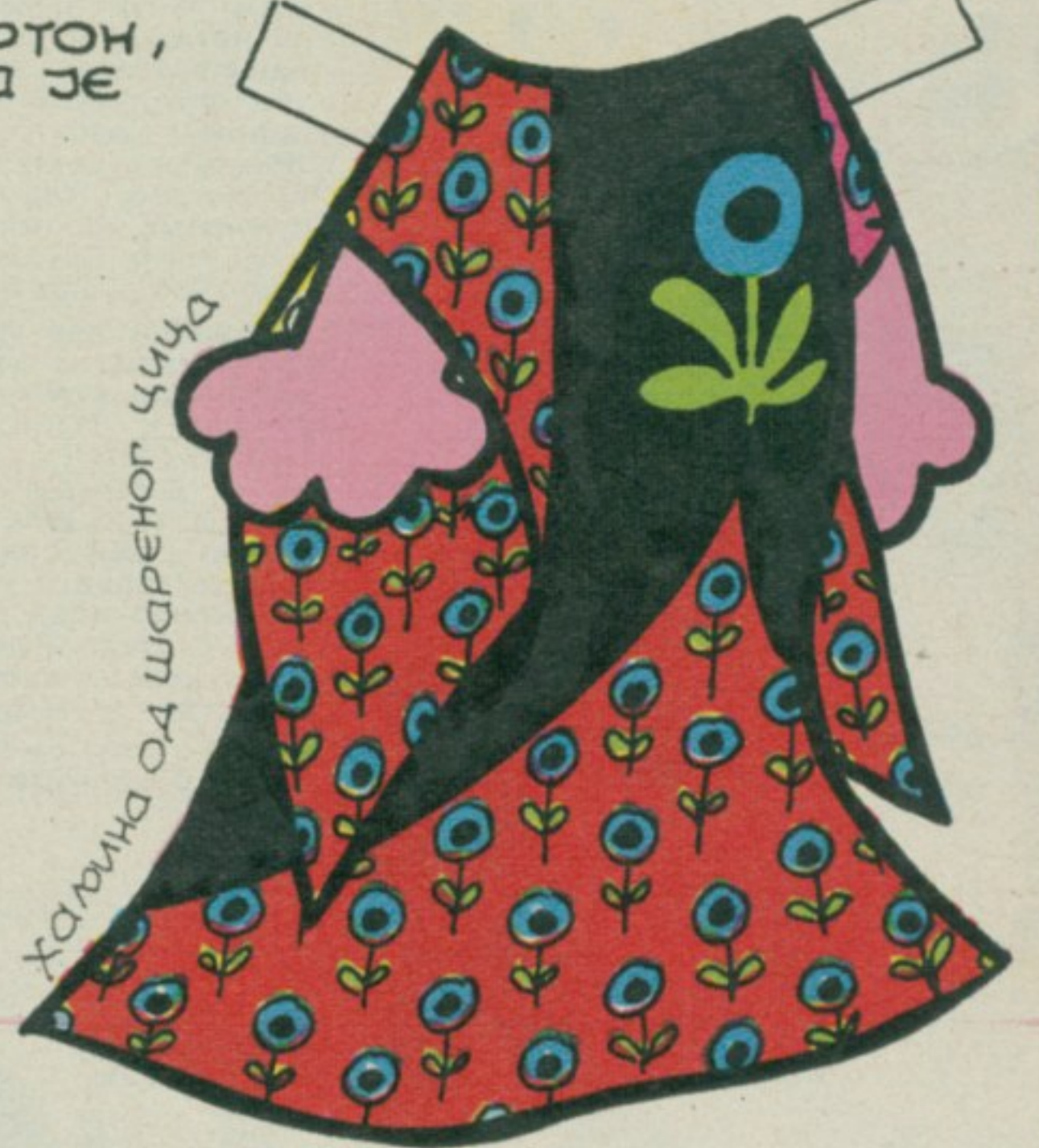
ГРУПА
СМОКИ (SMOKIE)

Маја и мајм

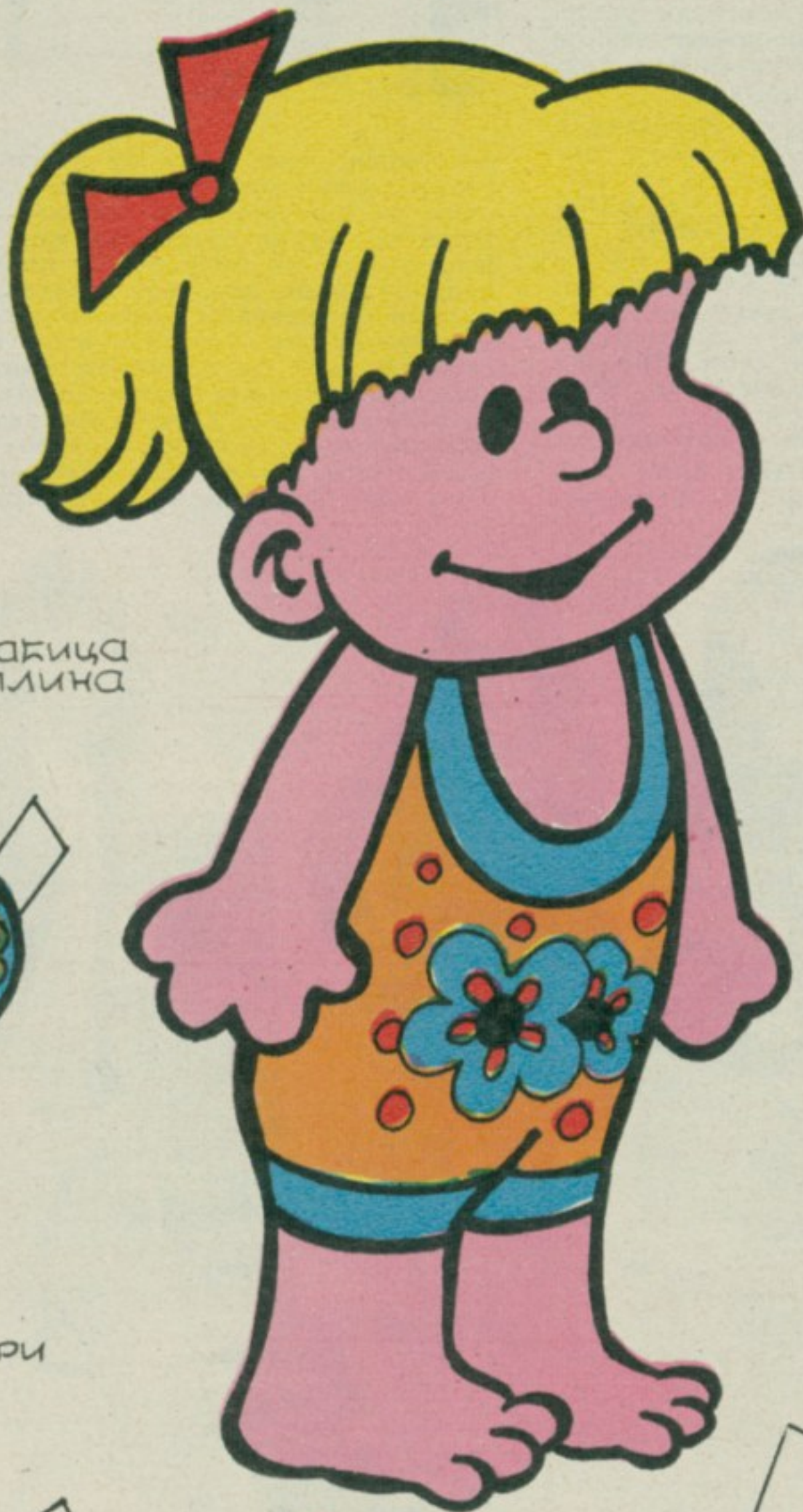
ЗАЛЕПИТЕ МАЈУ НА ЧВРШЋИ КАРТОН,
ИСЕЦИТЕ ЋУ И ЋЕНУ ОДЕКУ ПО ЈЕ
ОБЛАЧИТЕ

спавалица
од пуплина

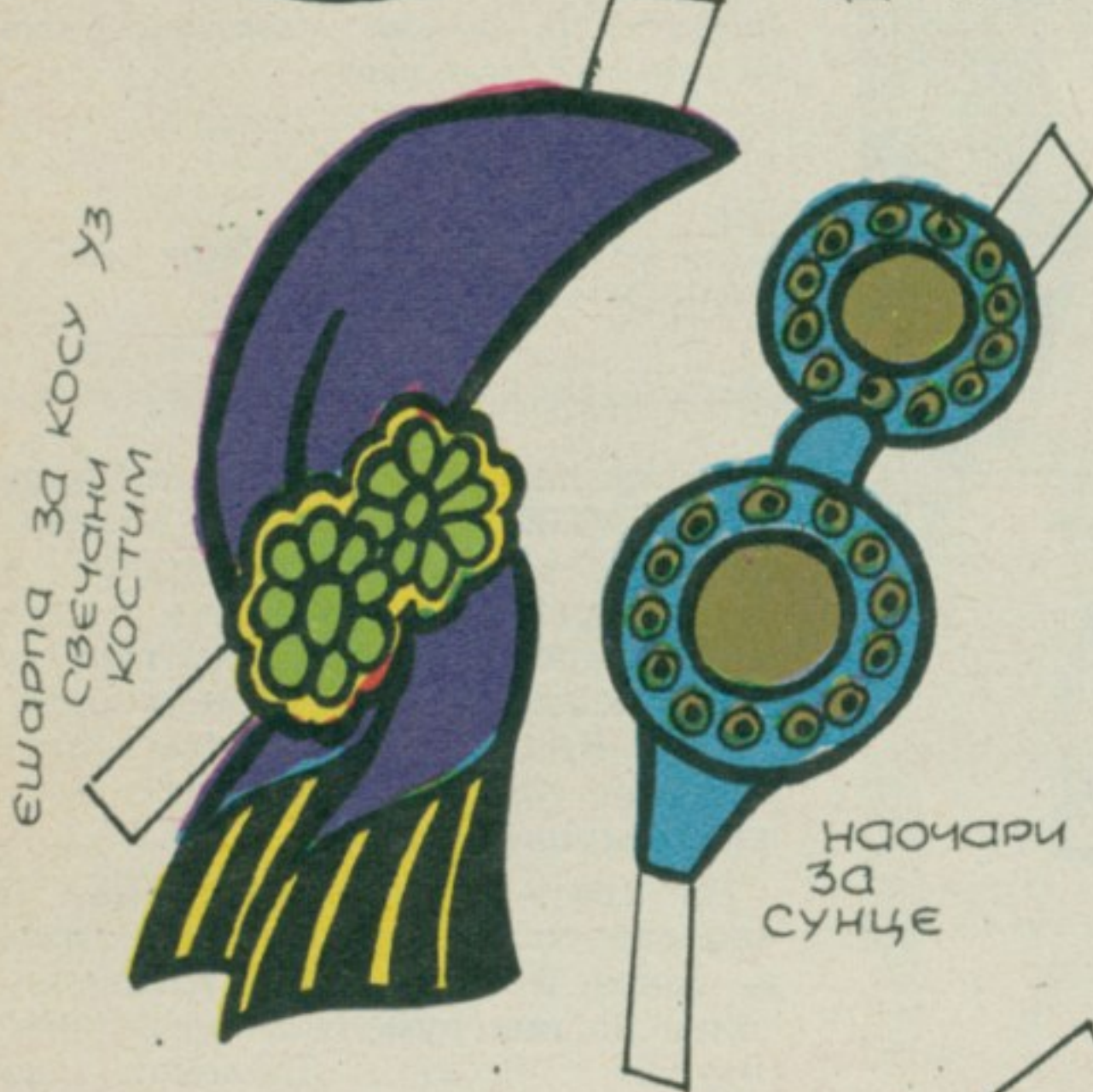
халина од шареног цица

ЗАЛЕПИТЕ СА
УНУТРАШЊЕ СТРАНЕ
У ВИСИНИ
РАМЕНА

СПОРТСКИ
КОМПЛЕТ

ешарпа за косу уз
свечани
костим

наочари
за
сунце

СВЕЧАНИ КОСТИМ ОД
СОМОТА

ИСЕЦИТЕ
И ВАЏИТЕ
ОВАЈ ДЕО
- ОВДЕ СЕ
ВИДИ
МАЈИНО
ЛИЦЕ

КИШНИ
МАНТИЛ

ЛАКА
ХАЛАНИЦА ОД
СВИЛЕ

ЦВЕТЕ
ЗА КОСУ

Већу војску мађарски ратници до тада нису видели! Шлем до шлема, штит до штита и шума копаља светлцули су убојито и застрашујуће на првим зрацима августовског сунца 955. године. Била је то уједињена војска Тевтонаца из пет војводства — марки, како су их они називали. Ратници Отона I, већ на први поглед изванредно опремљени, имали су и нешто што Мађари још нису користили: панцирне кошуље. Безбедни од убода стрела — па и лакших удараца копљем — оболи су Тевтонци своје снажне, баварске коње уз ратни поклич и почео је невиђени покољ.

Мађари су, без гвоздене заштите око тела, били уна пред осуђени на пропаст. Окренули су своје коње откуд су дошли, гонећи их да беже што брже могу. Многи су падали покошени тевтонским стрелама, ударени копљима или секирама и остали под рањеним коњима. Њихов лелек се мешао са болним ништањем животиња у агонији. Тог је дана речича Лех, на чијим се обалама водила ова битка, улила у Дунав окрвављену воду, најављујући тако житељима Аугсбурга три јумф Отона I. Била је то коначна победа немачког владара над мађарским племенима која се, после овога, никада више неће дрзнути да угрозе његове границе. А оне су тек почињале да се шире...

ЕВРОПА ЈЕ БИЛА ЗГРАНУТА

У време крвавог окршаја у долини реке Лех Отон је имао 43 године, а већ је готово две деценије носио на глави немачку краљевску круну. Сео је на трон са чудним и великим жељама: да постане — друти Карло

ПОКОЉИ ОТОНА I

ТЕВТОНСКИ РАТНИЦИ ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ 10. ВЕКА, ОДЕВЕНИ У ПАНЦИРНЕ КОШУЉЕ, НЕЗАДРЖИВО И СУРОВО ОСВАЈАЛИ СУ ЕВРОПУ.

Велики! Франачки владар, преминуо столеће пре Отоновог рођења, био је германском монарху узор и инспирација за подвиг који је сматрао својим животним циљем: да обнови Римско Царство и стави се на његово чело.

Имао је Отон и неких сличности са легендарним франачким краљем. Као и Карло, био је готово неписмен, једва је срицао слова. Међутим, у неукој глави налазио се изузетан ум који је високом, плавооком и снажно грађеном Отону показао прави начин како да влада разједињеном земљом. Подељена на марке, раздирана међусобним сукобима племића и црквених поглавара, Немачка је била налик на остале феудалне државе у Европи 10. века. Међутим, од свих владара само је Отон умео да успостави ред, а затим да крене у освјачки поход на императорску круну.

Потискивање Мађара са јужних граница био је први корак ка Риму. У време када по Европи ничу замкови по шумовитим бреговима, када средњовековни градови почињу да се опасују дебелим, каменним зидинама, Отон се прочуо, по још једном, много окрутнијем обрачуњу. Два месеца после победе над Мађарима, његова војска затућала је према Елби коју су угрожавали Словени са Балтика.

Европа је била згранута окрутношћу којом се Отон обрачунао са Словенима: 16. октобра 955. године Тевтонци су убили словенског вођу Стајнефа и 700 његових заробљених ратника...

ВЕНЧАЊЕ УМЕСТО — РАТА

После овога немачке границе биле су сигурне и чврсте. А Отон је кренуо ка Апенинском полуострву да, попут својих славних и давних претходника Цезара и Ханибала, пређе Алпе и заузме Рим.

Ломбардијски владар Беренгар II предао се после жестоке борбе 961. године. После тога италијански градови широм су отворили своје капије и народ се клањао плавокосом дошљаку са севера. Осамнаестогодишњи, тек устоличени папа Јован XII, младалачки плах и жељан власти, испрва се успротивио германској најезди — дипломатским и сплеткарским путем. Међутим, да би зауставио незадрживог Отона, неискусном папи недостајали су ауторитет и новац. После Беренгаровог пораза, он више није имао шта да каже, па се 2. фебруара 962. године Отон I у Вечном граду, по старој франачкој и визан-

тијској церемонији, крунисао за „цара римског царства немачког народа“.

Његов поход тиме је био завршен. Међутим, један велик и утицајан ривал није био спреман да прихвати обнављање давно угашеног царства. Била је то Византија, која се сматрала јединим наследником римске величине. Три пута је Отон слао византијском цару Нићифору свог дипломату не би ли Константинопољ признао његову круну. Међутим, сва три пута германски изасланик био је примљен нељубазно а цар Нићифор није се устручавао да му каже:

— Твој луди и глупави папа не зна да је цар Константин овде пренео скиптар и трон из Рима. Ви сте обични Ломбарди!

То „Ломбарди“ био је погрдан назив за Отонове земљаке који, по Византинцима, никако нису могли постати наследници „светог

Отон I

римског царства“. Међутим, Отонов изасланик вратио се из последње мисије у Рим са изузетним залогом: довео је принцезу Теофано, кћер и унуку византијских

царева, за невесту Отоновом сину!

Свечано и велелепно венчање обављено је у Риму.

Отон II тада је већ владао заједно са својим оцем који се те, 973. године вратио у Немачку. Отон I могао је сада мирно да умре: његов сан био је испуњен, бар док токови историје нису кренули другим правцима.

М. К.

Син амбициозног владара Отон II

Почео годину у мору

Четрдесетогодишњи адвокат из Барија Паоло Пинто желео је да на свој начин обележи прелазак из старе у нову годину, па је 2. јануара — препливао Сицилијански мореуз. По-

стигао је заиста одлично време од 52 минута и 6 секунди, у ритму од 80 завеслаја у минуту. Није му сметала леде-на, јануарска вода... Ипак, остао је усамљен у подвигу.

БИТКА НА РУМИЈИ

Прве године владавине византијског цара Василија II Македонца (976—1025) словенска племена у Македонији дигла су устанак против Византије и, под Самуилом, основала велику јужнословенску државу. Готово четири деценије ратовао је Василије против Самуила и најзад га 1014. победио на Беласици, а четири године касније сасвим уништио његово царство. За Василијеве владавине Византијско царство је постало јаче него икад. Међутим, после његове смрти оно нагло слаби, што је подстакло ослободилачку акцију словенских народа на Балкану.

Искористивши незадовољство у Драчкој области, против Византије се први дигао зетски кнез Стефан Војислав. Мада је устанак у почетку имао успеха, Војислав је ухваћен и 1036. године као талац одведен у Цариград. Није прошло дуго, а он је успео да побегне и врати се у домовину. Стигавши у Зету, протерао је византијског заповедника Теофила Еротика и, мало помало, проширио своју власт на запад све до Неретве.

Некако у то време разбила се у зетском приморју лађа са државним, византијским новцем, који Војислав заплени. На захтев да врати злато зетски кнез није ни одговорио, те византијски цар Михаило пошаље Георгија Проватаса у тешко проходне зетске планине да га казни. Заштићени кланцима, дочекају византијске војнике и у жестоком сукобу тако их потуку, да се и сам вођа, стратег Георгије, једва спасао. Али, Војислав је знао да овим неће зауставити Византију. Тако је и било.

Када је 1042. на византијски престо дошао Константин Мономах, последњи владар из македонске династије, наредио је намеснику Драча Михаилу да окупи трупе из суседних провинција и провали у Зету. Михаило је ушао са војском у Дукљанску област и опљачкао насеља у долинама. Натоварени пленом, Византијци су кренули на траг истим путем уверени да ће пустош коју су оставили за собом бити довољна опомена зетским устаницима. Међутим, кад су пролазили кроз један теснац, на њих су се сручиле стреле и камење. Кнез Војислав је Михаилу казнену експедицију, чији је задатак био да угуши устанак у Зети, сачекао у кланцима и, наносећи јој вештим маневрима велике губитке, најзад је уништио на подручју Румије, планине између Скадарског језера и Барског поља.

Победом на Румији Војислав је коначно извојевао независност своје кнежевине и проширио власт на Травунију и Захумље. Тако се Зета прва ослободила византијске власти.

Ништа то није! — одовори доктор весело. — Обичан грип, верујте ми! Ево вам рецепт па нека госпођа Григсон узме у апотеци ове антибиотике. Пијте по две кап суле на сваких шест часова са јогуртом или киселим млеком.

— Добро! — сложи се Григсон, лежећи у кревету и презнојавајући се. Био је до грла затрипан покривачима. — Добро! — понови он и погледа доктора закрвављеним очима. — Није ми то ни први нити последњи грип. Али овакав грип, докторе, још нисам имао. Наизменично ме боле руке, али повремено, срце ме гуши — опет повремено, глава ми се распада од болова, али не стално, већ с времена на време... Као да нешто у мени шета у круг...

Доктор махну руком.

— Све је то у реду! — прекиде он Григсонову јадиковку. — Све су то пропратне појаве грипа. Мало мање маште, господине Григсоне, а много више врелог чаја, јогурта и антибиотика и за дан-два бићете излечени. Само се ви добро презнојте, то вам је најбољи лек, верујте ми! Навратићу сутра да видим како сте. Не дајте се, стари мој! Лаку ноћ!

— Лаку ноћ — промумла Григсон нерасположено и са муком.

Без брџе

Доктор зграби торбу, махну руком Григсону и изиђе из собе. Пролазећи поред кухиње, он провири унутра.

— Лаку ноћ, госпођо Григсон! — рече средовечној жени која је стајала поред штедњака припремајући вечеру.

Госпођа Григсон се окрете и приђе доктору. Посматрала га је забринуту.

— Докторе, кажите ми... шта ми је? — упита брижно.

Доктор се насмеши.

— Грип — одговори слежући раменима. — Најобичнији грип. Наравно, он више није у годинама кад се грип преболи на ногама. Али нема разлога за забринутост. Оставио сам рецепт код њега у соби. Подигните антибиотике још вечерас и дајте му доста јогурта уз њих. Но, најважније је што више врелог чаја и нека се добро презноји ноћас. — Он се отворено насмеја. — Знате ли шта ми је малочас рекао? Каже да му нешто мили кроз крв и да га зато све боли. Смешно, зар не?

Госпођа Григсон се насмеја.

— Досадно му је, па измишља — рече смејући се.

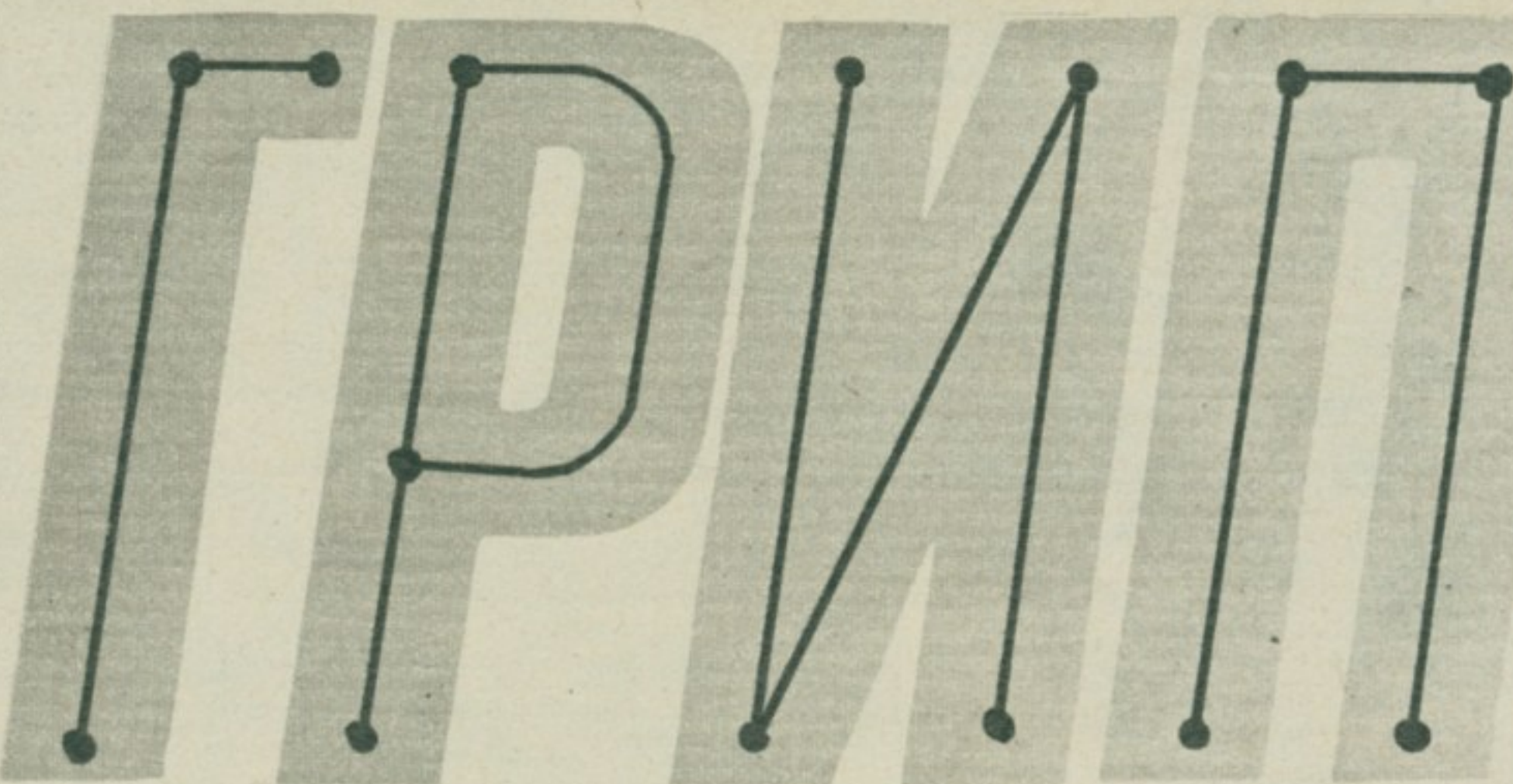
Из болесничке собе се зачу урлик:

— Мери! Мери, до ђавола, где си?! Долази већ једном!!

Доктор се насмеја.

— Идите, госпођо Григсон! —

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЗОРАН МАОДУШ

— Нема овде ничега изузев црвених река и мочвара! Ово место није за нас.

рече кроз смех. — Видећемо се сутра. Лаку ноћ.

Он дотаче обод шешира у знак поздрава, отвори врата и изиђе у ноћ. Подиже крагњу и закорачи низ степенице.

— Ех, свашта ћу још чути! — мрмљао је себи у браду, силазећи низ степенице. — Мили му, каже нешто кроз тело, кроз мозак и крв! Па мили, дабоме да мили, мили грип, најобичнији грип! Још, можда, мало реуме уз то...

Вртећи главом и смешкајући се, доктор се упути свом аутомобилу.

Ништа нисмо открили

— Команданте! Команданте! Јавља се наша експедиција! Пожури-те! — узбуђено је викао официр за везу у микрофон.

Командант уђе и седе. Укључи екран и притисну дугме апарата за аутоматско шифрирање и дешифрирање.

— Ало, ЦЗ 44, јавите се! — позва.

Појави се бледа слика на екрану, а затим се сасвим изгуби. Из звучника се зачуше неки шумови, а затим далеки, метални глас ЦЗ 44:

— Ало, команданте, чујем вас, али вас не видим. Вероватно се у близини налазе неки јаки извори енергије. Подносим вам извештај.

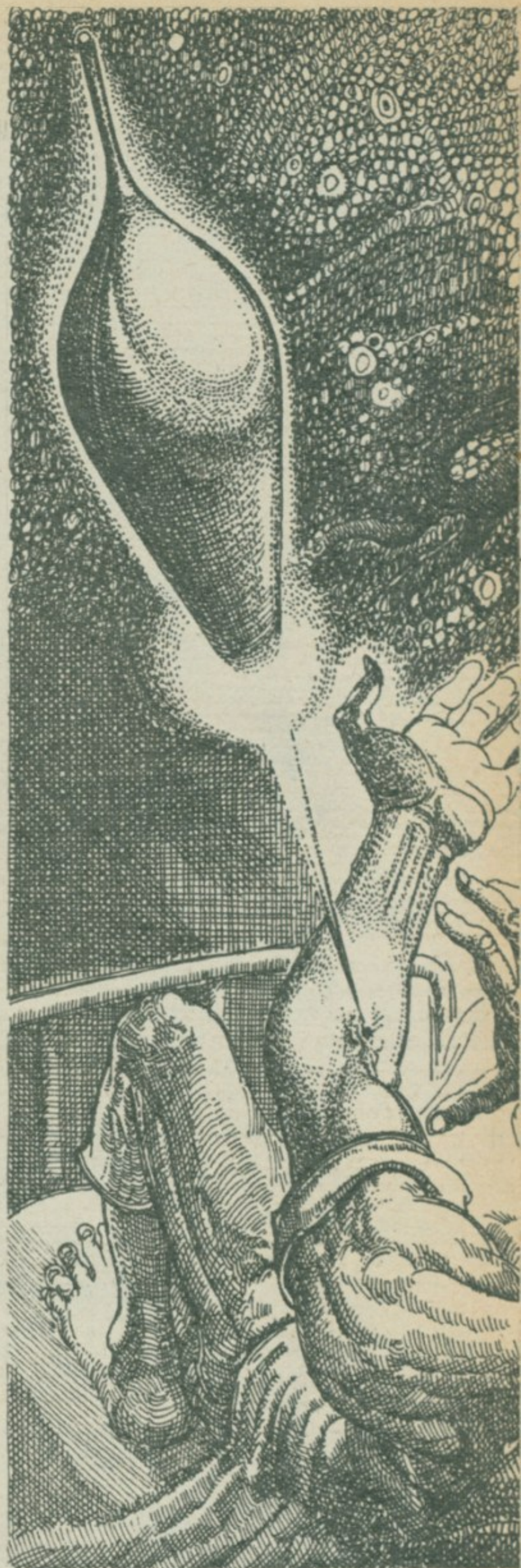
Слетели смо пре три дана. При слегању су нам изгорела два спољна омотача на броду. Компјутери су нас спустили право у неку црвену реку. Касније смо утврдили да овде ничег другог и нема. Само реке и мочваре. Мочваре су од река одвојене неком врстом провидног омотача кроз који је лако продри-ти. Међутим, тамо нема ничег за-нимљивог, а и брод би се могао за-глибити, па нисмо ни покушали да идемо кроз мочваре. Чудно је да су све реке црвене боје, а и мочваре су сличне боје. Иначе, реке су пуне укусне хране. Хранили смо се до јуче из њих, а онда су се појавиле неке отровне материје које опасно нагризају омотач бро-да. Преместили смо се ниже, где је река још чиста. Иначе, реке су углавном погодне за пловидбу. По-стоје две главне реке које теку па-ралелно и безброј мањих које се уливају у њих. Стиче се утисак да обе реке теку у круг. Иначе...

Командант га прекиде љутито:

— Дођавола, ЦЗ 44, има ли тамо још нечега изузев тих затрованих река и проклетих мочвара? При-јем.

Одговор је стигао после неколи-ко секунди:

— Ми нисмо ништа успели да откријемо. Никаквих знакова било каквог живота, а о некој цивили-зацији ни помена. Изгледа да је планета пуста, искрено говорећи, и није баш погодна за живот. Само реке и мочваре и то пуне отровних материја. Те супстанце су нам већ

на више места оштетиле брод. Ово није место за нас, команданте. Пријем.

„Баш немамо среће“, помисли командант. Затим полако рече:

— Вратите се. Вратите се одмах. Потражићемо неку другу планету, погоднију за наш живот од те негостољубиве и отроване. Ми вас чекамо на укрштању координата LX — 4 — 12 — 1 и CG — 17 — 28 — 3. Потврдите пријем наређења.

Убрзо је чуо одговор:

— Потврђујемо пријем наређења. Срећно.

ШРАФКО

Григсон се промешкољи у постељи. Спусти књигу коју је дотада читао.

Убог

— До ђавола и читање! — прогунђа незадовољно. — Већ трећи дан лежим и гутам те проклете пилуле и ништа. Ништа ми није боље, чак ми је још горе. Ето, сад ме опет боли десна рука. Просто ми се одузела од болова. Шта јој је опет?

Он извуче десну руку испод покривача и заврну рукав пиџаме до

рамена. Рука га је болела са унутрашње стране, у превоју лакта. Толико га је болела да није могао да је савије.

„Сад ту боли“, помисли Григсон с оторчењем. После ће ме болети у зглавку, па ће се бол вратити до рамена, затим ће прећи на главу, па на леву руку и тако редом. Ох, шта ли се то дешава са мном?”

Изненада, рука га заболе још јаче и на том месту где га је највише болела, појави се кап крви. Григсон погледа зачуђено.

— Шта је ово сад? — упита гласно себе. — Откуд крв? ..

Кажипрстом леве руке он покуша да обрише крв, али га трже, јер му се учини као да се убо на нешто веома танко као што је бодља кактуса, на пример. Али, у соби није било никаквог кактуса на који би се могао убости, а осим тога није устајао из кревета. Он се помно загледа у кажипрст, па тако није ни приметио како се нешто веома мало, танко и сјајно одвојило од његове руке и нестало кроз прозор. Рука престаде да га боли. Не верујући самом себи, Григсон опипа прво десну, а затим и леву руку, али више није осећао никакве болове.

— Невероватно! Шта је то са мном? — прошапута. — Час ме боли, час ме не боли. Час се убодем, а секунд касније — ту нема ничега. Ако ово испричам Мери, рећи ће ми да ми је температура ударила у главу. А можда и јесте. Најбоље је да одспавам. Кад се пробудим, сигурно ћу се боље осећати.

Он се окрете на страну и заспа. Мало касније, врата се тихо отворише и доктор провири у собу. Видећи како Григсон мирно спава, он се повуче и тихо затвори врата за собом. Окрете се госпођи Григсон која је стајала поред њега и ухвати је под руку. Они се на прстима удаљише од Григсонове собе. Уђоше у кухињу. Доктор пусти торбу поред столице и седе. Затим погледа госпођу Григсон и широко се осмехну.

— Рекох ли вам да је то најобичнији грип? — рече благо. — Само грип и ништа друго. Видите ли како спава. Сутра може да устане из кревета.

Госпођа Григсон се насмехи са олакшањем.

— Били сте у праву, докторе — рече она. — Био је то само грип. Добро је само кад је оздравио. Толико сам се плашила. Него, докторе, јесте ли за чашицу неког пића, мислим као превентиву против грипа?

ЧИТАШ

ПОЛИТИКА
Здраво!

ИМАШ ПРАВО!

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

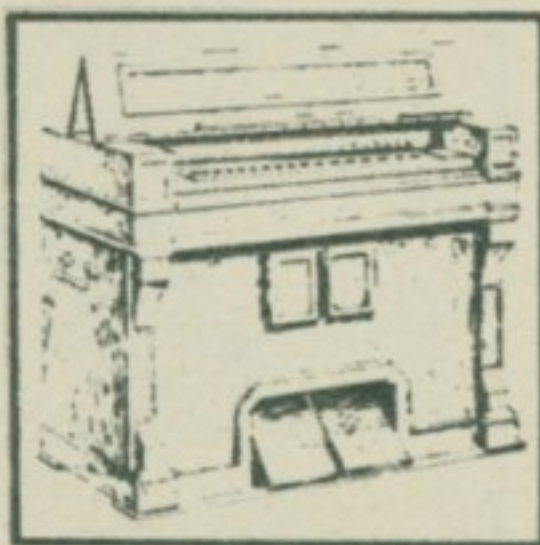
Усовина је мудраца да буде умерен и у ономе што је свима допущено.

(Јувенал)

укрштене речи

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

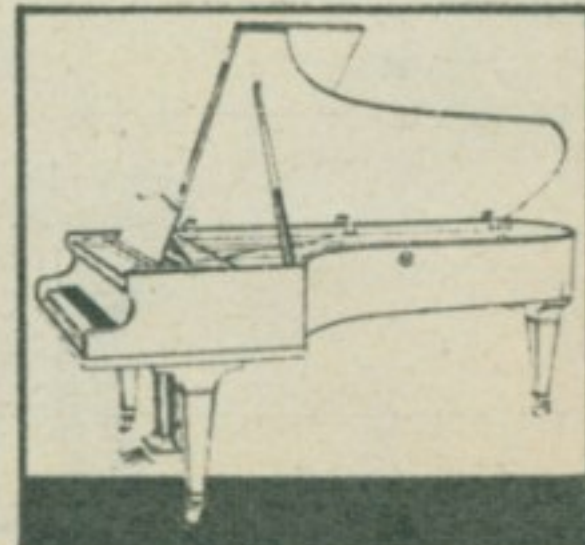
1. Инструмент са диркама, мех се покреће ногама, први га је изradio Герније 1810. године, 2. Највећи инструмент по димензијама и обиму тонова, постојао још у старом веку, 3. Најзначајнији инструмент у роду инструмената са диркама, изумео га Италијан Бартоломео Кристофори 1711. године:

1

2

3

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ЦИМ КОЈЕМ ТЕЖИМО	„ДЕЦИ- МЕТАР“	МАГМАТ- СКА СТЕ- НА, ЛИ- ПАРИТ	2	ГРУБА ШАЛА, ЛАКР- ДИЈА	РИМСКИ НАМЕС- НИК ПОИ- ТИЈЕ	ЛАКО ИСПАР- ЉИВА ТЕЧНОСТ
ВОДЕ- НЕ БИЛОКЕ								
ЧИН У РАТНОЈ МОРИ- НАРИ							ИЗАСМ- НИК	
ХЕМИЈ. ЗНАК РЕНИ- ЈУМА			ОГРАЂЕН ПРОСТОР					
АУТО- ОЗНАКА МАКАР- СКЕ			УКРАСНА СВЕТИЛО- КА					
ОМЕР ЛАТАС			РУСКО ИМЕ ЗАЧЕЛЊЕ- ЊЕ КРВ- СУДОВА				АРОМЕ, ПАРФЕ- МИ	ОДРЕЂИ- ВАЊЕ МЕСТА ЧЕМУ
ТРАКА ЗА ФИЛОСОФ- СКЕ ПРЕД- СТАВЕ		ФР. КОМИ- ЧАР(ПЕР) ПРИСТА- НИШТЕ				ИМЕ МУМЦА ФЕДЕРА		
				ЈЕЗЕРО У СЕВЕР- НОЈ АМЕ- РИЦИ	СПАЈА- ТИ ЛЕПКОМ	ФР. ПИСАЦ ВИКТОР РЕКА У СИБИРУ		
ОСОБА КОЈА СЛАВИ ЈУБИЛЕЈ								
УЧВР- СТИТИ, ПУСТИТИ КОРЕН								
СЕВЕРНО САВЕЖЕ СА ЗВЕЗДАМ ПРОЈЕКЦИЈА								ИНДУ- СТРИЈ- СКА БИЛОКА
БИТИ УГОДАН, ПРИЈАТ- АН		„РУКО- МЕТНИ КЛУБ“	ХЕМИЈ. ЗНАК ИЛИНИ- ЈУМА	ПАСТИР- СКА ПЕСМА А. В.				
							А. Њ.	
3							НЕГА- ЦИЈА	

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: О, и, једрилица, омладинац, Реомир, грмела, ит, Босанца, Но, (токи) воки, Ван, ап, цети, Н, записан, ту, Акита, голман, бар, С, Амур, Обри, Мол, аванс.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор: НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЛА

PEZ®

НОВА ПОГОДНОСТ ЗА ПРИЈАТЕЉЕ PEZ-а
Овог пута смо за све вас праве пријатеље PEZ-а припремили
лепе клубске мајице, какве су на слици. У залихи, имамо
10.000 мајица у три величине:

број 6 за старост до 6 година
број 10 за старост од 6-12 година
број 14 за старост од 13-16 година

Ако желиш мајицу купон правилно испуни, упиши коју боју
желиш и што брже пошаљи наруџбу на адресу:
ПРИЈАТЕЉ PEZ-а, 61111 Љубљана, п. п. 8
Поштару на неш за пошиљку платити 66 динара.

НОВА ПОГОДНОСТ ЗА ПРИЈАТЕЉЕ PEZ-а

Купон попуни штампаним словима, изрежи и обавезно налепи на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

Место

Поштански бр. бр. PEZ чл. карте бр. 6 бр. 10 бр. 14

Потпис родитеља

ПОЛИТИЧНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

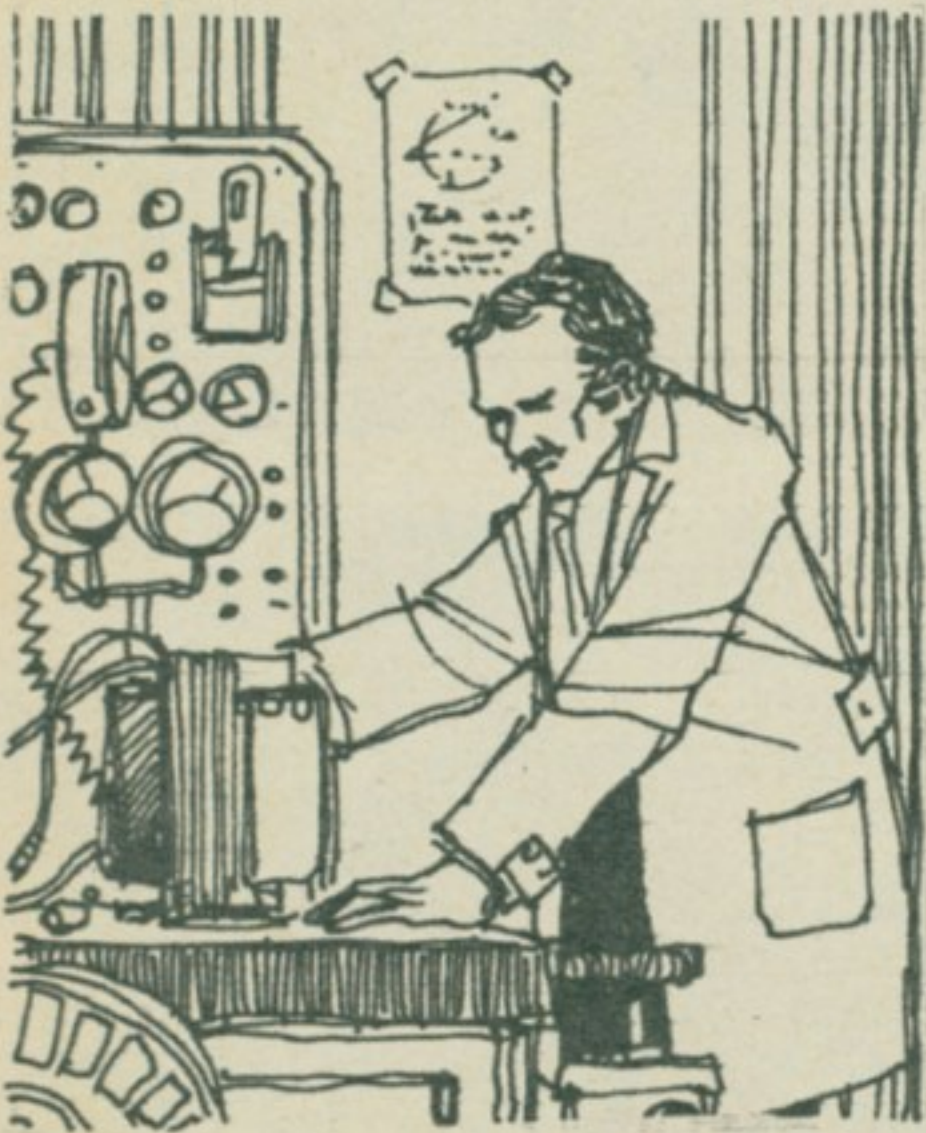
Драги Забавниче,

ТЕСЛА ЈЕ — ТЕСЛА

Чула сам од моје другарице да познатом научнику Николи Тесли није право презиме Тесла. Молим те да кажеш да ли је то тачно.

Александра Хаџиабдић,
Стевана Дукића 35,
Београд

Николи Тесли је право име и једино презиме овако, како је познат широм света. По његовом презимену јединици за густину магнетског тока дат је назив **тесла**.

ГДЕ КУПИТИ ЕЛЕКТРОСТИМУЛАТОР

У броју 1361 од 27. јануара у чланку „Велика спортска лабораторија“ спомиње се апарат електростимулатор за развијање мишића. Да ли се он може набавити у Југославији и колика му је цијена?

Ненад Милић, Сарајево

Потражили смо доктора Милана Чабрића из Института за физичку културу и сазнали: електростимулатор — поред тога што се не може наћи у слободној продаји — није апарат који би могао да се користи код куће, пошто би могло доћи до страшних последица, рецимо кидања мишића. Он је повезан са многим додатним уређајима као што су електродинамометар, ЕКГ и друга гима којима се у сваком тренутку контролише стање пацијента. Електростимулатор се, иначе, користи у рехабилитацији, али то не занима здраве и оне који желе да повећају мишићну масу. За сада код нас нема начина да се здрави подвргавају електростимулацији мишића. Али, како нас је обавестио

др Чабрић, Институт је наручио електростимулатор који треба ускоро да стигне. Тада ће бити потребна група добровољаца који би се подвргли оваквом повећању мишићне масе, пошто је у нашој земљи електростимулација још у повоју.

НАЈВИШИ ЧОВЕК НА СВЕТУ

Хтио бих да сазнам име највишег човјека на свијету и његову висину?

Милан Јовић, Загреб

Сматра се да је највиши човек био Роберт Валдоу који је, када се родио 22. фебруара 1918. године у граду Алтону, савезна америчка држава Илиноис, изгледао сасвим нормално: био је тежак само 3,860 килограма, а дугачак педесетак сантиметара. И већ у петој години његова тежина износила је 48 килограма, а висина 1,63, док је у једанаестој години био висок 2 метра и тежак 95 килограма. Међутим, када је умро у својој двадесет и другој години (15. јула 1940.) био је висок 2,72 метра а тежак 199 килограма. Носио је ципеле број 61, јер су му табани били дугачки 47 сантиметара, а дужина његове шаке износила је 32 сантиметра.

КОЛЕВКА ФУДБАЛА

Ко је измислио фудбал и када је одиграна прва утакмица?

Мартин Новак, Ниш

Фудбал је, како изгледа, игра стара готово колико и људски род! Он је настао из урођеног, исконског нагона код деце да пикају ногом округласти предмет. Иначе, игре сличне фудбалу постојале су још у старој Грчкој и Риму, а можда и раније. Неки историчари тврде да су игре лоптом први пут описане још код Кинеза, пре пет хиљада година. Лопта је била од коже, напуњена перјем или животињским краном. Две екипе гурале су је ногом, али и леђима, раменима, главом. Забрањена је била само — употреба руке! У средњовековној Фиренци, једном од најбогатијих и најразвијенијих градова тадашње Европе, играле су се, такође, ногометне игре, а и на територији данашње Велике Британије, па тако Италијани и Енглези, као

свету се већ дуже времена примењује естетска хирургија: помоћу скалпела и концата затеже се кожа лица, али се на тај начин не отклањају узроци који су довели до борања и смањења еластичности.

Ефекат операције траје неколико година или само 2—3 месеца, зависно од доба старости пацијента. Ипак, одмор, удисање свежег ваздуха, шетње, узимање доста течности, воћа, свежег поврћа, као и намирница богатих беланчевинама и витаминима, доприносе да се кожа лица освежи и затегне. Избегавајте дуга сунчања, алкохол и дуван, као и спавање на меким јастуцима.

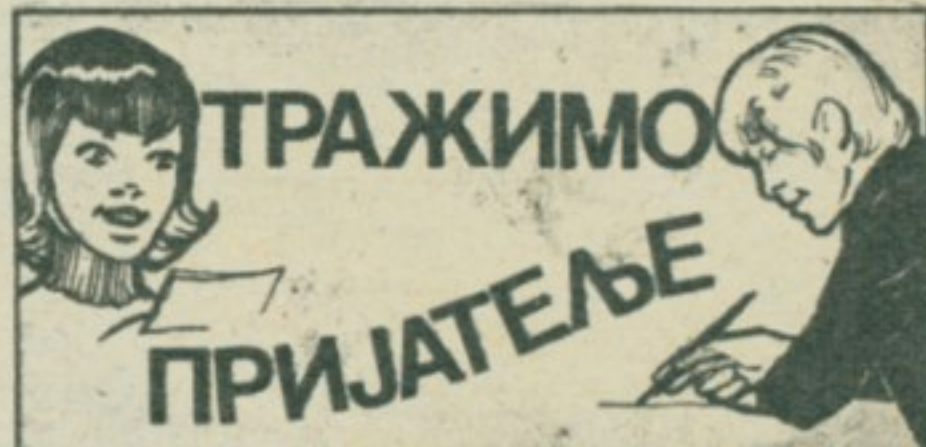
и Шкоти, сматрају да су баш они „измислили“ ову популарну спортску игру. Фудбал који се данас игра у Европи настао је ипак у Великој Британији и то из — рагбија. Прва фудбалска правила објавио је клуб Универзитета у Кембриџу октобра 1863. године, а два месеца доцније већ је у Британији основан и први фудбалски савез. Правила су се од тада доста изменила али се може сматрати да је Кембриџ, ето, колевка модерног фудбала.

НЕЋУ ДА ОСТАРИМ

Стари сам ваш читалац, али вам сада први пут пишем. Интересује ме како се без лекарске интервенције може затегнути кожа на лицу?

Б. П. Рума

Старење је физиолошки процес који је нераздвојно везан са растењем, развојем и функционисањем свих органа. Овај процес постаје видан по завршетку растења и развоја (код човека се први знаци јављају већ почетком четврте деценије живота). Спољашњи знаци старења су боре по лицу, седа коса, смањена еластичност и покретљивост, лако замарање, док су унутрашњи знаци: губитак течности из ћелија, дегенеративне промене у низу органа (артериосклероза и сл.). Да би се „спречило“ старење, у

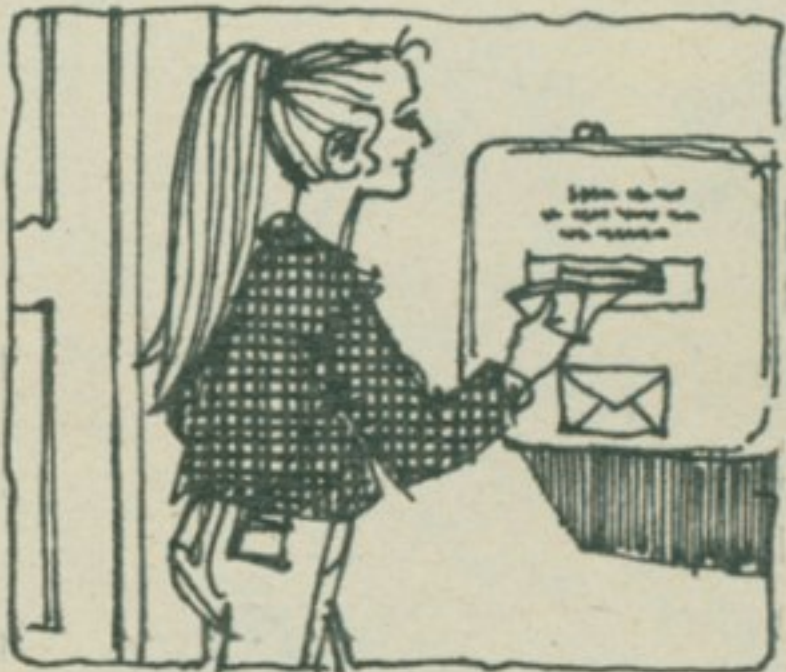

Дамир Низамић, 71000 Сарајево, Милутина Ђурашковића 14/Х — 14 година, скупља постере мотоцикла, воли забавну и рок-музику

Мери Медвед, 58230 Сиб, ОШ „Франо Маспић“ — 13 година, скупља значке, постере и салвете

Мишко Комненовић, 18440 Косачичка Рача, ОШ „20. април“ — жели пријатеље из наше земље и целог света, дописивање на српскохрватском и руском

Annika Ström, Kvarnbacksgatan 7,754 20 Uppsala, Sweden — 17 година, боли све што воле млади, дописивање на енглеском и шведском језику

Драго Лазич, 61420 Трбовље, Самски дом при Електрани — 15 година, воли забавну, поп и рок-музику, скупља постере и разгледнице, навијач Партизана

